

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

**แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็ง
ในระบบการบริหารจัดการงานวิจัย
ของมหาวิทยาลัยพายัพ**

โดย

ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ และคณะ

มีนาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็ง
ในระบบการบริหารจัดการงานวิจัย
ของมหาวิทยาลัยพายัพ

คณะผู้วิจัย

1. ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์	สถาบันวิจัยและพัฒนา
2. นางสุพัตรา ปุสุรินทร์คำ	สถาบันวิจัยและพัฒนา
3. นายบรรจง ศีละวงษ์เสรี	สถาบันวิจัยและพัฒนา
4. นางสาวมะลิ จันทรสุนทร	สถาบันวิจัยและพัฒนา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ชื่อโครงการ	แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ
คณะนักวิจัย	1. ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ 2. นางสุพัตรา ปุสุรินทร์คำ 3. นายบรรจง ศีละวงษ์เสรี 4. นางสาวมะลิ จันทรสุนทร
หน่วยงาน	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในภูมิภาคที่มีสถาบันวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยทำวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ แต่ปัญหาที่พบตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาคือ งานวิจัยมีจำนวนน้อย ปัญหาเรื่องคุณภาพของงานวิจัย ขาดการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน ปัญหาเรื่องการใช้ประโยชน์จากการวิจัย การเชื่อมโยงงานวิจัยกับชุมชนและท้องถิ่น และที่สำคัญ ก็คือการขาดทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาระบบวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพทั้งระบบ ด้วยวิธีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในกลุ่มผู้บริหารและคณาจารย์ การจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้นโยบายและทิศทางการวิจัยที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมทั้งรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่พึงประสงค์ หลังจากนั้นก็ได้มีการทดลองใช้ระบบและกลไกดังกล่าว มีการติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบ กลไกให้ชัดเจน และสามารถทำหน้าที่ขับเคลื่อนระบบวิจัยได้อย่างเต็มศักยภาพ

ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้ ได้ทิศทางและนโยบายการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ที่เน้นความสอดคล้อง ความเชื่อมโยงกับนโยบายการวิจัยระดับชาติ ระดับภูมิภาค แผนพัฒนาของรัฐและจังหวัด เน้นการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เน้นการวิจัยเชิงบูรณาการ การวิจัยประยุกต์และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงในด้านการเรียนการสอน ความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

ส่วนในด้านการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ใช้ทักษะการจัดการเชิงรุกตลอดกระบวนการ คือ การจัดการต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ รวมทั้งการพัฒนากลไกการบริหารที่เน้นที่ “การให้บริการ” รวมทั้งให้มีการติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาระบบให้ทำงานได้เต็มศักยภาพ

สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้อาจไม่ใช่ข้อค้นพบสิ่งใหม่ใด ๆ ในเชิงทฤษฎีหรือในเชิงการปฏิบัติการ หากแต่คณะผู้วิจัยได้เรียนรู้และตระหนักถึงการที่จะไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการงานวิจัยภายในสถาบันการศึกษาได้ จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังต่อไปนี้

1. มีระบบวิจัยที่มีทิศทางชัดเจน จะสามารถกำกับคุณภาพงานวิจัย จำนวนงานวิจัย การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้
2. มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยมีลักษณะดังนี้
 - 2.1 การบริหารงานวิจัยที่มีลักษณะพลวัตรและความคล่องตัวสูง เน้นการใช้ทักษะการจัดการเชิงรุกได้ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ
 - 2.2 เปิดโอกาสและยอมรับความหลากหลาย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
 - 2.3 มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้สามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ
3. จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การบริหารงานวิจัย (สถาบันวิจัย) ที่มีคุณภาพสูง มีความเข้าใจในการวางรูปแบบองค์กรและการสรรหานักวิชาการเข้าสู่องค์กร บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการจัดการงานวิจัยและการทำงานเป็นทีม
4. การสร้างเครือข่ายการวิจัยอย่างใกล้ชิดทั้งภายในและภายนอกสถาบัน สามารถนำไปสู่การวิจัยเชิงบูรณาการและการใช้ทรัพยากรการวิจัยร่วมกัน

อย่างไรก็ดีการบริหารจัดการงานวิจัยมีรูปแบบ มีแบบแผน แต่ไม่ใช่สูตรสำเร็จ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับรูปแบบและวิธีการอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์เป็นกรณีไป กล่าวโดยสรุปแล้ววิธีการบริหารจัดการงานวิจัยต้องมีความเป็นพลวัตร (Dynamic) สูง ดังนั้นแนวทางในการนำผลการวิจัยดังกล่าวนี้ไปสู่การประยุกต์ใช้ คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่าหน่วยงานที่ส่งเสริมการวิจัยในแต่ละสถาบันการศึกษานั้นจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อม ศักยภาพและเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นแนวทางในการนำผลงานวิจัยไปสู่การประยุกต์ใช้ควรต้องใช้อย่างผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกัน (ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัย) เป็นเบื้องต้น เพื่อปูทางไปสู่การเป็นเครือข่ายการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกันต่อไป

Project	The Development of the Strength in Research Managing System
Research Team	1. Dr.Suchira Prayulpitack 2. Ms.Suphattra Pusurinkhum 3. Mr.Banjong Sirawongsaree 4. Ms.Mali Chansunthron
Organization	Research and Development Institute, Payap University

Abstract

Payap University is a private university in the northern region of Thailand. The university has a Research and Development Institute whose main function is to encourage and support the instructors to do research in order to develop their knowledge and academic progress. The main problem emerging is that the number of researches has been found to be of unsatisfactory quality, the instructors lack motivation for conducting a research; and, more importantly the research direction is not completely in focus.

To solve these problems, the whole research system of the university should be analyzed by using the quality and quantities research methods, emphasizing the participation from all the sectors involved. Collecting data is based on a focus group interview, in-depth interview among the executive group and instructors, brainstorming from seminars and workshops are done in order to get concrete directions and policies, including the pattern of the preferable research management. Consequently, the system and the mechanism were on trial, together with the evaluation and re-developing of research mechanism to potentially push the university's research system effectively.

The findings are that the research direction of Payap University at the policy level emphasizes on consistency and the link to both the regional and national research policies, including provincial and state developing policies. Building the research network and cooperation among universities, local communities, state and private sectors is emphasized. Integrated and applied researches are stressed to utilize their

results. For the research administration aims at the thorough process of upstream, midstream and downstream, together with the development of administrative mechanism focusing on service.

What has been found from the study is not new to some people, however; our team deeply realizes the crucial findings through this research. We agree upon the followings:

1. The clear direction of a research system can regulate the researches both in quality and quantity.
2. The system of effective research management can practically respond to both short term and long term objectives.

This includes:

- 2.1 The research management must be dynamic and highly flexible.
- 2.2 The research management needs skills in active managing throughout the process of upstream, midstream and downstream..
- 2.3 There must be great opportunities, varieties of recognition, creativity and participation of all the sectors involved.
- 2.4 Follow up and evaluation of every level of administration must be done in order to develop them to full function and full capacity.
3. There needs to be a research center (research institute) with high quality, with an understanding in integrated organization and personnel recruitment. Besides, all the must be trained in managing the research (research managers) and team worker.
4. Setting up the research network not only within the university but also outside in order to lead to integrated researches and utilization of research resources network.

To apply the research results, our team fully realizes that each research institute has to develop their own managing system to be appropriate for their readiness, potentiality and identity. Thus, the application hereafter should be operated through learning and exchanging experiences among the search organizations in order to pave

the way for being the network of research management and cooperatively develop the research managing system henceforward.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างยิ่งที่ให้โอกาสแก่คณะผู้วิจัยได้ทำโครงการวิจัยนี้เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ขอขอบคุณ เป็นอย่างยิ่งเช่นกันต่อ รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ และ ผศ.พัชรินทร์ ดำรงกิติกุล ที่ได้กรุณาติดตามและได้ให้คำชี้แนะตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ขอขอบคุณ ดร.บุญทอง ภูเจริญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ และ ดร.ยุวลักษณ์ จิระกิตาการ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ที่สนับสนุนและได้ให้โอกาสคณะผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหารทุกระดับ รวมไปถึงคณบดี หัวหน้าภาควิชา คณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยพายัพที่กรุณาให้ข้อมูลด้านการวิจัยและร่วมระดมความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างแนวทาง หितทาง การให้บริการในด้านการวิจัย

การถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นระหว่างคณะผู้วิจัยเองหรือระหว่างการประชุมระดมความคิดเห็นตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัยนี้ นับได้ว่าเป็นบรรยากาศทางวิชาการอันน่าตื่นตาตื่นใจของมหาวิทยาลัย โดยอันที่จริงแล้วเรามีอาจมองข้ามความสำคัญของการถกเถียง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันหมายถึงการออกเเงทางปัญญา การเปิดใจกว้างทางความคิด หากจะมีใครได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการนี้อย่างจริงจัง

ความสำคัญของการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยคงเป็นที่ประจักษ์แล้วแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวิจัย แต่จะมีประโยชน์อันใดหากงานวิจัยมิได้รับการหยิบยกขึ้นมาพิจารณา ถกเถียง แลกเปลี่ยน ทดลอง ประยุกต์ ซึ่งคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยที่ปรากฏอยู่ในรายงานนี้จะได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย หากงานวิจัยชิ้นนี้ยังจะพอมีประโยชน์อยู่บ้าง

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของโครงการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
กรอบแนวคิด.....	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎี.....	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ขอบเขตการวิจัย.....	14
เครื่องมือการวิจัย.....	15
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	17
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ผลการระดมความคิดความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบวิจัยและการบริหารจัดการ	
งานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ	19
กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ.2548-2552.....	25
วิธีการบริหารจัดการงานวิจัยและลักษณะการดำเนินงานวิจัย.....	28
กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย : การสร้างและการทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย	34
การบริหารจัดการช่วงต้นน้ำ.....	34
การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการวิจัย.....	68
การบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ.....	76
การติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย...	80
บทที่ 5 สรุป และอภิปรายผล	
สรุปและอภิปรายผล.....	81
สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา.....	83
ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	92
ข้อเสนอแนะต่อผู้นำไปใช้ประโยชน์.....	92
บรรณานุกรม	93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิธีการศึกษาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ.....	12
ตารางที่ 2 คณะ ภาควิชา ที่ร่วมกันทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิจัย.....	46
ตารางที่ 3 สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าด้วยแบบรายงานความก้าวหน้า ของการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ.....	69
ตารางที่ 4 ผลการติดตามความก้าวหน้าโครงการ "สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ".....	71

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 website ประชาสัมพันธ์นโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ.2548-2552.....	27
ภาพที่ 2 การเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านทาง URL : www.prdi.payap.ac.th	79

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของโครงการวิจัย

การเปลี่ยนสังคมไทยไปสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ (knowledge-based society) สถาบันอุดมศึกษาเป็นภาคีหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันสังคมไปสู่สังคมแห่งความรู้โดยผ่านพันธกิจหลายด้าน หนึ่งในพันธกิจที่สำคัญ คือ “การวิจัย”

สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวมความรู้ที่สำคัญ มีความหลากหลายและครอบคลุมทุกสาขาวิทยาการ โดยมีศูนย์วิจัย หรือ หน่วยงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนระบบวิจัยของสถาบันนั้น ๆ แต่จากผลการวิจัย พบว่า ระบบวิจัยและการบริหารงานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะ “การตั้งรับ” ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรการวิจัยที่เป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบวิจัย (input) ค่อนข้างมาก และเป็นปัญหาที่สืบเนื่องไปถึงคุณภาพงานวิจัย การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย รวมถึงการขาดความเชื่อมโยงงานวิจัยระหว่างสาขาวิชา ขาดความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและชุมชน เป็นต้น ทำให้ภารกิจด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา ไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างที่คาดหวัง

มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในระดับภูมิภาค มีสถาบันวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ทำวิจัยอย่างต่อเนื่องมากกว่า 20 ปี ภายใต้แนวคิดที่ว่า งานวิจัยเป็นการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการของแต่ละบุคคล เป็นความสนใจและความรับผิดชอบในระดับบุคคล ฉะนั้นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจำนวนหรือปัญหาคุณภาพของงานวิจัยจึงถูกมุ่งเป้าไปที่คณาจารย์และนักวิจัย ซึ่งอาจไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา หากเราเชื่อในเรื่องการบริหารจัดการที่มีคุณภาพแล้ว เราจะพบว่าการบริหารจัดการที่ไม่เอื้อคือสาเหตุของปัญหา กล่าวคือ การขาดการบริหารจัดการเชิงนโยบาย ขาดการจัดการเชิงสถาบัน ขาดกติกากฎที่เอื้อ และการบริหารจัดการเชิงรุก มีผลให้งานส่งเสริมการวิจัยขาดพลังการขับเคลื่อน วิกฤตของงานวิจัยของเราเกิดขึ้นเพราะเราคิดว่าเรามีในสิ่งที่เราไม่เคยมีเลย สิ่งนั้น คือ ระบบวิจัยที่เข้มแข็ง

เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งหมด รวมทั้งแสวงหารูปแบบใหม่ในการบริหารจัดการงานวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อสร้างระบบวิจัยให้เป็นกลไกที่มีศักยภาพและปฏิบัติได้จริงเหมาะสมกับธรรมชาติของมหาวิทยาลัย สามารถสร้างองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ พัฒนาท้องถิ่น และประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพให้มีประสิทธิภาพ
2. สร้างกลไกการจัดการให้เกิดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

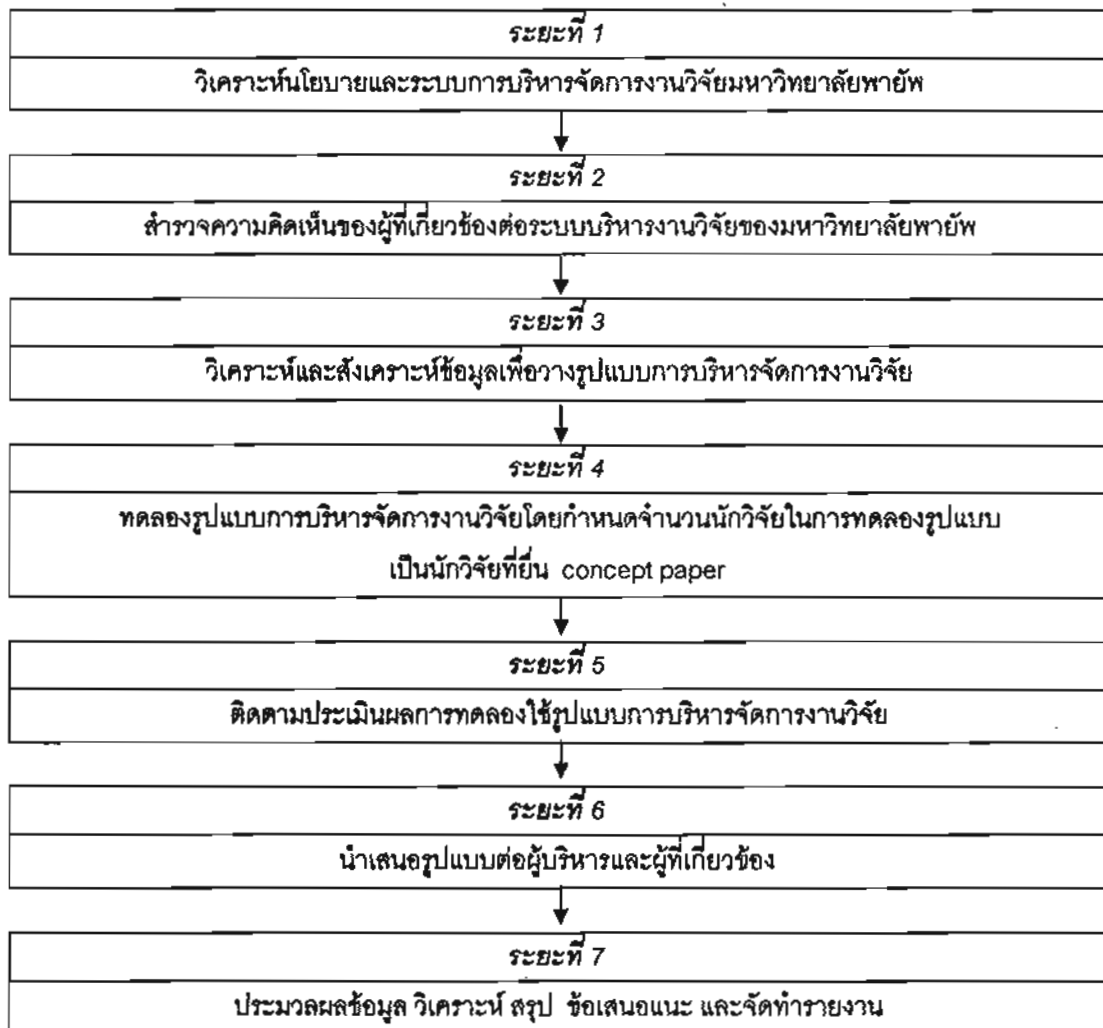
มหาวิทยาลัยพายัพมีระบบการบริหารงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้กำหนดเป็นนโยบาย กฎเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของมหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาวิชาการ พัฒนาท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติได้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบการวิจัย (Research System) หมายถึงระบบที่ประกอบด้วย หน่วยงานเชิงนโยบาย หน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันวิจัย ผู้กำหนดนโยบายวิจัย ผู้บริหารงานวิจัย นักวิจัย ผู้ใช้ผลงานวิจัย ผู้ได้รับประโยชน์จากงานวิจัยและสังคมส่วนรวมของประเทศ

ระบบการบริหารจัดการงานวิจัย หมายถึง การจัดการการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การจัดการในช่วงเริ่มต้น (up stream) คือ การตั้งโจทย์การวิจัยที่ดี การจัดการในระหว่างที่มีการดำเนินการวิจัย (midstream) เช่น การช่วยเหลือนักวิจัยเพื่อให้สามารถทำงานวิจัยได้สำเร็จตามกำหนด หรือเพื่อพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพ และการจัดการในช่วงที่งานวิจัยสำเร็จแล้ว (down stream) เช่น การเผยแพร่ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กรอบแนวคิด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนคองคา (2546: 2,19) ได้ให้นิยามในเรื่องการมีส่วนร่วมในองค์กรว่าเป็น "การที่ลูกจ้างหรือบุคลากรในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในระดับต่างๆ ของหน่วยงานนั้นๆ แต่การตัดสินใจจะเป็นระดับแตกต่างกันตามตำแหน่งในองค์กร ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมจึงต้องแตกต่างกันตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละบุคคลในองค์กรมีความรับผิดชอบ" และยังได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในระดับที่กว้างขึ้นไว้ว่า คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา รวมทั้งประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมก็คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มีสิทธิเพียงเข้าร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริง โดยการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

วิรัช (อ้างในนรินทร์ชัย: 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่า "เป็นกระบวนการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ชาวบ้านทั้งในรูปแบบของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มีสิทธิเข้าร่วมเพราะการหวังรางวัลตอบแทน และที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิต ความจำเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย"

บัญญัติ (2531: 2-7) ได้นำเสนอการแนวความคิดของ Arnstein เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนว่ามีลักษณะเป็นรูปแบบไคของการมีส่วนร่วม (participation ladder) 8 ขั้น คือ (1) ขั้นถูกจัดกระทำ (manipulation) (2) ขั้นบำบัดรักษา (therapy) (3) ขั้นรับฟังข่าวสาร (informing) (4) ขั้นปรึกษา (consultation) (5) ขั้นทดแทน (placation) (6) ขั้นเป็นหุ้นส่วน (partnership) (7) ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน (delegated power) และ (8) ขั้นควบคุมโดยประชาชน (citizen control) ดังภาพประกอบ

ขั้นที่ 8	citizen control	}	การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
ขั้นที่ 7	delegated power		
ขั้นที่ 6	partnership		
ขั้นที่ 5	placation	}	การมีส่วนร่วมบางส่วน
ขั้นที่ 4	consultation		
ขั้นที่ 3	informing		
ขั้นที่ 2	therapy	}	การมีส่วนร่วมเทียม
ขั้นที่ 1	manipulation		

ในขั้นที่ 1 – 2 เรียกว่าการมีส่วนร่วมเทียม (pseudo participation) หรือเป็นการไม่มีส่วนร่วม เพราะประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จุดประสงค์ของการมีส่วนร่วมในสองขั้นนี้คือช่วยให้ผู้มีอำนาจสามารถให้ควบคุมและชี้นำผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

ในบันไดขั้นที่ 3 – 5 เรียกว่าการมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม (degree of tokenism) หรือเรียกว่าการมีส่วนร่วมในบางส่วน เพราะการมีส่วนร่วมในระดับนี้ ความเห็นหรือข้อคิดเห็นของประชาชนได้รับการรับฟังมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้มีอำนาจได้ แต่ไม่มีหลักประกันว่าความคิดเห็นของประชาชนจะ ได้รับการเอาใจใส่หรือไม่ เพราะการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ยังอยู่ที่ผู้มีอำนาจนั่นเอง

บันไดขั้นที่ 6 – 8 เป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชน (degree of citizen power) หรือเป็นขั้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประชาชนสามารถเข้าร่วมในการพิจารณาทางเลือกร่วมกับผู้มีอำนาจได้ หรือเป็นการตัดสินใจของประชาชนผ่านตัวแทนซึ่งหมายถึงประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจ

เราสามารถสรุปกรอบแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของ Arnstein ออกเป็น 3 ระดับคือ

1) ระดับการมีส่วนร่วมเทียม (pseudo participation) คือการมีส่วนร่วมในระดับเข้าร่วมรับฟังแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีอำนาจ ในการตัดสินใจใดๆ คอยกระทำตามการตัดสินใจของผู้มีอำนาจเท่านั้น

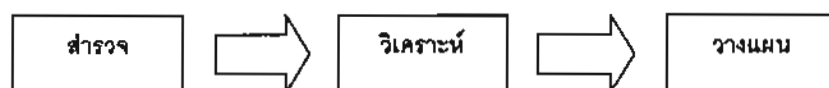
2) ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน (partial participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ผู้เข้าร่วมมีส่วนในการเสนอความคิดเห็นต่อผู้มีอำนาจได้ แต่อำนาจในการตัดสินใจก็ยังคงอยู่ที่ผู้มีอำนาจ

3) ระดับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (genuine participation) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ความคิดเห็นของบุคคลที่เข้าร่วมจะได้รับการรับฟังและยอมรับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจการตัดสินใจ อยู่ที่ผู้เข้าร่วมหรือประชาชน

ในปัจจุบันเราไม่สามารถที่จะละเลยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน หรือพิจารณาโครงการใดๆ ได้¹ บัญชร (อ้างแล้ว: 6) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อกลยุทธ์ในการวางแผน นั่นคือยังมีการมีส่วนร่วมในการวางแผนมากเพียงใด แผนที่วางไว้จะมีลักษณะตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวมได้ในวงกว้าง มีทางเลือกมากขึ้นและมีแนวทางที่จะเป็นนวัตกรรม (Innovation) มากยิ่งขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการวางแผน

Patrick Geddes (บัญญัติ อ้างแล้ว : 9) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการวางแผน เรียกว่ารูปแบบของ Geddes (The Geddesian Model) เป็นรูปแบบที่มีลักษณะเรียบง่าย สามารถประยุกต์ใช้ได้กว้าง มีความยืดหยุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นรูปแบบการมีส่วนร่วมดังนี้

Geddes เห็นว่า ในกระบวนการตัดสินใจเพื่อการวางแผน จะต้องมีการสำรวจ (survey) เสียก่อน โดยเขาเห็นว่าการสำรวจ คือ การเตรียมการสำหรับการทำแผนและเป็นตัวบ่งชี้ถึงแผนลักษณะของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนของเขา คือ บุคคลจะเข้าร่วมได้ 3 วิธี ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมโดยการศึกษาจากนิทรรศการที่แสดงแก่มหาชนโดยทั่วไป
- 2) มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในลักษณะของการให้หรือการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร
- 3) มีส่วนร่วมโดยการเสนอทางแก้ปัญหามาและเค้าโครงของแผนที่เป็นทางเลือกใหม่

ต่อผู้มีอำนาจในการจัดทำแผนหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

¹ ดูรายละเอียดใน รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 เช่น หมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หมวดการมีส่วนร่วมในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมวดแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ หมวดการมีส่วนร่วมโดยตรงและตรวจสอบทางการเมือง และนอกจากนี้สามารถพิจารณาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ฉบับที่ 8 (2540 -2544) จนถึงแผนฯ ฉบับที่ 9 (2545-2549)

3. แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการงานวิจัย

วิจารณ์ (2546: 9–10) ได้เสนอรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในภาพกว้างๆ นั่นคือ การบริหารจัดการงานวิจัยจะต้องมีการจัดการทั้งที่เป็นการจัดการต้นทาง การจัดการกลางทางและการจัดการปลายทางของงานวิจัย

การจัดการต้นทาง ก็คือการจัดการเพื่อตั้งโจทย์วิจัย หน่วยงานที่จัดการเรื่องงานวิจัยจะต้องรับเอานโยบายหรือแผนปฏิบัติการด้านการวิจัยที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้มาจัดการดำเนินการ เพื่อตั้งโจทย์วิจัยที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ (user) อาจเป็นการวิจัยข้ามศาสตร์ การวิจัยข้ามสถาบัน ซึ่งหมายความว่าผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการตั้งโจทย์วิจัยจะต้องมาจากหลากหลายสาขาวิชา การจัดการต้นทางนี้ผู้จัดการงานวิจัยจะต้องมีทักษะในการสังเคราะห์ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่หลากหลาย เข้าเป็นโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถที่จะดำเนินการวิจัยให้บรรลุผลสำเร็จได้ รวมทั้งสามารถหาแหล่งทุนมาสนับสนุนการดำเนินการได้

การจัดการกลางทาง เป็นการจัดการหลังจากโครงการวิจัยนั้น ๆ ได้รับการสนับสนุน และได้เริ่มต้นดำเนินการแล้ว มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้โครงการวิจัยประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพดี ซึ่งอาจต้องมีการช่วยเหลือลดอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ทั้งทางด้านเทคนิคและด้านการจัดการ ในบางครั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาช่วยติดตามหรือตรวจเยี่ยม หรือช่วยให้คำแนะนำแก้ปัญหา เป็นต้น

การจัดการปลายทาง เป็นการจัดการเมื่อโครงการใกล้จะแล้วเสร็จสมบูรณ์หรือเสร็จสมบูรณ์แล้ว เพื่อช่วยให้ผลงานมีคุณภาพสูงและมีการปรับปรุงออกสู่ผู้ใช้หรือสาธารณะชนในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์

วิจารณ์ (2546 :10) ยังได้กล่าวถึงหลักการจัดการงานวิจัยไว้ว่า "...ต้องเป็นการจัดการความเชื่อมโยง เพื่อเชื่อมโยงงานวิจัยระหว่างสาขาวิชา เชื่อมโยงระหว่างสถาบัน เชื่อมโยงกับภาคการผลิตหรือ เชื่อมโยงกับปัญหาสังคมหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อขจัด โรคร้าย ในวงการวิจัยไทยนั่นก็คือ โรคโดดเดี่ยว (isolation) ซึ่งแปลความได้ว่าเป็นกระบวนการทำวิจัยแบบคิดเอง ทำเองสรุปเองและไม่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในวงกว้าง...."

ปรีชา เวสรัสช์ (2546: 51–52) ได้เสนอยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบวิจัยในมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยจะต้องมีการสำรวจความพร้อม คือต้องมีการตัดสินใจว่าจะเลือกแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย โดยต้องมีการสำรวจจุดอ่อน จุดแข็งด้านงานวิจัยของตนเอง มีการกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน ต่อจากนั้นจึงจะมีกระบวนการผสมผสาน

และบูรณาการผลงานกิจกรรมและผลงานวิจัยกับพันธกิจอื่นของมหาวิทยาลัยอันได้แก่ การเรียน การสอน การบริการทางวิชาการหรือแม้แต่การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ประการต่อมาจึงจะเน้นที่การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย เช่น มีการดึง อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา เข้าร่วมในกิจกรรมวิจัย เช่น ร่วมกันตั้งโจทย์วิจัย ร่วมงานวิจัย เป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการวิจัย และมีการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการจัดสรรทุนวิจัย สนับสนุนหลักสูตรที่เน้นการวิจัย การจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย การประชาสัมพันธ์งานวิจัย รวมทั้งมีการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการวิจัย ซึ่งก็คือการลดปัญหา อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรมการวิจัย เช่น มีการจัดแรงจูงใจในลักษณะต่าง เช่น มีการให้ค่าตอบแทน มีการยอมรับ การพิจารณาความดีความชอบ การได้เสนอผลงาน การพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ เป็นต้น

ประการสุดท้ายก็คือ มหาวิทยาลัยจะต้องมีการรักษามาตรฐานงานวิจัยและมีการกำกับดูแลจรรยาบรรณนักวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน

นิตยา เนตรศักดิ์เกษม (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนานหลักสูตรสุขภาพชุมชนของโรงเรียนวัดศรีบัวบาน จังหวัดลำพูน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้กระบวนการ AIC (Appreciation Influence Control) ในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มตัวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและครูผู้สอนมาร่วมกันกำหนดและพัฒนาแผนหลักสูตรสุขภาพชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน

เมื่อได้หลักสูตรจากการวางแผนร่วมกันแล้วก็ได้นำไปทดลองใช้ในการเรียนการสอนจริง และเมื่อมีการประเมินผลการศึกษา ก็พบว่า หลักสูตรสุขภาพชุมชนที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาขึ้นนั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ปรับใช้ได้กับสภาพชีวิตของชุมชน และนอกจากนี้ก็ยังทำให้นักเรียนที่ได้เรียนในหลักสูตรนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้นและมีพฤติกรรมสุขภาพเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ศิริขวัญ อุทา (2546) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในจังหวัดลำพูน ซึ่งทำการศึกษาในพื้นที่ 5 ตำบลในจังหวัดลำพูนโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

และไม่มีส่วนร่วม การจัดเวที สรุปรบทเรียนและการสัมภาษณ์ การศึกษาพบว่าในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ในจังหวัดลำพูนทั้ง 5 ตำบลนั้นมีกระบวนการดังนี้คือ การจัดเวทีทำความเข้าใจในเรื่องแผนชุมชน การรวบรวมข้อมูลระดับชุมชน การวิเคราะห์และการจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน-ระดับตำบล และการสรุปรบทเรียน ซึ่งก่อนที่จะมีการนำแผนงานไปใช้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการแสดงความคิดเห็นจากชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเสียก่อน

ดังนั้น ในการจัดทำแผนงานใดๆ ก็ตาม จึงสมควรอย่างยิ่งในการที่จะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ใช้ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อที่ว่าแผนที่จัดทำขึ้นนั้นจะได้มาจากความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

2. การบริหารงานวิจัย

พิเชษฐ คุรงควโรจน์ จิตตภัทร เครือวรรณ และคณะ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทอุดมศึกษาในระบบวิจัยแห่งชาติ โดยได้เสนอสถานภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ผลการศึกษาได้พบประเด็นปัญหาในการทำงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาคือ

1) นโยบายด้านการวิจัยของประเทศรวมทั้งนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย ยังขาดความชัดเจน ไม่มีทิศทางและขาดความต่อเนื่อง

2) การบริหารงานวิจัยในระดับประเทศและระดับมหาวิทยาลัย ยังขาดประสิทธิภาพ ในการดำเนินการ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน รวมทั้งปัญหาระเบียบราชการและระเบียบของมหาวิทยาลัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการวิจัย

3) การบริหารงบประมาณและการเงินยังไม่ชัดเจนและเพียงพอ มีปัญหาขาดความเข้าใจร่วมกัน เช่น ความไม่ชัดเจนในการหักค่าดำเนินการเข้ามหาวิทยาลัยเป็นต้น

4) การบริหารบุคลากรวิจัยภายในมหาวิทยาลัยและระบบบริหารงานบุคคลยังไม่เอื้อต่อการทำวิจัย เช่น การกำหนดภาระงานสอนและงานวิจัยของอาจารย์ยังไม่ชัดเจน เป็นต้น

5) ความเชื่อมโยงงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัย ยังขาดการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ทำให้งานวิจัยมีโอกาสซ้ำซ้อน ก้าวหน้าได้ช้า

6) ความเชื่อมโยงงานวิจัยของมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกยังไม่มีมาตรการที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ขาดการระดมเงินทุนสนับสนุนงานวิจัยจากหน่วยงานภายนอก เช่น ภาคธุรกิจ เอกชน หน่วยงานของรัฐที่มีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัย องค์การต่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ (user)

กันยารัตน์ เอี่ยมอัมพร (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปริมาณการผลิต

ผลงานวิจัย คือ ภาระงานสอนและเวลาในการทำงาน โดยปัจจัยทั้งสองตัวนี้สามารถพยากรณ์ปริมาณการผลิตผลงานวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอธิบายได้ว่า หากคณาจารย์มีภาระงานสอนไม่มากจนเกินไปและไม่มีภาระงานด้านอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย มากนัก แนวโน้มของปริมาณงานวิจัยจะมีมากขึ้น

นอกจากนี้ยังได้พบปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยเพิ่มเติมดังนี้

- 1) คณาจารย์ขาดความรู้ในการทำวิจัยอย่างครอบคลุม รวมทั้งขาดความรู้ด้านสถิติในการทำวิจัย
- 2) ปัญหาด้านแหล่งทุนอุดหนุนงานวิจัย ซึ่งมีปริมาณไม่เพียงพอและมีระเบียบยุ่งยาก นอกจากนี้คณาจารย์บางส่วนไม่ทราบว่าแหล่งทุนใดบ้างที่สนับสนุนงานวิจัย
- 3) ปัญหาด้านการขาดแคลนตำรา เอกสาร วารสารงานวิจัยที่ทันสมัย
- 4) คณาจารย์ขาดบุคลากรที่ให้คำปรึกษาการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งมีจำนวนน้อยและไม่ค่อยมีเวลาในการให้คำปรึกษามากนัก
- 5) ปัญหาเรื่องการขาดแรงจูงใจในการทำวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ” มีวิธีการศึกษาจำแนกตามประเด็นการศึกษา (รายละเอียดดังตารางที่ 1)

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพระบบการบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนงานด้านการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพกับแผนการวิจัยแห่งชาติและยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่
3. สร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ
 - 3.1 การบริหารจัดการคุณภาพโจทย์วิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย (Upstream Management)
 - 3.2 การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการทำวิจัย (Midstream Management)
 - 3.3 การบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ (Downstream Management)
4. ติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย
 - 4.1 ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย
 - 4.2 ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนระหว่างกระบวนการทำวิจัย
 - 4.3 ประเมินผลการใช้รูปแบบในขั้นตอนการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ
 - 4.4 ประชุมผู้เกี่ยวข้องระดับนโยบาย ระดับการจัดการ และระดับปฏิบัติการ
5. นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 1 วิธีการศึกษาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

กิจกรรม	วิธีการศึกษา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะที่ 1		
1.วิเคราะห์นโยบายและระบบการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ 2.สำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ	1.วิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนด้านการวิจัยกับแผนการวิจัยแห่งชาติและยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ 2.สัมภาษณ์เชิงลึกและสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงสร้างกระบวนการ และระบบบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน 3.วิเคราะห์โครงสร้างระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยพายัพด้วย SWOT Analysis	1.ทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ประจำปีการศึกษา 2548 2.ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคจากโครงสร้างองค์กรในปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขได้ตรงประเด็น 3. สะท้อนความคิดเห็นต่อระบบการบริหารงานวิจัยในปัจจุบันจากผู้รับบริการโดยตรง
ระยะที่ 2		
ระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องวางรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย	1.จัดเวทีเสวนาระดมความคิดและร่วมกันวางรูปแบบระบบบริหารงานวิจัยที่เหมาะสมของผู้ที่เกี่ยวข้อง 2.วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 และจากการระดมความคิด	1.ได้รูปแบบและมาตรการการบริหารงานวิจัยจากการระดมความคิดอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2.เกิดความร่วมมือและการยอมรับในระบบการบริหารงานวิจัยที่ทุกฝ่ายร่วมกันสร้างขึ้น
ระยะที่ 3		
ทดลองรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย	<u>การบริหารจัดการคุณภาพข้อเสนอโครงการ</u> 1)ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและสร้างเครือข่ายการวิจัยร่วมกันของคณะวิชา 2)ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและสร้างเครือข่ายการวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน	1.นักวิจัยสามารถคิดโจทย์วิจัยเชิงบูรณาการระหว่างชุมชน และคณะวิชา 2.ได้ข้อเสนอโครงการที่ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 3.ได้เครือข่ายการวิจัยฯ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีการศึกษา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	<u>การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการทำวิจัย</u> จัดทำโครงการ "สถาบันวิจัยห่วงใยคุณ" เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการ โดยวิธีการ 1) แบบติดตามความก้าวหน้า 2) นักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้า	นักวิจัยสามารถรายงานความก้าวหน้าของงานวิจัยได้ตรงตามกำหนดเวลา และสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างกระบวนการทำวิจัยของนักวิจัยได้อย่างเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
	<u>การบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ</u> 1) ตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) 2) นำเสนอผลงานวิจัยในเวทีระดับมหาวิทยาลัย 3) ตีพิมพ์บทความวิชาการหรือข้อค้นพบในวารสารวิชาการ 4) ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยผ่านทางจุลสารงานวิจัย สภานิติวิทยุกระจายเสียง website ของมหาวิทยาลัย	1. ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลงานวิจัย 2. เกิดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานวิจัยจากการประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยผ่านสื่อต่างๆ และให้เกิดการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
ระยะที่ 4		
ติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย	1. ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย	1. ทราบความพึงพอใจของนักวิจัยด้านวิธีการส่งเสริมการพัฒนาโครงการวิจัย ระหว่างกระบวนการทำวิจัย และการจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ 2. ทราบปัญหาจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย 3. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบเพื่อปรับใช้อย่างเป็นทางการต่อไป
	2. ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนระหว่างกระบวนการทำวิจัย	
	3. ประเมินผลการใช้รูปแบบในขั้นตอนการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีการศึกษา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะที่ 5		
นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง	ประชุมผู้เกี่ยวข้องระดับนโยบาย ระดับการจัดการ และระดับปฏิบัติการ	เกิดความเข้าใจและการยอมรับร่วมกันในรูปแบบการบริหารงานวิจัยที่ร่วมกันสร้างต้นแบบพร้อมนำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการของมหาวิทยาลัยต่อไป
ระยะที่ 6		
ประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ สรุป เสนอแนะ และจัดทำรายงาน	จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือต้นแบบในการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย**1. ขอบเขตประชากร**

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่

- 1.1 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องระดับนโยบาย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารทุกระดับ และคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา
- 1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับการจัดการ ได้แก่ บุคลากรประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา
- 1.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องระดับปฏิบัติการ ได้แก่ นักวิจัย คณาจารย์และบุคลากร
- 1.4 ผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย ได้แก่ ชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ฯลฯ

2. ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

2.1 การวิเคราะห์ระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน

- (1) ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
- (2) ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงสร้าง กระบวนการ และระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน

2.2 รูปแบบระบบบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

- (1) การบริหารจัดการคุณภาพวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย
- (2) การบริหารจัดการงานวิจัยระหว่างกระบวนการวิจัย
- (3) การบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

2.3 กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

- (1) สร้างกลไกการบริหารจัดการคุณภาพวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย
- (2) สร้างกลไกการบริหารจัดการระหว่างกระบวนการวิจัย
- (3) สร้างกลไกการบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

2.4 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย

- (1) การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย
- (2) การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนระหว่างกระบวนการทำวิจัย
- (3) การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1. การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้สำหรับสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกตามคณะ จำนวน 9 คณะ โดยในแบบสำรวจ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ สังกัด ระยะเวลาการทำงาน สาขาที่เชี่ยวชาญ และประเด็นการวิจัยที่สนใจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ปัญหาด้านนโยบาย ปัญหาระดับบุคคล และปัญหาระดับองค์กร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยที่พึงประสงค์

2. แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ใช้สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานบริหารงานวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการบริการจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย แบบประเมิน 3 ชุด ได้แก่

2.1 แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย

2.2 แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนระหว่างกระบวนการทำวิจัย

2.3 แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 2 ส่วนตามเครื่องมือ ได้แก่

1. แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจความคิดเห็นฯ มีวิธีการเก็บรวบรวม คือ

1.1 นัดหมายเวลากับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 คณะนักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

1.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

1.6 เขียนเรียง สรุปผลและจัดทำรายงาน

2. แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย

2.1 จัดทำแบบประเมินและตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แจกแบบสอบถามไปตามกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในเกณฑ์การประเมินข้างต้น

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

2.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.6 เขียนเรียง สรุปผลและจัดทำรายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ คือ

1. การวิเคราะห์ระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ในประเด็น

(1) ความสอดคล้องของแผนการวิจัยแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาลำพูนจังหวัดเชียงใหม่

(2) ศักยภาพด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

(3) วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ระดับ และอุปสรรค ระดับนโยบาย ระดับ

องค์กร และระดับบุคคล

(4) ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงสร้าง กระบวนการ และระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพในปัจจุบัน โดยทำการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาระดับนโยบาย ปัญหาระดับองค์กร ปัญหาระดับบุคคล และการบริหารงานวิจัยที่พึงประสงค์

2. รูปแบบระบบบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

นำผลการวิเคราะห์ข้างต้นมาดำเนินการสังเคราะห์และวิเคราะห์ เพื่อจัดรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย โดยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การบริหารจัดการคุณภาพวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย

2.2 การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการทำวิจัย

2.3 การบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

3. วิเคราะห์ ความเป็นไปได้ของกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ที่ทดลองใช้ตลอดกระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 การบริหารจัดการคุณภาพวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย

3.2 การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการทำวิจัย

3.3 การบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

4. การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย จากกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการบริการจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การประเมิน ได้แก่

2.1 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการพัฒนาโครงการวิจัย

2.2 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนระหว่างกระบวนการทำวิจัย

2.3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย ในขั้นตอนการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการสร้างความเข้มแข็งในระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างกลไกการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในระบบวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพต่อไป โดยทำการศึกษากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบงานวิจัยทั้งระบบ อันได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องระดับนโยบาย หน่วยสนับสนุนประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารทุกระดับ คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับการจัดการ ประกอบด้วย บุคลากรประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องระดับปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วย นักวิจัย คณาจารย์และบุคลากร

ในการดำเนินการดังกล่าวได้ใช้วิธีการศึกษาที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมความคิดเห็นผ่านการสนทนากลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ (Informal group discussion) การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาฐาน เป็นต้น

โดยผลของการดำเนินงานมีดังนี้

1. ผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
2. กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
3. วิธีการบริหารจัดการงานวิจัยและลักษณะการดำเนินงานวิจัย
4. กำหนดรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย
5. ทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย : การสร้างและการทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย
 - 1) การสร้างและทดลองใช้รูปแบบ กลไกการบริหารจัดการช่วงต้นน้ำ
 - 2) การสร้างและทดลองใช้รูปแบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยระหว่างกระบวนการวิจัย
 - 3) การสร้างและทดลองใช้รูปแบบ กลไกการบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จ
6. การติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

1. ผลการระดมความคิดความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

องค์ประกอบของระบบวิจัยเป็นองค์ประกอบใหญ่และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ค่อนข้างซับซ้อน ฉะนั้นในการจัดระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและทิศทางการวิจัย ปัญหาและสภาพปัญหาการวิจัยของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องวิเคราะห์วิธีที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลในแต่ละประเภท โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และใช้วิธีการ 3 วิธีคือ

1. ประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง โดยเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างเข้มข้น ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมจะต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป เวลาของการประชุมจะต้องมากพอให้ผู้เข้าร่วมจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยในประเด็นสำคัญๆ ได้ครบถ้วน
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูง หรือผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ที่ประชุมระดมความคิดเห็นมีความเห็นที่แตกต่างกันหรือยังไม่ชัดเจนพอ วิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ผลสรุปเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. การใช้แบบสอบถามกับคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อรวบรวมและเก็บประเด็น รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยที่สำคัญในอีกชั้นหนึ่ง

จากวิธีการดำเนินงานดังกล่าว พบว่าวิธีการทั้ง 3 รูปแบบ ต่างเอื้อซึ่งกันและกัน ในเชิงข้อมูลมีการเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและค่อนข้างตรงไปตรงมา เกี่ยวกับนโยบายและทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข การบริหารงานวิจัยที่พึงประสงค์รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาระบบวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ข้อคิดเห็นที่ได้นำเสนอนี้ สะท้อนภาพระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพได้ในระดับหนึ่ง

ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาหรือจุดอ่อน มีดังนี้

1) ปัญหาระดับนโยบาย

- 1.1) มหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายและทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน
- 1.2) ขาดการเชื่อมโยงนโยบายการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพกับนโยบายการวิจัยชาติ
- 1.3) ไม่มีแผนงานวิจัยที่เป็นรูปธรรม
- 1.4) การจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยไม่ครอบคลุมเจ้าหน้าที่และนักศึกษา
- 1.5) งบประมาณต่อทุนวิจัยน้อย
- 1.6) ระเบียบการลงเวลาทำงาน โดยเฉพาะในภาคเรียนฤดูร้อนเป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัย

- 1.7) นโยบายของมหาวิทยาลัยเน้นการเรียนการสอน ทำให้คณาจารย์มีภาระงานสอนมาก การกำหนดให้ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การเป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของสาขาวิชาและของคณะวิชาทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำวิจัย
- 2) ผลงานวิจัยและคุณภาพของงานวิจัย
 - 2.1) ผลงานวิจัยมีน้อย และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเดี่ยว มีลักษณะกระจัดกระจาย
 - 2.2) ผลงานวิจัยส่วนใหญ่จำกัดอยู่ภายในขอบเขตของสาขาวิชา หรือคณะวิชาของตน
 - 2.3) ปัญหาคุณภาพงานวิจัย
 - 2.4) ปัญหาการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการเรียนการสอน และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย
 - 2.5) ไม่มีงานวิจัยเชิงบูรณาการ หรือสหวิทยาการ
- 3) นักวิจัย
 - 3.1) นักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการวิจัยมีน้อย
 - 3.2) ไม่มีแนวทางในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม
- 4) การบริหารจัดการงานวิจัย
 - 4.1) บริหารจัดการงานวิจัยอยู่ในลักษณะตั้งรับ
 - 4.2) การประสานงานเพื่อพัฒนาโครงสร้างวิจัยร่วมกับนักวิจัยใช้เวลานาน
 - 4.3) การพิจารณาอนุมัติโครงการวิจัยไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน
 - 4.4) ขาดแนวทางและมาตรการในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 5) เครือข่ายการวิจัย
 - 5.1) มีเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกน้อย โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาและชุมชน
 - 5.2) ไม่มีเครือข่ายการวิจัยภายในระหว่างคณะวิชา หรือภาควิชา

จุดแข็ง มีดังนี้

1) มหาวิทยาลัยพายัพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศ เปิดให้มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2517 ปัจจุบันมีหลักสูตรปริญญาตรี (ภาคภาษาไทย) 27 หลักสูตร หลักสูตรนานาชาติ (ระดับปริญญาตรี) จำนวน 4 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 1 หลักสูตร และหลักสูตรปริญญาโท (ภาคภาษาไทย) จำนวน 4 หลักสูตร ซึ่งเปิดสอน

ใน 10 คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์

2) มหาวิทยาลัยพายัพมีสถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยตลอดกระบวนการ ตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย การพัฒนาโครงร่างการวิจัย การอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสาร การติดต่อประสานงานต่าง ๆ เช่น เอกสารการเงิน การขอข้อมูล การติดต่อผู้เชี่ยวชาญ

- สถาบันวิจัยมีเครือข่ายการวิจัยกับชุมชน
- สถาบันวิจัยร่วมเป็นเครือข่ายการวิจัยกับ 15 สถาบันการศึกษาในภาคเหนือตอนบน (สกอ. ภาคเหนือตอนบน)

3) มหาวิทยาลัยพายัพมีหน่วยงานและโครงการที่เอื้อต่อการทำวิจัย เช่น

- สถาบันชีวิตวิทยา
- สถาบันศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- โครงการโทศึกษา
- โครงการสตรีศึกษา

4) มหาวิทยาลัยมีทุนสนับสนุนการวิจัยที่คณาจารย์สามารถขอรับการสนับสนุนได้ตลอดปี

5) ในบางคณะมีนักวิจัยอาวุโส มีประสบการณ์ในการวิจัย ซึ่งสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับนักวิจัยรุ่นใหม่ได้ และประสานงานกับแหล่งทุนภายนอกได้

6) ในบางคณะมีศักยภาพในการพัฒนาโจทย์วิจัยและสร้างชุดโครงการวิจัยของตนเอง

7) มีอาจารย์ที่สนใจทำวิจัยและพยายามหาประเด็นวิจัยของตนอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถเป็นแรงกระตุ้นให้กับคณาจารย์อื่น ๆ สนใจการทำวิจัยมากขึ้น

8) มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้คณาจารย์ขอตำแหน่งวิชาการ รวมทั้งได้รับเงินประจำตำแหน่งด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยที่พึงประสงค์

- 1) ควรอนุญาตให้ลาทำวิจัยได้เต็มเวลา และสามารถรับเงินเดือนได้ตามปกติ
- 2) การวางนโยบายควรมาจากผู้ปฏิบัติโดยตรง
- 3) ควรมีการสร้างเครือข่ายการวิจัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
- 4) ควรมีระบบที่เลี้ยงดูผลงานวิจัย

- 5) ควรมีที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยเฉพาะทาง
- 6) ควรอำนวยความสะดวกด้านเอกสาร ตำรา ทรัพยากรอำนวยความสะดวกด้านการทำวิจัย
- 7) ควรมีการพิจารณาความดีความชอบสำหรับผู้ทำการศึกษาวิจัย
- 8) ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม
- 9) ควรสนับสนุนงบประมาณให้แก่ภาควิชาชีพจัด Work Shop และเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายในด้านการวิจัย การพัฒนาวิทยุวิจัย
- 10) แต่ละคณะวิชา และภาควิชาควรกำหนดแผนงานวิจัยของหน่วยงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- 11) ควรมีวิธีการส่งเสริมการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ด้านการวิจัยให้กับคณาจารย์

สรุปผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบวิจัยและการบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัย หายัพ ได้ดังนี้

- 1) นโยบายและทิศทาง
 - 1.1) นำนโยบายของรัฐและหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนด ทิศทางการวิจัย มาใช้ในการกำหนดนโยบายวิจัยของมหาวิทยาลัย
 - 1.2) สนับสนุนการทำโครงการวิจัยแบบบูรณาการ สหวิทยาการ หรือโครงการวิจัยเดี่ยวตามยุทธศาสตร์ของรัฐ และมหาวิทยาลัย
 - 1.3) เน้นความเป็นเลิศในการวิจัยเฉพาะทาง
 - 1.4) มีนโยบายการวิจัยที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
 - 1.5) จัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยแก่อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายวิจัยของมหาวิทยาลัย
 - 1.6) สนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วน ตรงกับความต้องการของสังคมและชุมชน โดยเน้นปัญหาที่มีผลกระทบสูงและเป็นประโยชน์จริง
 - 1.7) สนับสนุนการวิจัยตามหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาต่างๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงการศึกษาค้นคว้าพิเศษ การศึกษาอิสระ และวิทยานิพนธ์ เป็นต้น
- 2) การพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัย
 - 2.1) จัดระดับการพัฒนานักวิจัยเป็นระดับต่างๆ และจัดทำโครงการสนับสนุนเพื่อพัฒนานักวิจัยในแต่ละระดับ เช่น จัดการอบรม การให้คำปรึกษาในรูปแบบคลินิกวิจัย
 - 2.2) ส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ทำวิจัยและให้นำงานวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน

2.3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัยระหว่างสาขาวิชา ทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย

2.4) การกำหนดโจทย์วิจัย การทำแผนวิจัย การทำโครงการวิจัยเชิงบูรณาการ และเชื่อมโยงกับชุมชน

3) ระบบบริหารจัดการ

3.1) กำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกื้อหนุนต่อการทำวิจัย

3.2) กำหนดระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่โปร่งใสตรวจสอบได้ รวดเร็ว ยุติธรรม และคล่องตัวในการจัดงบประมาณ

3.3) กำหนดมาตรฐานคุณภาพงานวิจัย

3.4) กำหนดอัตราค่าบริหารจัดการจากโครงการวิจัยภายนอก เพื่อใช้ในการสนับสนุน การวิจัยหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ นักวิจัย

3.5) มีระบบการจัดสรรและใช้ทรัพยากรร่วมกันและประสานความร่วมมือกันภายใน มหาวิทยาลัย

3.6) นำระบบสารสนเทศรวมทั้งเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการงานวิจัย

3.7) ให้สถาบันวิจัยฯ เป็นหน่วยงานประสานงานการวิจัย จัดทำข้อมูลการวิจัย ของมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนนักวิจัย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัย ถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่ ชุมชน สนับสนุนเครื่องมือการวิจัย ประสานงานคณาจารย์เข้าร่วมงานวิจัยหรืออบรมเรื่องการวิจัย

4) การพัฒนาระบบสนับสนุนการวิจัย

4.1) จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลต่างๆ

4.2) ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยในรูปแบบต่างๆ

4.3) จัดสรรงบประมาณการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้งในระดับคณาจารย์

4.4) สร้างกลุ่มและเครือข่ายนักวิจัย

4.5) อำนวยความสะดวกในการวิจัย โดยการลดขั้นตอน กระบวนการเอกสาร ส่งเสริมความคล่องตัวด้านระเบียบการใช้จ่ายเงินในการทำวิจัย

4.6) จัดทำฐานข้อมูลวารสารภายใน และวารสารต่างประเทศที่นักวิจัยสามารถ ส่งผลงานลงตีพิมพ์ได้

4.7) ให้มีที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกในการให้คำปรึกษางานวิจัย

4.8) จัดทำโครงการ Friendly visit

4.9) จัดทำโครงการคลินิกนักวิจัย

4.10) จัดทำโครงการศึกษาดูงานด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจและชุมชน

4.11) จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด

4.12) จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัย

4.13) จัดทำโครงการสนับสนุนให้นักศึกษามีประสบการณ์ด้านการวิจัย

4.14) จัดทำโครงการให้คำปรึกษากับนักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาในด้านระเบียบวิธีวิจัย

4.15) จัดทำโครงการให้บริการการทำวิจัยกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้ นักวิจัยรุ่นใหม่รวมทั้งนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการวิจัยจริง

4.16) การสร้างเครือข่ายการวิจัยระหว่างสถาบันและการร่วมวิจัยระหว่างสถาบัน

4.17) การสนับสนุนการวิจัยด้านนวัตกรรมสื่อการสอน (E-learning)

4.18) การแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบัน

4.19) การจัดทำโครงการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับกลุ่มเกษตรกรและชุมชน

5) แรงจูงใจ

5.1) สนับสนุนให้อาจารย์จัดเวลาเพื่อการวิจัยโดยให้มีระบบแบ่งเบาภาระงานสอน และกำหนดภาระงานด้านการวิจัยของคณาจารย์ให้ชัดเจน

5.2) ให้การสนับสนุนโดยพิจารณาความดีความชอบ การขอตำแหน่งทางวิชาการ และการพิจารณาขึ้นเงินเดือนพิเศษ

5.3) ให้รางวัลหรือโล่ประกาศเกียรติคุณสำหรับนักวิจัยดีเด่น

5.4) สร้างวัฒนธรรมการวิจัยและบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัย เช่น การจัด ประชุมเสนอผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์

6) ระบบเครือข่ายและการประสานงาน

6.1) พัฒนาเครือข่ายงานวิจัยทั้งภายในและภายนอก ทั้งรัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อร่วมในการพัฒนาโจทย์วิจัย และร่วมใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

6.2) ประสานงานกับแหล่งทุนวิจัยภายนอก

7) การใช้ประโยชน์

- 7.1) ส่งเสริมหรือองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้หรือถ่ายทอดต่อชุมชน
- 7.2) ให้มีผู้รับผิดชอบจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา โดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านกฎหมายและการจัดการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ
- 7.3) ทำงานวิจัยที่ก่อให้เกิดชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัย

8) การติดตามประเมินผล

- 8.1) จัดวางระบบติดตามประเมินผลงานวิจัยให้ชัดเจน ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานจนถึงการนำไปใช้ประโยชน์
- 8.2) กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพงานวิจัยของมหาวิทยาลัย
- 8.3) มีคณะกรรมการผู้ประเมินผลที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นกลาง

2. กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548 – 2552

เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัย ได้มีการดำเนินการ ดังนี้
วิธีการดำเนินงาน

1. กำหนดกรอบแนวคิด โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาบรรยายและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1.1 สภาพแวดล้อมของการอุดมศึกษา
- 1.2 นโยบายการวิจัยระดับชาติ
- 1.3 นโยบายการพัฒนาของรัฐ
- 1.4 แผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2548 – 2552)
- 1.5 สถานภาพและศักยภาพของมหาวิทยาลัย

2. คณะนักวิจัยรวบรวมประเด็นการศึกษา จาก

2.1 การเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับปรัชญา ทิศทาง และยุทธศาสตร์การวิจัยชาติ ซึ่งจัดโดยสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่โรงแรมมิลาเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ รวมทั้งได้แสวงหาข้อมูลและประสบการณ์จากหน่วยงานวิจัยต่างๆ อย่างกว้างขวางเพื่อให้เกิดทางเลือกมากที่สุดในการกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัย

2.2 การระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย รวมทั้งการทำ small group discussions ในกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ อย่างหลากหลาย การระดมความคิดเห็นครั้งนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือและการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการ เกิดภาคีในระดับหน่วยปฏิบัติการ

2.3 ผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัย แต่ในขณะเดียวกันคณะผู้วิจัยก็ตระหนักถึงศักยภาพและข้อจำกัดของมหาวิทยาลัยเอง เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ปฏิบัติได้ สามารถพัฒนาขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การสร้าง “ระบบ” วิจัยที่ดี สามารถบริหารจัดการ กำกับทิศทางการวิจัยและคุณภาพงานวิจัยให้เป็นที่เชื่อถือได้

2.4 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของระบบวิจัย และการบริหารจัดการ

3. วิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายและแผนงานวิจัยชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และศักยภาพด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

โดยประเด็นที่สอดคล้องมีดังนี้

3.1 ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร โดยอาจนำมาเป็นประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้องค์ความรู้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร รวมทั้งการจัดจำหน่ายด้วยการวิจัยทางการตลาด การบริหารธุรกิจ บัญชีและการเงิน เป็นต้น

3.2 ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว

3.3 การวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยประเภทดังกล่าวในคณะและภาควิชาได้ เช่น การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหายาเสพติด สิทธิมนุษยชน อาชญากรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น ชนกลุ่มน้อย จริยธรรม ศาสนา เป็นต้น

3.4 การวิจัยด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยมีคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ซึ่งกำลังจัดทำชุดโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพชุมชน และสมุนไพร มหาวิทยาลัยมีคณะเภสัชศาสตร์ สามารถสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยด้านสมุนไพร

4. นำผลการวิเคราะห์มากำหนดร่างนโยบายและทิศทางการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ และนำร่างนโยบายดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมวิชาการระดับหัวหน้าสาขาวิชา คณะวิชา เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์

5. นำเสนอร่างนโยบายที่ปรับแก้แล้วต่ออธิการบดี และที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ

6. ประกาศผ่านทางสื่อต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ผลการดำเนินงาน

1. ได้นโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548 – 2552 ประกอบด้วย (ดูรายละเอียดภาคผนวกที่ 4)

2. ได้มีการนำเสนอนโยบายและทิศทางการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548 – 2552 ต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ และผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการ ครั้งที่ 12/2548 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2548

3. ประกาศผ่านทางสื่อ website : www.prdl.payap.ac.th

ภาพที่ 1 website ประชาสัมพันธ์นโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548 - 2552

การจัดการให้มีนโยบายและทิศทางการวิจัยเป็นเรื่องสำคัญ เพราะสามารถใช้เป็นกลไกในการระดมทรัพยากร นักวิจัยให้มุ่งทำงานไปในทิศทางเดียวกัน แต่ลำพังการมีนโยบายและทิศทางการวิจัยเพียงอย่างเดียวจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดได้หากไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างครบวงจรรองรับ ฉะนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพขึ้น

แผนปฏิบัติการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2549

วิธีดำเนินงาน

นำนโยบายและทิศทางการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548-2552 ที่เกิดจากการระดมความคิดและผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัย มาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2549 (ดูรายละเอียดใน ภาคผนวกที่ 5) โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. แผนงานหลัก
2. แผนปฏิบัติการ
3. โครงการ/กิจกรรม
4. ดัชนีชี้วัด (KPI: Key Performance Indicators)
5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบและเป็นหน่วยงานร่วม
6. งบประมาณ
7. ระยะเวลาการดำเนินงาน
8. เป้าหมายเชิงปริมาณ

ผลการดำเนินงาน

1. ได้แผนปฏิบัติการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2549 (ดูรายละเอียดใน ภาคผนวกที่ 5)
2. นำแผนปฏิบัติการวิจัยฯ เสนอเพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการวิชาการ มหาวิทยาลัยพายัพ และผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ ครั้งที่ 12/2548 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2548

3. วิธีการบริหารจัดการงานวิจัยและลักษณะการดำเนินงานวิจัย

ลักษณะการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานโครงการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยมิได้แยกการทำงานวิจัยและงานประจำที่ทำตามปกติในสถาบันวิจัยและพัฒนาออกจากกัน แต่ทำให้เป็นเรื่องเดียวกันและนำผลจากการทดลองมาพัฒนา ปรับปรุงหรือต่อยอดการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ฉะนั้นในการทดลองใช้ระบบหรือกลไกการดำเนินงาน จึงมิได้เรียงลำดับขั้นตอน เพราะในช่วงเวลาเดียวกันมีงานที่จะต้องทดลองดำเนินการในรูปแบบใหม่ แต่อยู่ในขั้นตอนที่แตกต่างกันไปพร้อมๆ กัน เช่น มีโครงการที่จะต้องพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับนักวิจัยและชุมชน 5 โครงการ มีโครงการที่อยู่ระหว่างการเห็นดีลัญญารับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก 3

โครงการ มีโครงการที่ต้องติดตามความก้าวหน้า 6 โครงการและมีโครงการวิจัยที่แล้วเสร็จ 2 โครงการ คณะผู้วิจัยจะทดลองดำเนินงานทั้งหมดไปพร้อม ๆ กัน

ฉะนั้นการทดลองระบบหรือกลไกต่างๆ จะเกิดขึ้นในกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยกิจกรรมเหล่านั้น อาจอยู่ในขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันหรืออยู่ในขั้นตอนที่แตกต่างกันก็ได้ แต่คณะผู้วิจัยจะต้องจัดบันทึกวิธีการทดลองและผลของการทดลองในแต่ละกิจกรรม รวมทั้งรวบรวมผลการประเมินทั้งจากคณะผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบการพิจารณาเพื่อคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติได้จริงมาบรรจุไว้ในระบบวิจัยหรือกลไกการดำเนินงาน คล้ายกับการต่อภาพจิ๊กซอร์ (Jigsaw Puzzle) จากชิ้นส่วนเล็กๆ หลายๆ ส่วนประกอบกันจนกลายเป็นภาพใหญ่ที่สมบูรณ์ ซึ่งก็คือระบบวิจัยและการบริหารงานวิจัยที่มีศักยภาพ

วิธีการบริหารจัดการงานวิจัย

จากการทดลองในการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยได้สังเกตพบเงื่อนไขบางประการ ซึ่งในตอนแรกเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่เมื่อการดำเนินงานผ่านไป ๆ ดูเหมือนว่าเงื่อนไขดังกล่าวจะบอกถึงความสำคัญของตัวมันเองมากขึ้น เพราะเมื่อทดลองซ้ำเรื่อยๆ ผลที่เกิดขึ้นยืนยันและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับวิธีการบริหารจัดการงานวิจัย เงื่อนไขดังกล่าวคือ "รูปแบบต่าง ๆ ของความสัมพันธ์" ในการบริหารจัดการงานวิจัย นั้นหมายถึงว่า หากเราสามารถเลือกรูปแบบความสัมพันธ์กับปัจเจกบุคคล (เช่น นักวิจัย) หรือกลุ่ม (ชุมชน ฯลฯ) ได้ถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะได้รับความร่วมมือและประสบผลสำเร็จโดยง่าย จนอาจกล่าวได้ว่า "วิธีการ" บริหารจัดการงานวิจัยก็คือ "วิธีการ" บริหารความสัมพันธ์กับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเอง

นอกเหนือจากนี้ เรายังพบรูปแบบความสัมพันธ์อีกหลายรูปแบบที่สำคัญต่อการบริหารจัดการงานวิจัย เช่น "ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ" (Informal relation) ผลการทดลองพบว่าวิธีการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพคือ "การบริหารจัดการแบบง่ายที่สุด" หมายความว่าทำในสิ่งที่ต้อง "บริหาร" ให้น้อยที่สุดหรือเท่าที่จำเป็น แล้วมุ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้ "บริการ" แทน "บริหาร" ให้การส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในทุกทาง เพื่อให้ นักวิจัยสามารถสร้างและทำงานวิจัยให้เต็มศักยภาพ ลดขั้นตอนการติดต่อที่เป็นทางการลงให้เหลือน้อยที่สุดโดยใช้ช่องทางการติดต่อประสานงานแบบไม่เป็นทางการ และการเข้าถึงนักวิจัยหรือชุมชนแบบ face to face

เพื่อการทำงานเชิงรุก คณะผู้วิจัยได้จัดทำโครงการขึ้น 3 โครงการเพื่อดำเนินกิจกรรมที่แตกต่างกันทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ แต่ทุกโครงการใช้ "วิธีการ" และทีมงานเดียวกัน ดังนี้

- โครงการสถาบันวิจัย...สัญจร เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงนักวิจัยและคณาจารย์ในแต่ละคณะและภาควิชาโดยตรง เพื่อชี้แจงนโยบาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์การวิจัย ชาติ และของมหาวิทยาลัยพายัพ นำเสนอและเชิญชวนให้คณาจารย์ทำวิจัยในรูปของการวิจัยกลุ่ม สหวิทยาการ วิจัยชุมชน และชุดโครงการวิจัย รวมทั้งการสร้างเครือข่ายวิจัยภายในคณะ และระหว่างคณะ (เป็นโครงการทำงานในระดับต้นน้ำและท่าภายในมหาวิทยาลัย)

- โครงการสถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ เป็นโครงการติดตามความก้าวหน้าและให้ความช่วยเหลือหากนักวิจัยมีปัญหาระหว่างการทำวิจัยจนกว่างานวิจัยจะแล้วเสร็จ โดยการติดตามจะมีลักษณะแบบ friendly visiting (เป็นโครงการทำงานในระดับกลางน้ำและปลายน้ำ)

- โครงการกิจกรรม...นำร่อง เป็นโครงการร่วมระหว่างสถาบันวิจัยและภาควิชาต่าง ๆ ที่ต้องการนำนักศึกษาเข้าไปศึกษาชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายกับชุมชนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชนโดยใช้กิจกรรมกับชุมชนเป็นสื่อ (เป็นโครงการทำงานในระดับต้นน้ำภายนอกมหาวิทยาลัย)

ผลการดำเนินงานพบว่า โครงการทั้ง 3 โครงการ ประกอบกับวิธีการ “บริหารความสัมพันธ์” ดังกล่าวข้างต้น มีผลให้โครงการเหล่านี้ได้กลายเป็นเครื่องมือหรือหัวหอกของการบริหารจัดการแบบมุ่งเป้า (goal orientation) ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อการวิจัย ต่อนักวิจัย และระบบวิจัยโดยรวมเกินกว่าที่คาดหวังไว้มาก

การจัดการความสัมพันธ์กับกระบวนการมีส่วนร่วม

เมื่อรูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งสองแบบทำงานร่วมกัน เราพบว่า หลังจากการทำงานโครงการสถาบันวิจัย...สัญจรไปตามคณะและภาควิชาต่างๆ แล้ว ทั้งนักวิจัยและผู้สนใจที่จะทำวิจัยเดินเข้ามาหา (Walk in) มาสอบถาม แลกเปลี่ยนโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ บางครั้งที่โรงอาหาร ที่จอดรถ ระหว่างทางเดินและมากที่สุดก็เป็นการติดต่อทางโทรศัพท์ เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างกัน ความคิดที่ไหลถึงกันระหว่างคณะผู้วิจัยและนักวิจัย ระหว่างนักวิจัยกับนักวิจัยและภายในคณะผู้วิจัยเอง ก่อให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ซึ่งผลที่ตามมาคือ งานวิจัยที่เพิ่มขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และในเวลาเดียวกันก็หมายถึงการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบวิจัยด้วย

คณะผู้วิจัยเองยังรู้สึกประหลาดใจมากๆ ที่งานไหลลื่นไปอย่างอัตโนมัติ แทบไม่ต้องออกแรงในการขับเคลื่อน ทำให้การทำงานหนักไม่เป็นเรื่องหนัก แต่เป็นความสนุก การทดลองบางอย่างไม่คิดว่าจะได้ผลมากมายขนาดนี้ ทั้งๆที่เราลงทุนไปเพียงนิดเดียว การทดลองบางอย่างได้รับผลตอบรับกลับมาเร็วมากจนคณะผู้วิจัยตั้งรับไม่ทันกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา

การดำเนินงานในแต่ละวันจะมีสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นเลยเกิดขึ้น และคณะผู้วิจัยจะต้องตัดสินใจอย่างเร่งด่วนหรือต้องใช้วิจารณญาณตามสถานการณ์จริงว่าควรจะดำเนินการอย่างไร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนมาจากความต้องการที่จะทำวิจัยทั้งของนักวิจัยและของนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้งสิ้น และยังคณะผู้วิจัยสามารถตอบสนองหรือให้ความช่วยเหลือได้ ความต้องการแปลกใหม่จากนักวิจัยที่หลากหลายสาขาวิชาก็ยิ่งมีมากขึ้น ก่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการในการวิจัยอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและข้อเสนอแนะอันมีค่ากับคณะผู้วิจัยอย่างตรงไปตรงมา ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถพัฒนา แก้ไขหรือคัดเลือกระบบกลไกที่ได้ทดลองใช้ได้หลากหลาย กระบวนการมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา คณะผู้วิจัยสามารถวางแผนทางและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยได้ครบวงจร ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ภายในระยะเวลาอันสั้น

ผลที่ตามมาก็คือ มีคณาจารย์ทำวิจัยมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา มีจำนวนนักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงบูรณาการกับชุมชนและท้องถิ่นในหลายสาขาวิชา มีการรวมตัวกันของคณาจารย์เพื่อพัฒนาชุดโครงการวิจัยด้านสุขภาพจากคณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค ถึง 10 ท่าน นักศึกษาระดับปริญญาตรีร่วมกับอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์เสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุน 15 โครงการ ทั้งที่เป็นโครงการที่เราเพิ่งจะริเริ่มใหม่ นอกจากนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนายังร่วมกับคณาจารย์ใน 3 สาขาวิชา จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาขนาดใหญ่ร่วมกับ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล 1 เทศบาลตำบล และ 1 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คือ "โครงการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแควให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม" โครงการดังกล่าวได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และได้รับเลือกให้นำเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร จังหวัดเชียงใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

มีคณาจารย์จากสาขาวิชาต่างๆ นำนักศึกษาเข้าศึกษาและทำงานร่วมกับชุมชนหลายสิบโครงการและผลที่ตามมาก็คือการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชนของคณาจารย์ในสาขาวิชาเหล่านั้น และในปีนี้เองที่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัยภายนอกมากที่สุดและมากกว่าการรับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายในถึง 9 เท่า ทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายในและภายนอกที่ได้รับในปี พ.ศ.2548 มากกว่าปีพ.ศ.2547 ถึง 4 เท่า และมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา

กฎระเบียบและกติกา

จากสิ่งที่พบในการดำเนินงาน ทำให้คณะผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่า ระบบวิจัยซึ่งเป็นระบบใหญ่ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ มากมายซึ่งเชื่อมโยงกัน สิ่งที่ทำให้ระบบวิจัย

เคลื่อนไหว (dynamics) ก็คือ ความสัมพันธ์ และการบริหารความสัมพันธ์ทั้งในระดับปัจเจก กลุ่ม และเครือข่าย สิ่งนี้สะท้อนให้เราเห็นว่า เราไม่ควรสร้างระบบและกลไกการบริหารที่ตายตัวและนำไปใช้กับทุกกรณี ซึ่งหมายความว่า แม้เราจำเป็นต้องสร้างระบบกลไกการบริหารหรือกรอบกติกาขึ้นมา แต่เราจะต้อง “ไม่ติดกับ” สิ่งเหล่านี้จนไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงหรือทันกับบริบทของปัญหาและความจำเป็นที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา เพราะถ้ากฎเกณฑ์ยืดหยุ่นไม่ได้หรือเปลี่ยนไม่ได้ง่าย ๆ แล้ว จะกลายเป็นจุดอ่อนของระบบวิจัยและเมื่อทิ้งให้เวลาผ่านไป ๆ อาจนำไปสู่การแข็งตัว (Fossilize) ของระบบบริหารจัดการงานวิจัยได้

การวิจัย คือการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เป็นเรื่องการทำงานทางปัญญาที่ต้องการความเป็นอิสระสูง ฉะนั้นการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน “กฎเกณฑ์” ที่ตายตัว หรือที่มีลักษณะควบคุม กำกับ บังคับสูง สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (Hierarchy relation) ซึ่งดูเหมือนจะก่อให้เกิดผลในทางลบต่อบรรยากาศทางวิชาการมากกว่า แต่เนื่องจากระบบวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและเป็นระบบใหญ่ จำเป็นต้องมี “กติกา” เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เราพบว่า กติกาที่มีประสิทธิภาพ จะต้องสร้างขึ้นด้วยหลักแรงจูงใจที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำวิจัย (ซึ่งอาจไม่ใช่ประโยชน์ทางวัตถุแต่เพียงอย่างเดียว) หรือกติกาผลประโยชน์ที่เป็นธรรม กติกาในลักษณะดังกล่าวจะสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมความร่วมมือด้วยความสมัครใจ

การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัย

การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัยเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะต้องกล่าวถึงโดยจะขาดเสียมิได้ คณะผู้วิจัยมีการทำงานภายใต้สถานการณ์ที่ไม่เหมือนใครของเรา กันอย่างไร

คณะผู้วิจัยทั้งหมดเป็นบุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนา และเคยทำงานร่วมกันมาก่อนแล้ว 2 ปี (พ.ศ. 2546) แต่ละคนมีภูมิหลังทางวิชาการที่ค่อนข้างแตกต่างและหลากหลาย มีทักษะและความสามารถแตกต่างกันแต่ดูเหมือนว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความสำคัญน้อยกว่าความสามารถในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น คณะผู้วิจัยจึงไม่มีปัญหาในการเตรียมความพร้อม แต่สิ่งที่ต้องการกล่าวถึงในที่นี้ ก็คือการมีส่วนร่วม การที่ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน ทำให้ทุกคนเข้าใจงานและสถานการณ์พื้นฐานในทิศทางเดียวกัน มีวิธีการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน มีทัศนคติที่ดีต่องาน มีความมุ่งมั่นสูง มีจิตใจในการให้บริการ เปิดใจให้กว้างเพื่อรับสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่า กล่าวทดลองวิธีการใหม่ ๆ กล่าวตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการแก้ไขปัญหา และหากเราเรียกผู้ที่

ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าผู้นำ คณะผู้วิจัยทุกคนคือผู้นำ ในที่สุดแล้วความมุ่งมั่น ทุ่มเทของคนในองค์กร คือตัวตัดสินว่าองค์กรมีความเข้มแข็งเพียงใด ความเอาจริงเอาจัง ความคล่องตัวก่อให้เกิดความเร็ว

เมื่อองค์ประกอบทั้งสองทำงานร่วมกัน (คนและวิธีการ) ก่อให้เกิดความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการทำงานสูง – สูงมาก : ยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์การทำงาน แผนงาน และวิธีการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลา ในแต่ละบริบทของการทำงาน ทำให้สามารถสร้างและดึงกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และการหาคำตอบด้วยการวิจัย

จากการประเมินและวิเคราะห์วิธีการทำงานดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่า เราสามารถใช้วิธีการนี้เป็นวิธีการทำงานประจำตามปกติของหน่วยงานเราได้ (มิใช่เป็นการทำงานภายใต้โครงการพิเศษเท่านั้น) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามันเป็น “งานประจำเชิงรุก”

4. กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ พบว่า ในด้านหนึ่งคณาจารย์และนักวิจัยต้องการให้มีการติดตามสนับสนุนตลอดกระบวนการวิจัย และในคณะผู้วิจัยเองก็เห็นว่าการติดตามงานวิจัยตลอดโครงการมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น จึงได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยอย่างครบวงจรขึ้น เรียกว่า การจัดการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

4.1 การจัดการต้นน้ำ (Upstream Management) ประกอบด้วยกิจกรรมหลายประเภท เช่น การประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย การจัดสรรทุนภายใน การแสวงหาแหล่งทุนภายนอก การพัฒนาวิทยวิจัยร่วมกับนักวิจัย เพื่อให้ได้วิทยวิจัยที่ชัดเจนที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานวิจัย หรือชุมชน สามารถดำเนินการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ คู่มือ เพื่อความเข้าใจร่วมกัน

4.2 การจัดการกลางน้ำ (Midstream Management) เป็นการจัดการหลังจากโครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนและเริ่มดำเนินการ การจัดการในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้โครงการวิจัยประสบความสำเร็จ และมีคุณภาพ ซึ่งอาจต้องมีการสนับสนุนช่วยเหลือนักวิจัยเพื่อลดอุปสรรคหรือปัญหาทั้งที่เป็นด้านเทคนิคและการจัดการ

4.3 การจัดการปลายน้ำ (Downstream Management) เป็นการจัดการเมื่องานวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้ว เพื่อให้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพออกสู่ผู้ใช้หรือสาธารณชน

5. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย : การสร้างและการทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

5.1 การบริหารจัดการช่วงต้นน้ำ (Upstream Management)

การบริหารจัดการช่วงต้นน้ำ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

5.1.1 การประกาศทุน

5.1.2 การพัฒนาคุณภาพวิทยวิจัย

5.1.3 แหล่งทุนและการจัดสรรแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย

5.1.4 สร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยระดับต้นน้ำ

5.1.5 การสร้างเครือข่ายวิจัยภายในและการระดมความคิดเห็นเพื่อสร้าง และพัฒนาวิทยวิจัยร่วมกับนักวิจัย โดยผ่านโครงการ "สถาบันวิจัย...สัญญา" ใน 6 คณะ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะนิติศาสตร์

5.1.6 การสร้างเครือข่ายวิจัยภายนอก : สร้างเครือข่ายวิจัยกับสถาบันการศึกษา ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และ แหล่งทุน

5.1.1 การประกาศทุน การประกาศทุนสนับสนุนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

(1) ทุนภายใน หมายถึง ทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยแพทย์ ซึ่งจะประกาศทุกภาคการศึกษา ภาคการศึกษาละ 1 ครั้งผ่านทาง Website ของสถาบันวิจัยฯและทางเอกสาร ส่งไปยังคณะ ภาควิชาต่าง ๆ ทุกภาควิชา โดยเปิดรับโครงการวิจัยที่ประสงค์จะขอรับทุนสนับสนุนตลอดปี ทั้งการวิจัยพื้นฐาน การวิจัยประยุกต์ การวิจัยสถาบัน การวิจัยชั้นเรียน การวิจัยร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น และชุดโครงการวิจัย เป็นต้น

(2) ทุนภายนอก หมายถึงทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนอื่นๆ นอกเหนือจากทุนของมหาวิทยาลัย แหล่งทุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจะส่งหนังสือแจ้งผ่านมาทางมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยฯ โดยตรง สถาบันวิจัยฯ จะทำหน้าที่ประกาศทุนหรือแจ้งข้อมูลรายละเอียดของทุนให้คณาจารย์ทราบผ่าน 3 ช่องทาง คือผ่านทาง Website ของสถาบันวิจัยฯ ส่งเอกสารไปยังคณะ/ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง และช่องทางที่ 3 คือ ติดต่อทางโทรศัพท์แจ้งให้กับคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องทราบโดยตรง (หากสนใจ สามารถติดต่อของดูเอกสารที่สถาบันวิจัยฯ หรือผ่านทาง Website) วิธีการที่ 3 ค่อนข้างจะได้ ผลดีกว่า 2 วิธีแรก เพราะวิธีที่ 1 นักวิจัยและคณาจารย์มีการกิจค่อนข้างมาก อาจมิได้ติดตามการประกาศทุนอย่างใกล้ชิด ส่วนวิธี

ที่ 2 เอกสารอาจพักอยู่ที่หัวหน้าภาควิชา ระยะเวลาหนึ่งก่อนแจ้งให้คณาจารย์ทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาควิชาที่ใหญ่และมีคณาจารย์มาก ข่าวสารจะถึงตัวคณาจารย์ที่สนใจค่อนข้างช้า

นอกจากการรอรับข่าวสารจากแหล่งทุนภายนอกแล้ว คณะผู้วิจัยจะต้องคอยติดตามการประกาศทุนจาก Website ของแหล่งทุนวิจัยต่างๆ อย่างใกล้ชิด และด้วยวิธีการนี้ทำให้สามารถรับทราบข้อมูลการประกาศทุนจากแหล่งทุนได้เร็วกว่าการรอรับเอกสาร แล้วแจ้งให้กับคณาจารย์ทราบโดยเร็ว วิธีการดังกล่าวนี้จะช่วยให้นักวิจัยสามารถพัฒนาโครงการวิจัยได้ทันในหลาย ๆ โครงการ

5.1.2 การพัฒนาคุณภาพวิทยุวิจัย

การพัฒนาวิทยุวิจัยหรือการสร้างวิทยุวิจัยนับเป็นขั้นตอนที่ยากมากที่สุด ในกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย เพราะนอกจากวิทยุวิจัยจะต้องชัดเจน สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์การวิจัยของแหล่งทุนแล้ว ยังจะต้องมีผู้ใช้ประโยชน์หรือ “รอ” ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้นๆ ร่วมด้วย

จากการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ พบว่า นักวิจัยที่ทยอยเสนอ โครงการวิจัยทั้งหมดกว่า 10 โครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายใน (มหาวิทยาลัยพายัพ) และแหล่งทุนภายนอก ไม่มีโครงการใดที่เขียนได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแหล่งทุน และทั้งไม่มีผู้ใช้ประโยชน์จากโครงการวิจัยนั้นอย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่า ลำพังการประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งยุทธศาสตร์และเงื่อนไขต่างๆ ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้นักวิจัยโดยเฉพาะนักวิจัยรุ่นใหม่ประสบความสำเร็จได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ฉะนั้น การร่วมพัฒนาวิทยุวิจัยจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน จากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้ทดลองดำเนินการดังนี้

(1) ในกรณีที่นักวิจัยส่งโครงการฉบับสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นทีมบริหารจัดการงานวิจัย จะร่วมพัฒนาโครงการงานวิจัยกับนักวิจัยก่อนนำเสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย วิธีนี้ดูเหมือนจะเป็นวิธีที่ดี เพราะนอกจากจะช่วยพัฒนาโครงการการวิจัยแล้วยังได้รับทราบปัญหา ข้อจำกัด และความต้องการของนักวิจัยเป็นกรณี รวมทั้งการสร้าง ความคุ้นเคย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิจัยในระดับกลางน้ำและปลายน้ำต่อไป

ในขั้นตอนนี้ ปัญหาที่พบคือ นักวิจัยยังไม่สามารถหาชุมชนหรือกลุ่มบุคคลที่จะใช้ประโยชน์จากการวิจัยนั้น ๆ ได้ คณะผู้วิจัยซึ่งมีเครือข่ายชุมชนและกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ จะประสานกับเครือข่าย นำนักวิจัยเข้าชุมชนและจัดเวทีเล็กๆ เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล ปัญหา และความต้องการของกลุ่มในชุมชนกับนักวิจัย วิธีการดังกล่าวจะช่วยให้นักวิจัยเข้าใจกับ

ปัญหาของผู้ที่จะใช้ประโยชน์จากงานวิจัยมากยิ่งขึ้น สามารถปรับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

(2) ในกรณีที่คณาจารย์และบุคลากรสนใจที่จะทำวิจัย แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะเลือกทำวิจัยเรื่องใดหรือหัวข้อใด หัวข้อที่คิดไว้นั้นเหมาะสมที่จะเป็นหัวข้องานวิจัยหรือไม่ ในกรณีนี้พบว่าผู้สนใจทำวิจัยมีความต้องการ 2 ประเภท

ประเภทแรก ต้องการแลกเปลี่ยนเป็นส่วนตัวกับคณะผู้วิจัย เพื่อให้ช่วยค้นหา “ปัญหาวิจัย” จากการสนทนอย่างไม่เป็นทางการนั้น ผู้สนใจในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัย และเมื่อสามารถพัฒนาโจทย์วิจัยได้แล้ว จะสามารถพัฒนาโครงร่างวิจัยได้โดยไม่ยาก แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด ดูเหมือนจะเป็น “กำลังใจ” และ “ความมั่นใจ” ว่าคณะผู้วิจัยจะช่วยเป็น “ที่พึ่ง” ให้ตลอดงานวิจัยของเขา แต่หลังจากที่โครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยแล้ว ความมั่นใจและความเชื่อมั่นในตัวเองของนักวิจัยกลุ่มนี้จะมีสูงขึ้นมากและความต้องการความช่วยเหลือจะลดน้อยลง

ประเภทที่สอง ต้องการให้จัดเป็นกลุ่มสนทนากลุ่มเล็กๆ ในหมู่ผู้ที่สนใจ จำนวนประมาณ 3-7 คน ร่วมกับวิทยากรภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือนักวิจัยอาวุโส วิธีนี้จะได้รับบรรยากาศในการสนทนาแลกเปลี่ยน ได้ความคุ้นเคยเป็นการเองกับวิทยากร เกิดโจทย์วิจัยที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นค่อนข้างหลากหลาย แต่โครงร่างที่พัฒนาขึ้นเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจะช้ากว่ากลุ่มแรก กลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากวิธีการนี้อีกกลุ่มหนึ่งคือ คณะผู้วิจัยเอง เพราะได้มีโอกาสเรียนรู้วิธีการและแนวทางที่ใช้ในการ “มอง” เพื่อการพัฒนาโจทย์วิจัยจากวิทยากร รวมถึงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางคนอื่นๆ ที่ได้รับการอ้างอิง เกิดเครือข่ายการวิจัยเพิ่มขึ้น

5.1.3 แหล่งทุนและการจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัย

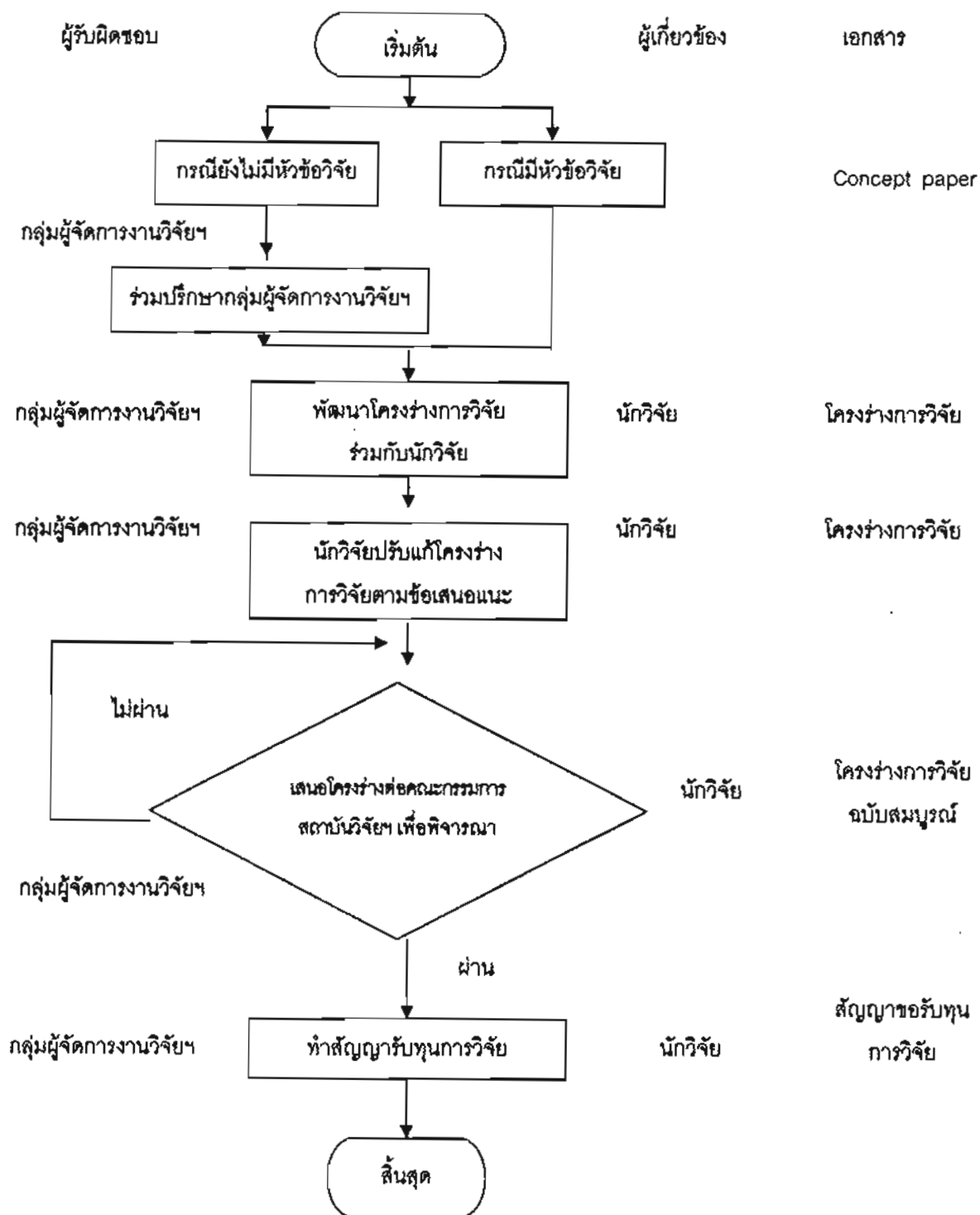
เป็นความจริงที่ว่าโจทย์วิจัยและโครงร่างการวิจัยจะพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ เงื่อนไขและข้อกำหนดของแหล่งทุน แม้ว่านักวิจัยหรือคณาจารย์จะสามารถเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกโดยไม่ต้องผ่านสถาบันวิจัยฯ แต่เมื่อคณะผู้วิจัยทราบ เราจะเพียงเก็บข้อมูลรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลเท่านั้น

ในกรณีเสนอขอรับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก หลังจากพัฒนาโครงร่างการวิจัยแล้ว หากนักวิจัยต้องการความช่วยเหลือ คณะผู้วิจัยจะให้การช่วยเหลือสนับสนุนตามที่นักวิจัยร้องขอเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น การส่ง file โครงร่างไปยังแหล่งทุน หรือการติดตามผลการพิจารณาของแหล่งทุน เป็นต้น

จากการดำเนินงานพบว่า ในบางแหล่งทุนที่สถาบันวิจัยฯ เป็นสมาชิก เครือข่ายของแหล่งทุน การช่วยนักวิจัยพัฒนาโจทย์วิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแหล่งทุน มีผลให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนดังกล่าวในระดับมากขึ้นทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่นที่เป็นสมาชิกเครือข่ายด้วยกัน ส่วนการบริหารจัดการระดับกลางน้ำและปลายน้ำ นักวิจัยจะติดต่อกับแหล่งทุนโดยตรง คือเป็นหน้าที่ของแหล่งทุนที่จะบริหารจัดการต่อไป

การจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายใน มหาวิทยาลัยพายัพ จะเป็นผู้จัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยจำนวนหนึ่งทุกปีโดยมีสถาบันวิจัยฯ ทำหน้าที่ในการจัดสรรทุน ซึ่งแนวทางในการจัดสรรทุนนั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของโครงการวิจัยซึ่งมีอยู่หลายประเภทดังได้กล่าวไปแล้ว โดยนโยบายหลักในการให้ทุนสนับสนุนคือจะไม่ reject โครงการวิจัยใดที่เสนอเข้ามา แต่คณะผู้วิจัยจะช่วยนักวิจัยพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และการมีผู้ใช้ประโยชน์อย่างชัดเจนก่อนเสนอขอรับทุน ในที่นี้จะขอกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงาน ตามระเบียบและขั้นตอนการขอรับทุน ดังนี้

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานพัฒนาโครงการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าว เป็นขั้นตอนการดำเนินงานแบบเดิม และยังไม่มีการปรับเปลี่ยน เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ จากการวิเคราะห์จะพบทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งในโครงสร้าง และขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

จุดแข็ง

- มีโครงสร้างและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน
- มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน
- ในกรณีที่ผู้จัดการงานวิจัยไม่เชี่ยวชาญในหัวข้อที่นักวิจัยเสนอ คณะผู้จัดการจะส่งโครงร่างดังกล่าวให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอกพิจารณา

จุดอ่อน

- ความล่าช้าเนื่องจากมีการพิจารณาในรายละเอียด กล่าวคือ นักวิจัยจะต้องเสนอโครงร่างวิจัยพร้อมกับแบบสอบถามหรือแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ด้วย

5.1.4 สร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยระดับต้นน้ำ

การสร้างและสร้างใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยระดับต้นน้ำ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- 1) จัดทำคู่มือขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ
- 2) จัดทำหลักเกณฑ์การขอรับทุนโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning
- 3) จัดทำแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย
- 4) จัดทำคู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ
- 5) ปรับปรุงสัญญาการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ

1) จัดทำคู่มือการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความชัดเจนและมีแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างครบวงจรขึ้น โดยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

วิธีดำเนินงาน

- 1) วิเคราะห์ปัญหา ความจำเป็น และขั้นตอนในการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนงานวิจัยแล้วเสร็จ หลักปฏิบัติตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- 2) ประชุมจัดทำร่างคู่มือการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
- 3) นำเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อพิจารณาในรายละเอียด

ผลการดำเนินงาน

อยู่ระหว่างการพิจารณาจากคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย

- 2) จัดทำหลักเกณฑ์การขอรับทุนโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning

เนื่องด้วยโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning เป็นโครงการใหม่ ซึ่งหน่วยงานวิชาการเป็นผู้ริเริ่มโครงการและขอให้ทางสถาบันวิจัยและพัฒนา ช่วยในการบริหารจัดการส่วนหนึ่ง ประกอบกับคณาจารย์ที่ต้องการขอรับทุนสนับสนุนก็ต้องการความชัดเจนในหลักเกณฑ์การให้การสนับสนุน เพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติในการขอรับทุนสนับสนุนโครงการดังกล่าว คณะผู้วิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกันกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อการจัดการโครงการให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

วิธีดำเนินงาน

- 1) ประชุมเพื่อจัดทำร่างหลักเกณฑ์การขอรับทุนโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning
- 2) นำเสนอต่อฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณาในรายละเอียด
- 3) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการนำเสนออธิการบดีเพื่อพิจารณาลงนามอนุมัติ
- 4) อธิการบดีลงนาม
- 5) ประกาศรับข้อเสนองานโครงการ ประจำปีการศึกษา 2548
- 6) รวบรวมข้อเสนองานโครงการและนำเสนอต่อคณะกรรมการการวิจัย นวัตกรรมสื่อการสอน เพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

ผลการดำเนินงาน

- 1) ได้หลักเกณฑ์การขอรับทุนโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning ที่ผ่านการเห็นชอบจากฝ่ายวิชาการแล้วในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2549
- 2) ดำเนินการประกาศทุนฯ ให้คณาจารย์ ทุกภาควิชาทราบ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2549 และปิดรับข้อเสนอโครงการ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2549
- 3) มีคณาจารย์ส่งข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน จำนวน 10 โครงการ งบประมาณรวม 210,000 บาท (รายละเอียดภาคผนวก 6)

3) จัดทำแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปในทิศทางที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อพัฒนาคุณภาพของข้อเสนอโครงการวิจัย รวมทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยของคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย

วิธีดำเนินการ

- 1) คณะผู้วิจัยทำการศึกษาดูอย่างแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ ประกอบการประมวลผล วิเคราะห์รูปแบบและประเด็นที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย
- 2) ประชุมจัดทำร่างแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย โดยมีประเด็นที่ใช้ในการประเมิน คือ

(1) หัวข้อเรื่อง ความชัดเจน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของหัวข้อโครงการวิจัย

(2) วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เน้นความชัดเจนและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัยกับหัวข้อโครงการวิจัย

(3) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

(4) ระเบียบวิธีวิจัย

(4.1) ความเหมาะสมของวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

(4.2) ความเหมาะสมของขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

(4.3) ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

(4.4) ความเหมาะสมของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(5) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม

3) เลขานุการคณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ นำเสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ ครั้งที่ 3/2548 วันที่ 16 กันยายน 2548

4) คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแบบประเมินฯ

5) ทดลองใช้แบบประเมินในการประชุมคณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ

ผลการดำเนินงาน

การประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยด้วยแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย ได้ทดลองใช้กับการพิจารณาข้อเสนอโครงการ 13 โครงการ ในการประชุมคณะกรรมการ สถาบันวิจัยและพัฒนาครั้งที่ 4/2548 วันที่ 22 มีนาคม 2549 โดยคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา (รายละเอียดภาคผนวก 10)

4) จัดทำคู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ

การวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์โดยเฉพาะสาขาวิชาทางการแพทย์ จำเป็นที่ข้อเสนอโครงการวิจัยจะต้องได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพมีคณะพยาบาลศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งคณาจารย์ที่ประสงค์ จะทำวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ ต้องการที่จะให้มีคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัย พายัพ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำ "คู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ" ขึ้น

วิธีดำเนินงาน

(1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญา วัตถุประสงค์และการดำเนินงานของ คณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัย

(2) ประชุมจัดทำร่างคู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ

(3) นำเสนอต่อคณะกรรมการวิชาการเพื่อพิจารณาในรายละเอียด

ผลการดำเนินงาน

ได้นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ ครั้งที่ 5/2549 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2549 ที่ประชุมพิจารณาปรับแก้ไขและมีมติให้ใช้และดำเนินการจัดทำคู่มือจริยธรรมในการวิจัยให้เสร็จสมบูรณ์ (มติที่ 14/2549) และคณะผู้วิจัยได้จัดทำเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

5) ปรับปรุงสัญญาการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

จากการทบทวนขั้นตอนการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ ทางคณะผู้วิจัยพบว่า ข้อความในสัญญาการขอรับทุนมีข้อความซ้ำซ้อนและไม่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเป็นธรรมกับนักวิจัยและมหาวิทยาลัยพายัพ คณะผู้วิจัยจึงได้ประชุมและพิจารณาปรับปรุงสัญญาขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยขึ้นใหม่

วิธีดำเนินงาน

- (1)หารือกับนักกฎหมายในการร่างสัญญาการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ ฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- (2) จัดทำร่างสัญญาขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ
- (3) นำเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ เพื่อร่วมกันพิจารณา
- (4) จัดทำสัญญาขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ

ผลการดำเนินงาน

อยู่ระหว่างการจัดทำสัญญาการขอรับทุนฯ ฉบับร่าง และจะนำเสนอคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาเพื่อพิจารณาต่อไป

5.1.5 การสร้างเครือข่ายวิจัยภายในและการระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างและพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน

จากการสำรวจความคิดเห็นและระดมความคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ และนำมาสร้างเป็นนโยบาย แผนงาน กิจกรรมการส่งเสริมการวิจัยของมหาวิทยาลัย

ก่อนการดำเนินงานคณะผู้วิจัยได้ประชุมเพื่อแสวงหาแนวทางที่จะช่วยให้เราสามารถดำเนินงานได้ รวมทั้งความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติภายใต้บริบท โครงสร้างสังคม

และวัฒนธรรมองค์กรแบบมหาวิทยาลัยพายัพ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการพิเศษซึ่งเป็นโครงการทดลอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงงานวิจัยระหว่างสาขา รวมทั้งขับเคลื่อนแผนงานการสร้างเครือข่ายวิจัยภายใน มหาวิทยาลัย การระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างและพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน โดยคาดหวังว่าแผนงานดังกล่าวจะช่วยทำให้แนวทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพมีทิศทางที่มุ่งไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อประโยชน์ของชุมชนและสาธารณชน

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการที่เรียกว่า "โครงการสถาบันวิจัย...สัญญา" เพื่อเข้าถึงคณาจารย์และนักวิจัยที่อยู่ในภาควิชา/คณะวิชาต่าง ๆ โดยคณะผู้วิจัยได้สัญญาไปตามภาควิชา/คณะวิชาเพื่อชี้แจงให้คณาจารย์ได้ทราบและเข้าใจในนโยบายและทิศทางการวิจัยชาติ นโยบายและทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ แหล่งทุนและยุทธศาสตร์ของแหล่งทุน นโยบายให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในทุกขั้นตอนของการวิจัยจากสถาบันวิจัยฯ ซึ่งคาดว่าจะเมื่อคณาจารย์เข้าใจในนโยบายการวิจัยที่ชัดเจน รวมทั้งวิธีการบริหารจัดการงานวิจัยในรูปแบบใหม่แล้ว จะเกิดความสนใจและความต้องการที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการของตน

โครงการสถาบันวิจัย...สัญญา ได้รับการตอบรับเกินความคาดหมาย การเข้าถึงคณาจารย์และนักวิจัยโดยตรงเป็นการสื่อสารสองทาง การได้รู้จัก ได้ซักถามข้อสงสัย ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และแนวคิดโดยตรง ก่อให้เกิดความเข้าใจในนโยบายและแนวทางการวิจัยที่ตรงกัน นักวิจัยเกิดความมั่นใจขึ้น มองเห็นแนวทางการวิจัยและการประยุกต์ปัญหาสู่งานวิจัย ผลในอีกด้านหนึ่งก็คือ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถประเมินศักยภาพในด้านการวิจัยของคณาจารย์ในแต่ละภาควิชา/คณะวิชาซึ่งมีแตกต่างกัน เห็นจุดเด่น-จุดด้อย และโอกาสที่ชัดเจนขึ้น เห็นต้นทุนทางวิชาการที่ภาควิชา/คณะวิชาต่าง ๆ มี เช่น คณาจารย์ที่มีศักยภาพที่จะเป็นกลุ่มแกนนำด้านการวิจัย คณาจารย์ที่สนใจการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ ชุดโครงการการวิจัยชุมชน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคด้านการวิจัยที่มีในแต่ละภาควิชา/คณะวิชา

หลังจากการสัญญาไปแล้ว 2 ครั้ง ความพยายามแรกที่คณะผู้วิจัยพยายามทำก็คือ การปรับแนวทางการบริหารจัดการ ระเบียบ กติกาให้กว้างขึ้น ยืดหยุ่นมากขึ้น ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินแต่ละขั้นตอนลง มุ่ง "การบริการ" มากกว่า "การบริหาร" เปิดรับความคิดเห็นใหม่ ๆ จากคณาจารย์และพยายามมองหาช่องทางที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่ไม่เอื้อต่อการทำวิจัยของคณาจารย์

ผลที่ตามมาก็คือ บรรยากาศทางวิชาการเกิดการเคลื่อนไหวในแวดวงของการวิจัย ทั้งในระดับภาควิชา/คณะวิชา และระดับคณาจารย์ ทั้งนักวิจัยและคณาจารย์ที่สนใจ

จะทำวิจัยเดินเข้ามาสอบถามในเรื่องการวิจัยในทุกเวลาและทุกสถานที่ มีนักวิจัยรุ่นใหม่หลายคนที่ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก การตื่นตัวในการวิจัยยิ่งเพิ่มมากขึ้น เกิดความต้องการการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น และเมื่อสถาบันวิจัยฯ สามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้ ความต้องการที่หลากหลายก็ยิ่งเพิ่มขึ้น ความต้องการเหล่านี้ เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า ส่วนหนึ่งคือความต้องการที่จะลดอุปสรรคที่มีอยู่ในแต่ละภาควิชา/คณะวิชาของตน อีกส่วนหนึ่งคือความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการวิจัยของคณาจารย์ (แต่ยังไม่เกิดขึ้นทุกภาควิชา/คณะวิชา) และความต้องการที่จะพัฒนาภาควิชา/คณะวิชาด้านการวิจัยของผู้บริหารในแต่ละระดับ

ความสามารถในการลดปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการให้ความสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (อธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ) และอีกส่วนหนึ่งก็คือการที่คณะผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สกว. ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยตัดสินใจได้ทันทีเมื่อปัญหาและอุปสรรคมีเหตุมาจากงบประมาณและบุคลากร เช่น การจัดสัมมนาความร่วมมือระหว่างคณะวิชาและสถาบันวิจัยฯ กลุ่มนักวิจัยขอยืมทุนเพื่อการสำรวจความต้องการของชุมชน และการเก็บข้อมูลในชุมชนเพื่อเตรียมการจัดทำชุดโครงการวิจัยในลักษณะ area-base การจัดโครงการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ UBIs ให้กับหัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้องและคณาจารย์ที่สนใจ หรือการประสานงานและนำนักวิจัยเข้าไปพบปะกับผู้นำชุมชน เป็นต้น เมื่อคณาจารย์/นักวิจัยได้รับประโยชน์ สิ่งที่ตามมาก็คือ การยอมรับความร่วมมือและความต้องการที่จะได้มีโอกาสร่วมกับองค์กร

กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว ก่อให้เกิดบรรยากาศทางการวิจัยอย่างไม่เคยมีมาก่อน คณาจารย์ 8 ใน 10 คณะวิชาเสนอโครงการวิจัยต่อแหล่งทุนภายในและภายนอก มีนักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เกิดกลุ่มเครือข่ายวิจัยหรือแกนนำด้านการวิจัยในหลายคณะวิชา โดยเฉพาะคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค คณะบริหารธุรกิจ และคณะวิทยาศาสตร์ มีการรวมตัวกันของคณาจารย์เพื่อพัฒนาโครงการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ การวิจัยเชิงบูรณาการ ชุดโครงการวิจัย และการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน สถาบันวิจัยและพัฒนาเองก็ได้พัฒนาโครงการวิจัยและพัฒนาขนาดใหญ่ร่วมกับชุมชนและนักวิจัยอีก 3 โครงการ และในปีนี้เองที่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยพายัพได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา และมากกว่าการอนุมัติทุนภายในถึง 9 เท่า ทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายในและภายนอกที่ได้รับในปี พ.ศ. 2548 มากกว่าปี พ.ศ. 2547 ถึง 4 เท่า

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยภาพรวมพบว่า คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีความสนใจ มีความตื่นตัวที่จะทำวิจัยในระดับสูง มีศักยภาพด้านการวิจัย ปัญหา

จำนวนงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัยจะไม่เป็นปัญหาของมหาวิทยาลัยอีกต่อไป หากมี "ระบบการวิจัยที่เข้มแข็ง" และการบริหารจัดการเชิงรุก

ลักษณะการดำเนินงาน "โครงการสถาบันวิจัย...สัญญา

โครงการสถาบันวิจัย...สัญญา จัดทำขึ้นเพื่อการเข้าถึงคณาจารย์ในคณะและภาควิชาต่าง ๆ ให้คณาจารย์เกิดความเข้าใจในนโยบายและทิศทางการวิจัยชาติ นโยบายของมหาวิทยาลัยพายัพ แหล่งทุน และยุทธศาสตร์ของแหล่งทุน เมื่อเกิดความเข้าใจในนโยบายอย่างชัดเจน จะเกิดความพร้อมที่จะทำตามนโยบาย เกิดโครงการวิจัยตามนโยบายและยุทธศาสตร์ การสร้างเครือข่ายภายในและระหว่างคณะวิชาสามารถนำไปสู่การวิจัยร่วมกันระหว่างคณะวิชา ภาควิชา ในลักษณะสหวิทยาการ การวิจัยเชิงบูรณาการ และชุดโครงการวิจัย

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประสานงานและรวบรวมคณะและภาควิชาที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) กำหนดตารางการสัญญาตามที่คณะ และภาควิชาแจ้งมา
- 3) บันทึกการปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความสนใจที่จะทำวิจัยใน

ระหว่างการสัญญา

- 4) ประเมินผลการให้บริการ

ผลการดำเนินงาน

"โครงการสถาบันวิจัย...สัญญา" เริ่มทดลองดำเนินการตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2548 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549 กลุ่มเป้าหมายคือ คณะ และภาควิชาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมดังนี้

ตารางที่ 2 คณะ ภาควิชา ที่ร่วมกันทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิจัย

ลำดับ	วัน เดือน ปี	คณะ	ผู้เข้าร่วม	กิจกรรม
1	2 กันยายน 2548	คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอมิค	49	ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย
2	2 กันยายน 2548	ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์	20	ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย
3	7 กันยายน 2548	ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ	11	ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย
4	12 กันยายน 2548	ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์	6	ระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย

ลำดับ	วัน เดือน ปี	คณะ	ผู้เข้าร่วม	กิจกรรม
5	16 กันยายน 2548	ภาควิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์	6	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย
6	21 กันยายน 2548	คณะวิทยาศาสตร์	28	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย
7	6 ตุลาคม 2548	คณะมนุษยศาสตร์	60	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย
8	8 พฤศจิกายน 2548	1. ภาควิชาการตลาด 2. ภาควิชาการจัดการ 3. ภาควิชาการโรงแรมและการ ท่องเที่ยว 4. ภาควิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา 5. ภาควิชาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีอาหาร คณะ วิทยาศาสตร์	17	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย
8	8 พฤศจิกายน 2548	6. ภาควิชาการจัดการธุรกิจ บริการระหว่างประเทศ คณะบัณฑิตวิทยาลัยและ การศึกษานานาชาติ	17	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย
9	9 พฤศจิกายน 2548	คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค	49	ติดตามผลการระดม ความคิดเพื่อพัฒนา โจทย์วิจัย
10	10 มีนาคม 2549	คณะนิติศาสตร์	19	ระดมความคิดเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัย

ในการระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับคณะและภาควิชาต่างๆ มีกระบวนการในการระดมความคิดและผลการดำเนินงานซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มคณะภาควิชาที่ต้นตวและก่อให้เกิดการพัฒนาโจทย์วิจัยอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่โครงร่างการวิจัย

เพื่อขอรับทุนสนับสนุน และหลายโครงการได้รับทุนสนับสนุนแล้ว กลุ่มนี้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.7 ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งนั้นยังไม่เกิดประเด็นการวิจัย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.3

วิธีการและผลการดำเนินงาน

1) การระดมความคิดเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับคณะพยาบาลศาสตร์

แมคคอร์มิก : การจัดสัมมนาร่วมกันระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์และสถาบันวิจัย

วิธีการ

(1) วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยแต่ละประเภท

(1.1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดย ผศ. ดร.พนิดา เชนันท์ บรรยายเกี่ยวกับลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

(1.2) Descriptive Design and Descriptive Correlation Design โดย ดร.จริยา ขาติเชยแดง

(1.3) การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริรัตน์ จันทระโน

(1.4) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ดร.โสภภาพรณ อินติะเมือก

(2) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลศาสตร์ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ฯลฯ โดย ดร.ศรินทร์ทิพย์ ขวพันธ์

(3) การนำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากแหล่งทุนภายนอกและทุนจากมหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(4) การจัดเสวนาเพื่อการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อย ซึ่งคณาจารย์ที่เข้าร่วมการเสวนา มีโครงการในรูปแบบเอกสารหลักการ (Concept Paper) ของตนเองและได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นเป็นโครงการวิจัยในลักษณะชุดโครงการที่มีความชัดเจน รวมทั้งเกิดความคิดในการที่จะทำวิจัยร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ในลักษณะ Area Base ในแต่ละประเด็น

(5) ให้ทุนสำรวจเพื่อการเก็บข้อมูลเบื้องต้นสำหรับชุดโครงการวิจัยที่ทางคณะพัฒนาขึ้น

ผลการดำเนินงาน

1) ประเด็นความสนใจในการทำวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ การควบคุมโรค การศึกษาพยาบาล Professional Development การบริหารทางการพยาบาล สมนุไพรไทย อุบัติภัยและ สาธารณภัย และการควบคุมโรค

2) โครงการวิจัยที่เกิดจากการระดมความคิดเห็นในครั้งนี้คือ “การดูแลสุขภาพแบบ องค์กรวมโดยมีครอบครัวเป็นศูนย์กลาง: บทบาทของพยาบาล Family-Centered Continuous Care, Using Holistic Approach

(1) Children

(1.1) Phase I Survey

(1.2) Phase II Intervention - Children –Parents-Teacher/Caregiver

(1.2) Adult

(1.3) Senior

3) ได้แนวทางในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค และกำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาชุดโครงการวิจัย ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2548

4) พัฒนาประเด็นและนำเสนอโครงการวิจัยดังกล่าวกับแหล่งทุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

2) การระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ การสื่อสารมวลชน จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ แหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน มหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(3) เสวนาและเปลี่ยนความคิดเห็น ความสนใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ มีการประสานงานและเป็นที่ปรึกษาให้กับคณาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยทั้งจาก แหล่งทุนภายนอกและภายใน

ผลการดำเนินงาน

(1) ยังไม่สามารถระบุประเด็นวิจัยใหม่ที่ชัดเจน

(2) อาจารย์จากภาควิชานิเทศศาสตร์เข้ามารับบริการและคำแนะนำด้านการวิจัยจากสถาบันวิจัยเพิ่มขึ้นและบ่อยขึ้น รวมทั้งขอให้ทางสถาบันวิจัยเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เรื่อง "การให้ความรู้เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อผลิตภัณฑ์สุราผสม (RTD) และเครื่องดื่มชูกำลัง : กรณีศึกษาโรงเรียนกาวิละวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" โดย อาจารย์สุทธิดา พัฒนศรีวิเชียรและคณะ

3) ระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการบริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว การตลาด และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนมหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(3) เสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความสนใจในประเด็นปัญหาต่างๆ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาโจทย์วิจัยจากการเสวนาดังกล่าว

ผลการดำเนินงาน

ได้ประเด็นวิจัย และชุดโครงการวิจัยร่วมกับระหว่างภาควิชาการตลาด ภาควิชาการจัดการ ภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ และภาควิชาการจัดการธุรกิจบริการระหว่างประเทศ คณะบัณฑิตวิทยาลัยและการศึกษานานาชาติ และได้เอกสารเชิงหลักการวิจัยจำนวน 3 โครงการที่ได้รับอนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน

(1) โครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผักตบชวาของกลุ่มแม่บ้านจังหวัดพะเยา" โดย อาจารย์นงคราญ ไชยเมือง อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

(2) โครงการวิจัยเรื่อง "การฟื้นฟูวัฒนธรรมการบริโภคอาหารล้านนาของชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านบ้านจู้ด หมู่ 5 และหมู่ 10 ตำบลลำปางหลวง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง" โดยอาจารย์ชาญชัย เมฆศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สกอ. เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบน

(3) โครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อำเภอเวียงแหง: ตำนานและเรื่องเล่า เมืองปราการด่านสุดท้ายของกองทัพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช" โดยอาจารย์สุณิศา เฟรนเชิล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ วิทยาลัยนานาชาติ และอาจารย์เกศรา ใจจันทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สกอ. เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบน

4) ระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการวิจัยด้านสมรรถนะของมนุษย์ แรงงานของประเทศ และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนมหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

ผลการดำเนินงาน

(1) สามารถระบุประเด็นวิจัยได้ในระหว่างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

(2) ได้มีการประสานงานกับคณาจารย์ในภาควิชา เกิดประเด็นการวิจัยด้านจิตวิทยาเด็กในโรงเรียนอนุบาล แต่ยังไม่ได้พัฒนาขึ้นเป็นโจทย์วิจัยที่ชัดเจน เพราะนักวิจัยประสงค์ที่จะไปศึกษาต่อก่อน

5) ระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทางการวิจัยชาติ โจทย์วิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนมหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

ผลการดำเนินงาน

(1) สามารถระบุประเด็นวิจัย

(2) มีการประสานงานกับคณาจารย์ในภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การเสนอโครงการวิจัย 3 โครงการ คือ

(2.1) โครงการวิจัย เรื่อง อาหารที่หายไปในวัฒนธรรม “ชนโคก” โดย อาจารย์ปิยรัตน์ ปันดี ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก เครือข่าย สกอ.ภาคเหนือตอนบน

(2.2) โครงการวิจัย เรื่อง “ประวัติศาสตร์บอกเล่า : เรื่องราวของ “คน” บนเส้นทางท่องเที่ยว” โดย อาจารย์ธัญญา เบญจวรรณ

(2.3) โครงการวิจัยเรื่อง “ชุมชนบนเส้นทางพรมแดนกับประเด็นความมั่นคงและการค้าตามแนวชายแดนไทย – ลาว” โดย อาจารย์ศิริจินดา ทองจินดา ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สกว.

6) ระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของ สภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนมหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

ผลการดำเนินงาน

คณาจารย์จากคณะมนุษยศาสตร์สนใจการวิจัยชั้นเรียน และนำไปสู่การจัดโครงการ “คลินิกวิจัย” โดยเชิญวิทยากรจากเครือข่ายการศึกษามาช่วยพัฒนาวิทยุวิจัยชั้นเรียนจำนวน 6 โครงการ และพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยชั้นเรียน 2 โครงการ เสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัย ส่วนอีก 4 โครงการอยู่ในระหว่างการพัฒนาเพื่อขอรับทุน

7) ระดมความคิดพัฒนาวิทยุวิจัยร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์

วิธีการ

(1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง วิทยุวิจัย จากแผนงานวิจัยแห่งชาติของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การวิจัยต่อยอด การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนมหาวิทยาลัยพายัพ และแหล่งทุนภายนอก โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)

(3) เสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความต้องการของคณาจารย์ด้านการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

(1) ได้วิทยุวิจัย 2 เรื่อง ได้แก่

(1.1) โครงการวิจัยร่วมกับชุมชน เรื่อง การแปรรูปหอมหัวใหญ่คั่วทั้งเป็นผลิตภัณฑ์หอมผงและหอมคอง โดย ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ พลสงคราม ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ

(1.2) โครงการวิจัย เรื่อง “การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดลำพูน” โดย อาจารย์ภูษิต ก้อนสุรินทร์ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากเครือข่ายวิจัย สกอ.ภาคเหนือตอนบน

(2) ได้แนวทางในการจัดทำโครงงานนักศึกษาร่วมกับอาจารย์ของภาควิชาเทคโนโลยีการอาหาร จำนวน 10 โครงงาน และได้รับทุนสนับสนุนโครงงานจากมหาวิทยาลัย โดยถือเป็นโครงการนำร่องที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงานวิจัยที่วางไว้ได้

8) ระดมความคิดพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับคณะนิติศาสตร์

วิธีการ

- (1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง ทิศทาง โจทย์วิจัย จากข้อกำหนด (Term of Reference : TOR) ของเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน ในประเด็นการค้าชายแดน เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)
- (2) นำเสนอรูปแบบการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน มหาวิทยาลัยพายัพ โดย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา (ดร.สุจิตรา ประยูรพิทักษ์)
- (3) เสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความต้องการของคณาจารย์ด้านการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

- (1) ได้ประเด็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการค้าชายแดน เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน
- (2) ได้แนวทางการพัฒนาโจทย์วิจัยทางนิติศาสตร์ร่วมกันระหว่างคณะนิติศาสตร์ และสถาบันวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างโจทย์วิจัย "นิติศาสตร์วิจัย" ร่วมกัน ในวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2549
- (3) ได้โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าชายแดน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงราย โดย ผศ.ดิเรก ควรสมาคม ได้รับทุนสนับสนุนจากเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน (สกอ.)
- (4) ได้โครงการวิจัยเรื่อง "ปัญหา อุปสรรคและแนวปฏิบัติเรื่องการนำเข้า - ส่งออกผ่านจุดผ่อนปรนตามแนวการค้าชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน" โดย อาจารย์วันทนีย์ รุ่งเรือง สภากุล และ อาจารย์สิทธิพร ภูวนิศ

9) การพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงบูรณาการและชุดโครงการวิจัย

(9.1) การจัดทำชุดโครงการวิจัย "Family Centered Care"

วิธีดำเนินการ

- (1) คณะผู้วิจัยร่วมหารือประเด็นการวิจัยกับคณาจารย์ที่เป็นแกนนำ และผู้อำนวยการด้านการวิจัยประจำคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค วันที่ 9 พฤศจิกายน 2548
- (2) คณาจารย์ที่เป็นแกนนำได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้กับคณาจารย์ภายในคณะที่มีความสนใจในการวิจัยเข้าร่วมการเสวนาเพื่อจัดทำโครงการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

(1) ได้ชุดโครงการวิจัย "Family Centered Care" และได้ทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ(สสส.)

(2) ได้นักวิจัยแกนนำหรือนักวิจัยพี่เลี้ยง จำนวน 2 คน ได้แก่ ดร.ศรินทร์ทิพย์ ขวพันธ์ุ ประธานคณะกรรมการผลิตตำราและพัฒนางานวิจัย และดร.จริยา ชาติไชยแดง

(3) ได้นักวิจัยรุ่นใหม่ จำนวน 15 คน

(9.2) โครงการวิจัยการท่องเที่ยวและการวิจัยผลิตภัณฑ์อาหารและธุรกิจสปา

วิธีดำเนินการ

(1) คณะนักวิจัยได้พบปะแลกเปลี่ยนกับคณาจารย์ตามภาควิชาต่าง ๆ ที่มีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การวิจัยผลิตภัณฑ์อาหารและธุรกิจสปา

(2) คณะนักวิจัยจัดทำโครงการระดมความคิด "การจัดทำชุดโครงการวิจัยการท่องเที่ยว การวิจัยผลิตภัณฑ์อาหารและธุรกิจสปา "

(3) ประชาสัมพันธ์ไปยังคณะ ภาควิชาต่างๆ ที่มีความสนใจในประเด็นการวิจัยดังกล่าว

(4) จัดการเสวนาและรวบรวมประเด็นจากการเสวนา ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

(5) สรุปผลและวางแผนการจัดทำชุดโครงการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

ได้ประเด็นวิจัยจากการระดมความคิดของคณาจารย์ที่เข้าร่วมประชุมตามกรอบการวิจัย 2 กรอบ สามารถสรุปประเด็นที่คณาจารย์ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอประเด็นเพิ่มเติม และเสนอแนะแนวทางการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ประเด็นการศึกษาวิจัย

(1) ชุดโครงการวิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดลำพูน

(1.1) ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

(1.2) ศักยภาพด้านสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

- (1.3) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- (1.4) story ของการท่องเที่ยว
- (1.5) การท่องเที่ยวชุมชน
- (1.6) Home stay, Long stay
- (1.7) แนวทางการจัดการท่องเที่ยวระยะสั้นและระยะยาว
 - การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยว
 - ศึกษาวิจัยโดยอาศัยแนวคิด 4P ได้แก่ Product, Price, Place และ Promotion
 - การจัดเส้นทางท่องเที่ยว
 - การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
 - การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว
 - ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน
 - แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน
 - ข้อมูลภาคเอกชน
 - การให้ความรู้ อบรบภาคเอกชนท้องถิ่น
 - การอบรมผู้ประกอบการ สหกรณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - ธุรกิจที่พักแรม
 - การคมนาคมขนส่ง

แนวทางการศึกษาวิจัย

- 1) ประเด็นดังกล่าวสามารถทำการศึกษาวิจัยในลักษณะโครงการเดี่ยวของคณาจารย์ที่มีความถนัดเฉพาะทาง
- 2) ศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างคณาจารย์ภาควิชาต่างๆ ได้แก่
 - 2.1) ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
 - 2.2) ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ
 - 2.3) ภาควิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ

2.4) ภาควิชาการเงินและการธนาคาร

คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

2.5) ภาควิชาการบัญชี คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

2.6) ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

2.7) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะสังคมศาสตร์

(2) ชุดโครงการวิจัยผลิตภัณฑ์อาหารและธุรกิจสปา

ประเด็นการวิจัย

(2.1) การวิจัยเพื่อต่อยอดธุรกิจสปา

(2.2) การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อาหาร

(2.3) การส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภาควิชาวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีอาหารที่มีการผลิตได้แล้ว ได้แก่ ไวน์ชিং ไวน์มะเกี๋ยง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง ฯลฯ

(2.4) การประเมินต้นทุนการผลิต

(2.5) การจัดกลุ่มนักศึกษาเพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิต การเสิร์ฟ

การขาย ฯลฯ

(2.6) การวิจัยด้านบรรจุภัณฑ์ (Packaging)

(2.7) การสำรวจความคิดเห็น/การยอมรับของผู้บริโภคต่อสินค้าที่มีการ

ผลิตขึ้นในมหาวิทยาลัยพายัพ

(2.8) การจัดทำชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน ได้มีการบูร

ณาการคณาจารย์แต่ละภาควิชาร่วมกันจัดทำชุดโครงการวิจัยโดยในแต่ละชุดประกอบด้วยโครงการย่อย

(รายละเอียดภาคผนวก 11)

แนวทางการศึกษาวิจัย

1) ประเด็นดังกล่าวสามารถทำการศึกษาวิจัยในลักษณะโครงการเดี่ยว
ของคณาจารย์ที่มีความถนัดเฉพาะทาง

2) ศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างคณาจารย์ภาควิชาต่างๆ ได้แก่

3) ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร คณะวิทยาศาสตร์

4) ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

5) ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ

2.4) ภาควิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

คณะบริหารธุรกิจ

2.5) ภาควิชาการเงินและการธนาคาร

คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

2.6) ภาควิชาการบัญชี คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

2.7) ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

5.1.6 การสร้างเครือข่ายภายนอก : การสร้างเครือข่ายวิจัยร่วมกับชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน

การสร้างเครือข่ายภายนอก ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1) ลงนามความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (MOU)

2) การศึกษาดูงาน UBIs ใน 4 มหาวิทยาลัย

3) การสร้างเครือข่ายวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนเพื่อ พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน

4) เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา (สกอ.)

5) เครือข่ายการวิจัยทางการศึกษา

6) เครือข่ายการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.)

7) เครือข่ายการวิจัยกับตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน

1) ลงนามความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพ กับมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ (MOU) (ภาคผนวก 13)

ในทางปฏิบัติ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ได้มีกิจกรรมด้านการวิจัยร่วมกันมาโดยตลอด เช่น การวิจัยชั้นเรียน การให้บริการด้านการวิจัยกับหน่วยงานของรัฐร่วมกัน แต่เป็นความร่วมมือในระดับบุคคล

เพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอย่างใกล้ชิด อันจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยในชั้นเรียน การใช้ ทรัพยากรด้านการวิจัยร่วมกันและการทำวิจัยร่วมกันระหว่างสถาบัน คณะผู้วิจัย และ

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้หารือร่วมกันเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการวิจัย และได้ดำเนินการ ดังนี้

วิธีดำเนินงาน

- 1) จัดทำร่างข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
- 2) ร่วมกันพิจารณาร่างข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
- 3) นำเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อลงนามความร่วมมือ ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ
- 4) ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2549

ผลการดำเนินงาน

ภายหลังการลงนามข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัยแล้ว และเริ่มประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2549 มหาวิทยาลัยพายัพได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย จำนวน 2 โครงการ และประเมินงานวิจัย 1 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างและศึกษาคุณภาพหนังสือเรียนภาษาไทยระดับต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ” โดย อาจารย์วีรณิเรชา ฤทธิศร สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย
- 2) โครงการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ” โดย อาจารย์รัชตพล ชัยเกียรติธรรม สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย
- 3) ความร่วมมือในการประเมินรายงานการวิจัยของ อาจารย์ศิริพร กิตติวรากุล ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ เรื่อง “การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในวิชาการเขียนสารคดี (นท 416)”

2) การศึกษาฐานงาน “การวิจัยเชิงบูรณาการกับ UBIs”

เนื่องจากผลงานวิจัยของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยพายัพเกือบทั้งหมดเป็นงานวิจัยเดี่ยว คณะผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการวิจัยเชิงบูรณาการ สหวิทยาการและชุดโครงการวิจัย ซึ่งได้รับการตอบสนองจากคณาจารย์และนักวิจัยในระดับที่น่าพอใจ แต่ยังไม่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้การสอน การวิจัยและธุรกิจ (UBIs)

เพื่อให้คณาจารย์และผู้บริหารได้มองเห็นและให้ความสนใจกับ
ต้นทุนที่มีอยู่ในมือ คือ ต้นทุนที่มหาวิทยาลัยมี เช่น งานวิจัยที่รอการนำไปใช้ประโยชน์เกือบ 200
เรื่อง ภาควิชาต่าง ๆ ที่เปิดให้มีการเรียนการสอนที่เอื้อให้เกิดโครงการ UBIs ได้ เช่น ภาควิชา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ภาควิชาการจัดการ ภาควิชา
การตลาด ภาควิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาควิชาการบัญชี ภาควิชา
การเงินและการธนาคาร ภาควิชาวิทยาศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ รวมทั้งปัจจัยที่เป็น
องค์ประกอบอื่น เช่น การเป็นมหาวิทยาลัยในภาคเหนืออันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็น
ส่วนหนึ่งของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ประกอบกับคณะผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบด้าน
งานวิจัย ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของ UBIs ต้องการที่จะเข้าใจกระบวนการเข้าสู่ UBIs ที่ปฏิบัติ
ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการบริหารจัดการของ UBIs ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่ประสบ
ความสำเร็จ เพื่อจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้หรือมีส่วนผลักดันให้เกิดการเป็น UBIs ของ
มหาวิทยาลัยพายัพ ที่เป็นรูปธรรม จึงได้จัดโครงการศึกษาดูงานดังกล่าวขึ้น

วิธีดำเนินงาน

- 1) คณะผู้วิจัยจัดทำโครงการศึกษาดูงาน
- 2) ประสานงานกับสถานที่ศึกษาดูงานทั้ง 4 แห่ง ได้แก่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ
สถาบันที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพในเชิงธุรกิจ ได้แก่ โรงเรียน
การอาหารนานาชาติ สอนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- 3) ประชาสัมพันธ์โครงการศึกษาดูงานกับคณาจารย์ หัวหน้าภาควิชาฯ
ที่สนใจในประเด็นการศึกษาดูงานดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักวิจัยที่สนใจจะทำวิจัยในเชิง
บูรณาการ และชุดโครงการวิจัย

- 4) รวบรวมรายชื่อคณาจารย์ที่ประสงค์จะร่วมศึกษาดูงาน
- 5) เดินทางศึกษาดูงาน
- 6) สรุปผลการศึกษาดูงาน

ผลการดำเนินงาน

ผลการศึกษาดูงานจาก 4 หน่วยงาน ในวันที่ 23-26 ธันวาคม 2548
สามารถสรุปผลการศึกษาดูงานและประเด็นการศึกษาวิจัย ได้ดังนี้ (รายละเอียดภาคผนวก 12)

ประเด็นงานวิจัยที่ได้จากการศึกษาดูงาน

- 1) การจัดการ Logistics
- 2) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการทำ UBIs
- 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ต่อ UBIs
- 4) ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมใน UBIs ของนักศึกษาและอาจารย์

มหาวิทยาลัยพายัพ

- 5) การวิจัยที่สร้างผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การวางแผนผลิตและจำหน่าย

ในเชิงพาณิชย์ต่อไปได้

- 6) วิธีการนำจุดเด่นของแต่ละมหาวิทยาลัยมาสร้างธุรกิจของ

มหาวิทยาลัยนั้น ๆ

- 7) การพัฒนาอาหารไทยเครื่องดื่ม และอาหารนานาชาติ โดยจะนำมา

ประยุกต์กับอาหารพื้นเมืองภาคเหนือและสมุนไพร

- 8) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน การทำบริษัทท่องเที่ยว

- 9) หัวข้องานวิจัยเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่มสมุนไพร โดยศึกษาเกี่ยวกับ

ความปลอดภัยหรือการพัฒนากระบวนการผลิต การผลิตน้ำดื่มตรามหาวิทยาลัยพายัพ

- 10) โครงการบูรณาการสหกิจศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นธุรกิจขนาด

ย่อม

3) สร้างเครือข่ายการวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน

การสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนถือเป็นเป้าหมายและภารกิจที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายและแผนการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบพื้นฐานของชุมชนเป้าหมาย (ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอสันทราย และอำเภอสันกำแพง) สถานการณ์ในชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ระยะทางระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ซึ่งก่อนหน้านี้เล็กน้อยสถาบันวิจัยและพัฒนาเองก็ได้ร่วมงานกับชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยไปบ้างแล้วในระดับหนึ่ง เช่น การประสานงานกับภาคีต่าง ๆ เพื่อนำนักศึกษาไปนับคะแนนการเลือกตั้ง อบต. 4 อบต. เลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 1 เทศบาล และการเลือกตั้งระดับประเทศ (ส.ส.) 1 ครั้ง รวมนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 470 คน

ในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายวิจัยร่วมกับชุมชน คณะผู้วิจัยได้จัดทำโครงการทดลองคือ “โครงการกิจกรรม...นำร่อง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนโดยผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และชุมชนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับการตอบสนองจากทุกชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 7 กิจกรรม และสามารถสร้างเครือข่ายวิจัย พัฒนาวิทยุวิจัยและโครงร่างการวิจัยร่วมกับชุมชนถึง 3 โครงการ

วิธีการดำเนินงาน

- 1) ประสานงานกับภาควิชาที่ประสงค์จะจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน
- 2) ประสานงานกับชุมชนและผู้นำชุมชน โรงเรียน หรือครูในชุมชน
- 3) บันทึกผลการทำกิจกรรม

ผลการดำเนินงาน

- 1) มีภาควิชาที่สนใจจัดทำกิจกรรมกับชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย 3 ภาควิชา ใน 6 ชุมชน เกิดกิจกรรมร่วมกับชุมชน 7 กิจกรรม
- 2) พัฒนาวิทยุวิจัยร่วมกับชุมชน 3 โครงการ คือ

3.1 การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน

3.1.1 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์

วิธีการดำเนินงาน

ประสานงาน โดยนำคณาจารย์พบชุมชนในพื้นที่ ได้แก่ คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ กับองค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินงาน

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาได้ประเด็นการศึกษาร่วมกับชุมชน ได้แก่ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชน (จปฐ.) ของตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 8 พฤศจิกายน ถึง 2 ธันวาคม 2548

3.1.2 ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

วิธีการดำเนินงาน

ประสานงาน นำคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์กับองค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินงาน

ภาควิชาร่วมกับส่วนการศึกษาและวัฒนธรรมวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในตำบลและนักศึกษาภาควิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

3.1.3 ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

วิธีการดำเนินงาน

ประสานงานคณาจารย์ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา องค์การบริหารส่วนตำบลสันมีเชื้อ และเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จัดกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแม่ควา จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินงาน

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ จัดกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำควาระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน 2548 ถึง 30 สิงหาคม 2548 ได้แก่

- โครงการนำก่อนอนุรักษ์ตัวน้อย โดย ภาควิชานิเทศศาสตร์ ร่วมกับโรงเรียนท่าศาลา และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชน 5 โรงเรียน ในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง โดย ภาควิชานิเทศศาสตร์ ร่วมกับเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการปลูกจิตสำนึกเยาวชนร่วมอนุรักษ์น้ำแม่ควา โดย ภาควิชานิเทศศาสตร์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสันมีเชื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการชุมชนหนองป่าครั่งร่วมพลังรักษ์แม่ควา โดย ภาควิชานิเทศศาสตร์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแม่ควา "รักชีวิต รักลูกหลาน รักสันกลาง รักน้ำแม่ควา" โดย ภาควิชานิเทศศาสตร์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 การพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน

3.2.1 “โครงการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแม่ควาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม” สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และตกลงร่วมกันสำรวจสภาพทางกายภาพของลำน้ำแม่ควา 3 แห่ง พร้อมทั้งจัดทำรายงานการสำรวจโดยละเอียด และจัดทำจดหมายข่าวชื่อ “สารแม่ควา” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับชุมชนในอีกทางหนึ่ง และเมื่อนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ (นายชุมพร แสงมณี) ได้รับข้อมูลจาก “สารแม่ควา” จึงได้เชิญสถาบันวิจัยฯ และอบต. และ 1 เทศบาลตำบล ประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกัน (5 ครั้งที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่) พร้อมทั้งมอบหมายให้สถาบันวิจัยฯ เป็นผู้ร่างและนำเสนอโครงการต่อที่ประชุม ในเวลาเดียวกันคณะผู้วิจัยได้ประสานกับคณาจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ อาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์ พื้นฐานคณะวิทยาศาสตร์ พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล และร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการ เรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแม่ควาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโครงการวิจัยและพัฒนา (R&D)

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำแม่ควาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาโจทย์จนแล้วเสร็จ โดยมีผู้นำเสนอจากหลายฝ่าย คือ คณาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ร่วมกับ อบต.หนองป่าครั่ง อบต.ฟ้าฮ่าม อบต.สันพระเนตร อบต.ท่าศาลา เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ขอรับทุนสนับสนุนจากจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยงบประมาณ 21,900,000 บาท (ยี่สิบเอ็ดล้านเก้าแสนบาทถ้วน) โดยได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่และได้รับเลือกทางจากจังหวัดให้เป็นโครงการที่นำเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549 ประกอบด้วยโครงการย่อยต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงการกำหนดแนวเขตริมแม่น้ำแม่ควา (ความยาว 13 กิโลเมตร)
2. โครงการขุดลอกและพัฒนาแหล่งน้ำ (ความยาว 13 กิโลเมตร)
3. โครงการจัดการสภาพแวดล้อมแหล่งน้ำ (ความยาว 13 กิโลเมตร)
4. โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์สองฝั่งน้ำ (ความยาว 13 กิโลเมตร)

5. โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาน้ำแม่ควาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดยประกอบไปด้วยโครงการวิจัยย่อย 4 โครงการ ได้แก่

5.1 "สมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมของน้ำแม่ควาเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว" โดย นางสาวมะลิ จันทร์สุนทร

5.2 "การศึกษาคุณภาพน้ำด้านกายภาพ เคมีและชีวภาพบางประการของน้ำแม่ควา" โดยอาจารย์ศิริลักษณ์ เจริญรัตน์

5.3 "น้ำแม่ควา : วิถีชีวิตและการปรับตัว" โดย อาจารย์
ธัญญา เบญจวรรณ

5.4 "มุมมองของชุมชนต่อแนวทางการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาน้ำแม่ควา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" โดย นายบรรจง ศีลวงษ์เสรี

3.2.2 "โครงการจัดการขยะโดยชุมชน" เป็นโครงการวิจัยร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพ อปต.ฟ้าฮ่าม ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

3.2.3 "โครงการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของสถานที่กลุ่มชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน" สถาบันวิจัยและพัฒนาในฐานะผู้ประสานงานได้ร่วมกับอาจารย์วิทยาลักษณ์นาชาติ และอาจารย์ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพพัฒนาโจทย์วิจัย และจัดทำโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของสถานที่ กลุ่มชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เสนอขอรับทุนสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

4) เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ร่วมเป็นคณะกรรมการ 1 ใน 14 สถาบันอุดมศึกษาในเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี สิ้น ้น วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 โดยตัวแทนจากมหาวิทยาลัยพายัพได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

4.1 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารฯ

4.2 นายบรรจง ศีลวงษ์เสรี ดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินงานฯ

4.3 นางสาวมะลิ จันทร์สุนทร ดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินงานฯ

บทบาทหน้าที่

1) กำหนดทิศทางและกรอบการวิจัยและพัฒนาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน/ท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของชาติและของกระทรวงศึกษาธิการ

2) บริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพเพื่อชุมชน/ท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับนำผลงานวิจัยไปถ่ายทอดสู่ชุมชน/ท้องถิ่น หรือนำไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ทั้งในด้านทรัพย์สินทางปัญญาและหน่วยบ่มเพาะทางธุรกิจ

3) วางหลักเกณฑ์ แนวทางและการบริหารจัดการเครือข่าย รวมถึงการวิเคราะห์ คัดเลือกโครงการที่สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายเสนอ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ

4) บริหารจัดการเงินทุนการวิจัยของเครือข่าย พร้อมกับบูรณาการการทำงานวิจัยและแสวงหาทุนวิจัยจากแหล่งอื่น เพื่อเสริมสร้างช่องทางการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

5) บริหารจัดการระบบข้อมูลของเครือข่ายการวิจัย โดยพัฒนาระบบข้อมูลของเครือข่ายการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ในเนื้อหา นำไปใช้ได้จริงในการบริหารและการถ่ายทอดสู่ประชาชน ให้เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างนักวิจัยในเครือข่ายการวิจัย ระหว่างเครือข่ายการวิจัยและประชาชน รวมถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินการเครือข่ายการวิจัยทั้งในภาพรวมและรายโครงการ

6) ติดตามประเมินการวิจัย และรายงานผลการดำเนินการให้คณะอนุกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการทราบ ตามความเหมาะสม

7) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเครือข่ายการวิจัยตามที่ได้รับมอบหมาย

5) เครือข่ายวิจัยทางการศึกษา

เป็นสมาชิกเครือข่ายวิจัยทางการศึกษาจากการเข้าร่วมการประชุมวิชาการทางการศึกษา ครั้งที่ 11 วันที่ 26-27 สิงหาคม 2548 จัดโดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ และการประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยทางการศึกษา ณ โรงแรมโลตัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 5 สิงหาคม 2548 จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6) เครือข่ายการวิจัยกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

6.1) เป็นสมาชิกเครือข่ายสื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนา ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จากการเข้าร่วมการสัมมนา เรื่อง "รวมพลคนรักวิจัยท้องถิ่น" จัดโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วันที่ 10-11 กันยายน 2548

6.2) เป็นสมาชิกเครือข่ายการศึกษาการสื่อสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา จากการเข้าร่วมการสัมมนา เรื่อง "เปิดตาเปิดใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมกรณีห้วยโครา" ณ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 22-23 กันยายน 2548

7) สร้างเครือข่ายวิจัยร่วมกับสำนักงานตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่

ก่อนที่จะสถาบันวิจัยและพัฒนาจะสร้างเครือข่ายวิจัยร่วมกับสำนักงานตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ทางสถาบันวิจัยฯ ได้ให้ความร่วมมือในด้านการวิจัยกับหน่วยดังกล่าวตามที่ได้อธิบายมา กล่าวคือ ให้ความร่วมมือในการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจในจังหวัดเชียงใหม่ (18 อำเภอ) ร่วมกับสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 โครงการ คือ ในปี 2547 และปี 2548 โดยมีคณาจารย์และนักศึกษาในทั้ง 2 สถาบันร่วมเก็บข้อมูล

จากความร่วมมือด้านการวิจัยดังกล่าวจึงนำไปสู่ความร่วมมือด้านการวิจัยในโครงการต่อมา คือ การวิจัยในหัวข้อเรื่อง "การสร้างวินัยจราจรโดยใช้มาตรการทางสังคม" และได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สสส. ลักษณะของการดำเนินงานมีดังนี้

7.1) สำนักงานตำรวจภูธรร่วมกับสถาบันวิจัยฯ มหาวิทยาลัยพายัพร่วมกันทำวิจัยและเก็บข้อมูลในหัวข้อเรื่อง การสร้างวินัยจราจรโดยใช้มาตรการทางสังคม

7.2) เป็นการร่วมมือในการทำวิจัยระหว่างอาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ และตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่ ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สสส.

5.2 การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการวิจัย (Midstream Management)

การบริหารจัดการระหว่างกระบวนการวิจัย ได้มีการทดลองดำเนินการ 3 วิธีการ คือ

5.2.1 แบบติดตามความก้าวหน้า

การติดตามความก้าวหน้าด้วยแบบติดตามความก้าวหน้า เป็นแบบฟอร์มที่ใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานการวิจัยของนักวิจัย โดยส่งให้กับนักวิจัยที่ได้รับทุนมหาวิทยาลัย พายัพ ซึ่งต้องรายงานผลความดำเนินการวิจัยทุก ๆ 4 เดือน จำนวน 2 ครั้ง

วิธีดำเนินการ

- 1) รวบรวมรายชื่อคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพที่อยู่ระหว่างการทำวิจัย
- 2) จัดทำแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ
- 3) จัดส่งแบบรายงานความก้าวหน้าไปยังนักวิจัย
- 4) ติดตามแบบรายงานกลับคืนมาจากนักวิจัย
- 5) ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในแบบรายงานความก้าวหน้าฯ
- 6) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรายงานรายละเอียดในแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานวิจัย
 - 1.1) ชื่อโครงการ
 - 1.2) ครั้งที่รายงานความก้าวหน้า
 - 1.3) ช่วงเดือนที่รายงานความก้าวหน้า
 - 1.4) ปีที่ได้รับทุนอนุมัติทุน
 - 1.5) งบประมาณ
 - 1.6) วันที่ทำสัญญา
 - 1.7) สังกัดหน่วยงานของนักวิจัย
- 2) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) สรุปการดำเนินงานที่ได้ทำแล้วในงวดปัจจุบัน
- 4) คำชี้แจงและปัญหาอุปสรรคระหว่างดำเนินงานวิจัย
- 5) แผนการดำเนินงานในงวดต่อไป
- 6) ความเห็นของผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

5) แผนการดำเนินงานในงวดต่อไป

6) ความเห็นของผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผลการดำเนินงาน

ผลการติดตามความก้าวหน้าด้วยแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยที่ได้รับ
ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ (1 มิถุนายน 2548 ถึง 31 พฤษภาคม 2549)
ดังตารางที่ 2 (รายละเอียดภาคผนวก 7)

ตารางที่ 3 สรุปผลการติดตามความก้าวหน้าด้วยแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยที่ได้รับ
ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ

นักวิจัย	โครงการวิจัย	ปีที่อนุมัติ	วันที่ติดตาม ความก้าวหน้า
1.อ.กรณิการ์ ภัทรรณ	สำรวจองค์ประกอบเพื่อการสร้างผลงานโฆษณา ในนิตยสารสำหรับผู้ชาย	2547	ส่งแบบรายงาน ฯ 6 ก.ย.2548
2.อ.คำรณศิริ ศิลปะวัฒนา นันท์	การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการดำเนินงานของ ธุรกิจพักผ่อนในจังหวัดเชียงใหม่	2547	ส่งแบบรายงาน ฯ 12 ก.ย.2548
3.ผศ.บุรณี กิมสุวรรณ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวต่อมัคคุเทศก์ไทยที่ใช้ ภาษาเยอรมัน	2547	22 พ.ย.2548
4.อ.พลยุทธ ศันตจำจุญ	สภาพการไร้พาดินรยอิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงใหม่	2547	28 ก.ย.2548
5.อ.ภราดา ไชยสุพรรณ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้เพลงร้อง ในการนมัสการ	2547	15 พ.ย.2548
6.อ.สุกัญญา เขียวสะอาด	กระบวนการที่เหมาะสมในการผลิตไวน์จริง	2547	6 ต.ค.2548
7.อ.สุทธิดา พัฒนทวีวิเชียร	การศึกษาบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการ พัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์และ หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ จังหวัดเชียงใหม่	2547	27 เม.ย.2548
8.อ.อัญชลี ภัทริยะธรรม	ทัศนคติและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ต่อการเป็นประกอบการ	2548	28 มี.ค.2549

นักวิจัย	โครงการวิจัย	ปีที้อนุมัติ	วันที่ติดตามความก้าวหน้า
9. อ.พฤษหัตถ์ หิรัญศรี ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร	การศึกษาความมีประสิทธิภาพของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยอาศัยข้อมูลคำแนะนำการลงทุนของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์	2544	12 มิ.ย.2546
10.อ.กุลกนก มณีวงศ์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์	วิธีเผชิญปัญหาความเครียดกับลักษณะส่วนบุคคลของตำรวจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	2540	14 พ.ย.2548

การติดตามความก้าวหน้าโครงการวิจัยจำนวน 10 โครงการด้วยวิธีนี้ ได้รับแบบรายงานความก้าวหน้าตอบกลับมาเพียง 2 โครงการ (ร้อยละ 20) คณะนักวิจัยจึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีติดตามความก้าวหน้าใหม่ โดยทดลองจัดทำ “โครงการสถาบันวิจัยห่วงใยคุณ

5.2.2 โครงการ “สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ”

โครงการ “สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ” จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกนอกสถานที่ให้กับนักวิจัยในระหว่างทำวิจัย เพื่อสามารถช่วยแก้ไขปัญหาให้กับนักวิจัย ตลอดจนแก้ปัญหาการติดตามความก้าวหน้า และงานวิจัยคงค้าง รวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของนักวิจัยต่อสถาบันวิจัยและพัฒนา

วิธีดำเนินการ

- 1) รวบรวมรายชื่อนักวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพที่อยู่ระหว่างการทำวิจัย
- 2) กำหนดตารางการเยี่ยมเยียนทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป หรือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือไม่ต่ำกว่าเดือนละ 3 ครั้ง หรือตามความสะดวก
- 3) บันทึกประเด็นการพูดคุย ปรัชชาหรือด้วยแบบบันทึกความก้าวหน้าโครงการ “สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ”

3.1) ประเมินผลตอบรับสิ้นปีการศึกษา

3.2) ประเมินการให้บริการของสถาบันวิจัยและพัฒนา

3.3) จำนวนงานวิจัยที่แล้วเสร็จภายใต้การเยี่ยมเยียนของโครงการ

3.4) จำนวนนักวิจัยที่เพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงาน

โครงการ “สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ” ได้เริ่มทดลองดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม จนถึงเดือนมีนาคม 2549 กลุ่มเป้าหมายคือนักวิจัยที่อยู่ระหว่างการทำวิจัยเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 10 คน โดยมีผลการติดตามความก้าวหน้า ดังตารางที่ 3 (รายละเอียดภาคผนวก 8)

ตารางที่ 4 การติดตามความก้าวหน้าโครงการ “สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ”

นักวิจัย	โครงการวิจัย	ผลการติดตามความก้าวหน้า		
		ความก้าวหน้า	แผนงานระยะต่อไป	ปัญหา
1.อ.กรนิกร ภัทรมณ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์	สำรวจองค์ประกอบเพื่อ การสร้างสร้งงาน โฆษณาในนิตยสาร สำหรับผู้ชาย	อยู่ระหว่างการเก็บ รวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูล	ประมวลผลข้อมูลและ เขียนรายงานฯ	-ข้อมูลมีจำนวนมาก ต้องใช้เวลาในการ ประมวลผลและ วิเคราะห์ -ต้องประมวลผล ข้อมูลตามขั้นตอนทำ ให้เกิดความล่าช้า
2.อ.คำรตศิริ ศิลปวัฒนานันท์ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ	การใช้ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตในการ ดำเนินงานของธุรกิจพัค แรมในจังหวัดเชียงใหม่	กำลังแก้ไขรายงาน การวิจัยตาม คำแนะนำของ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน	เตรียมนำเสนอ รายงานการวิจัยใน เวทีมหาวิทยาลัย	-ไม่สามารถ ดำเนินงานได้ตาม แผนการที่วางไว้ -คำแนะนำของ ผู้ทรงคุณวุฒิบาง ประเด็นไม่สามารถ แก้ไขได้
3.ผศ.นุรี กิมสุวรรณ ภาควิชาภาษาเยอรมัน คณะมนุษยศาสตร์	ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวและ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ธุรกิจท่องเที่ยวต่อ มรดกของไทยที่ใช้ ภาษาเยอรมัน	อยู่ระหว่างการให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน อ่านรายงานฉบับร่าง	เตรียมจัดทำ ผู้วิจารณ์งานในการ นำเสนอผลงานวิจัยใน เวทีระดับมหาวิทยาลัย	-การเก็บข้อมูลมี อุปสรรคต้องเก็บซ้ำ -ควรปรับปรุง บรรยากาศห้อง นักวิจัยให้เอื้อต่อการ ทำวิจัย
4.อ.พลยุทธ ตันพจามร ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ	สภาพการใช้พาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ของ วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม ในจังหวัด เชียงใหม่	ส่งรายงานการวิจัย เพื่อตรวจสอบ รูปแบบเบื้องต้นต่อ สถาบันวิจัยฯ	เตรียมจัดส่งรายงาน การวิจัยฉบับร่างแก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน	-ขาดความชัดเจนใน การพิจารณา สมมติฐานการวิจัย ของคณะกรรมการทำ ให้เกิดอุปสรรคในการ วิเคราะห์ข้อมูล -การเก็บรวบรวม ข้อมูลทางไปรษณีย์ เก็บได้ไม่ครบต้อง เก็บซ้ำหลายครั้ง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

นักวิจัย	โครงการวิจัย	ผลการติดตามความก้าวหน้า		
		ความก้าวหน้า	แผนงานระยะต่อไป	ปัญหา
5.อ.สุกัญญา เขียวละอียด ภาควิชาวิทยาศาสตร์ พื้นฐาน คณะวิทยาศาสตร์	กระบวนการที่เหมาะสม ในการผลิตไวน์จีน	กำลังประมวลผลและ เตรียมวิเคราะห์ข้อมูล	เก็บข้อมูลเพิ่มเติมและ เตรียมเขียนรายงาน	เครื่องมือไม่เพียงพอ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพิ่มเติม
6.อ.สุทธิดา พัฒนศรีวิเชียร ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์	การศึกษาบทบาทหน้าที่ของ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการ พัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ และหนังสือพิมพ์วิทยนิวส์ จังหวัดเชียงใหม่	เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว และกำลังประมวลเพื่อ วิเคราะห์ต่อไป	ช่วงเดือนเมษายนจะ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน	ขาดความชำนาญใน การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
7.อ.อัญชลี รังอริยะธรรม ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ	ทัศนคติและความต้องการ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พายัพต่อการเป็น ผู้ประกอบการ	อยู่ระหว่างการเขียน รายงานทั้ง 5 บท	เขียนรายงานและ จัดรูปแบบให้สมบูรณ์	ขาดความชำนาญ ใน การใช้โปรแกรม สำเร็จรูปวิเคราะห์ ข้อมูล
8.อ.พณัส นิธิบุศรี ภาควิชาการเงินและ การธนาคาร คณะบัญชี การเงินและ การธนาคาร	การศึกษาความมี ประสิทธิภาพของตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยอาศัยข้อมูล คำแนะนำการลงทุนของ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์	แก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้ทรงคุณวุฒิและ เตรียมนำเสนอ ผลงานวิจัยในเวที ระดับมหาวิทยาลัย	เตรียมนำเสนอ ผลงานวิจัยในเวที ระดับมหาวิทยาลัย	ค่าใช้จ่ายในการรวบรวม ข้อมูลสูงและขาดความ ชัดเจนในต้นฉบับproposel ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการ ศึกษาวิจัย
9.อ.กุลกนก มณีวงศ์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์	วิธีเผชิญปัญหา ความเครียดกับลักษณะ ส่วนบุคคลของตำรวจใน เขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่	กำลังจัดทำรายงาน วิจัยฉบับร่าง	เตรียมนำเสนอ ผลงานวิจัยในเวที ระดับมหาวิทยาลัย	เนื่องจากข้อมูลเก็บ รวบรวมยากและสูญ หายบางส่วนทำให้ จัดทำรายงานได้ยาก

จากการดำเนินโครงการสถาบันวิจัย...หวังใยคุณ ปรากฏว่าการติดตามความก้าวหน้าด้วยวิธีการนี้ได้ผลเกินกว่าที่คาดหวังไว้ รูปแบบการติดตามทำให้สถาบันวิจัยและพัฒนาให้ความช่วยเหลือนักวิจัยได้ตรงกับความต้องการและตรงกับปัญหา การดำเนินโครงการสถาบันวิจัย....หวังใยคุณทำให้เกิดความคุ้นเคย มีความใกล้ชิดกับนักวิจัย ส่งผลให้นักวิจัยสามารถผ่านพ้นปัญหา มีกำลังใจที่จะทำการวิจัยให้แล้วเสร็จมากขึ้น

5.2.3 นักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้าด้วยวาจาต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยฯ

การรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา (Oral Presentation) เป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยกำหนดขึ้นและทดลองใช้เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าของงานวิจัย โดยกำหนดให้มีการนำเสนอในเดือนที่ 8 ภายหลังจากการลงนามในสัญญาขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ (รายละเอียดในสัญญาการขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ) โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้ คือ

วิธีดำเนินการ

- 1) ร่างระเบียบการรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา
- 2) กำหนดวัน-เวลาในการรายงานความก้าวหน้า
- 3) แจ้งให้นักวิจัยเตรียมนำเสนอรายงานฯ
- 4) นักวิจัยนำเสนอรายงานฯ ต่อคณะกรรมการฯ
- 5) สรุปผลการรายงานความก้าวหน้า และข้อเสนอแนะจากกรรมการฯ (ถ้ามี)

ผลการดำเนินงาน

การทดลองใช้วิธีการติดตามความก้าวหน้างานวิจัยด้วยการนำเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา (Oral Presentation) ครั้งที่ 1 นำเสนอในวันอังคารที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2549 จำนวน 5 คน (รายละเอียดภาคผนวก 9) ได้แก่

- 1) โครงการวิจัย เรื่อง "เงื่อนไขที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการแบบจีน : กรณีศึกษานักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดเชียงใหม่" โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
- 2) โครงการวิจัย เรื่อง "กระบวนการที่เหมาะสมในการผลิตไวน์ชিং" โดย อาจารย์สุกัญญา เขียวสะอาด ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คณะวิทยาศาสตร์
- 3) โครงการวิจัย เรื่อง "วิธีเผชิญปัญหาความเครียดกับลักษณะส่วนบุคคลของตำรวจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" โดย อาจารย์กุลกนก มณีวงศ์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
- 4) โครงการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนเครื่องสายตะวันตก โดยใช้เทคนิค Piecercise กับเทคนิคการสอนแบบทั่วไป" โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ วงษ์ดี ภาควิชาดุริยศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์
- 5) โครงการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพ" โดยอาจารย์นที แก้วคำอ้าย สำนักหอสมุด

ผลจากการรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา (Oral Presentation) ได้ผลดีมาก คณะกรรมการฯ สามารถสอบถามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการวิจัย เสนอแนะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัยรวมทั้งสามารถให้คำแนะนำการดำเนินการวิจัยต่อ นอกจากนี้ ยังทำให้นักวิจัยมีโอกาสแลกเปลี่ยน สอบถาม หรือขอคำแนะนำจากคณะกรรมการ ทำให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการวิจัยของตนเองที่ผ่านมา และส่วนที่จะต้องดำเนินงานต่อไป

5.3.4 หลักเกณฑ์การขอลาพักเพื่อทำงานวิจัย ประจำภาคเรียนฤดูร้อน

ปัญหาสำคัญข้อหนึ่งของนักวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ คือ การไม่มีเวลาที่ต่อเนื่องสำหรับการทำวิจัยให้มีคุณภาพและเสร็จได้ตามกำหนดเวลา สาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาเนื่องมาจากการะงานและระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยต่างตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวนี้เป็นอย่างดี ฉะนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้พยายามสอบถามความคิดเห็นของคณาจารย์และนักวิจัยผ่านโครงการสถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณเพื่อหาแนวทางที่จะช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าว นักวิจัยได้ให้ความคิดเห็นที่หลากหลาย แต่แนวทางที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงก็คือ การนำเสนอลักษณะการขอลาพักเพื่อทำงานวิจัยในภาคเรียนฤดูร้อนเป็นเวลา 30 วัน

วิธีดำเนินการ

1. ร่างหลักเกณฑ์การขอลาพักเพื่อทำงานวิจัย ประจำภาคเรียนฤดูร้อน
2. นำเสนอต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณา
3. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการนำเสนอต่ออธิการบดี
4. สถาบันวิจัยฯ ประชุมสัมพันธกับคณาจารย์ที่อยู่ระหว่างการทำวิจัยเพื่อยืนยันความจำนงขอลาพักเพื่อทำวิจัย (on-leave)
5. นักวิจัยยืนยันความจำนง
6. ฝ่ายวิชาการพิจารณา
7. เสนอต่ออธิการบดีเพื่อขออนุมัติ
8. อธิการบดีอนุมัติ
9. แจ้งให้นักวิจัยทราบ

ผลการดำเนินงาน

1) ได้หลักเกณฑ์การขอลาพักเพื่อทำงานวิจัย ประจำภาคเรียนฤดูร้อน

2) ได้นำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณา ฝ่ายวิชาการนำเสนอต่ออธิการบดีและที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อขอมติ แต่เนื่องจากเป็นการเร่งด่วน จึงให้ใช้เฉพาะภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2548 สำหรับผู้ที่ประสงค์จะลาพักเพื่อทำวิจัยให้ยื่นคำร้องเพื่อพิจารณาอนุมัติตามขั้นตอนเป็นราย ๆ ไป และได้มีคณาจารย์ได้รับอนุมัติการลาพัก เพื่อทำการวิจัยเป็นเวลา 1 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2549 เป็นต้นไปจำนวน 6 คน ได้แก่

2.1) ดร.ธีรลักษณ์ สัจจะวาที ภาควิชาการเงิน คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "Selectivity and Market Timing Performance of Equity Fund in Thailand" (การเลือกและจังหวะการลงทุนตามสภาวะตลาดของกองทุนตราสารทุนในประเทศไทย)

2.2) อาจารย์ณัฐมล วันทนีย์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "การให้ความรู้เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อผลิตภัณฑ์สุราผสมและเครื่องดื่มชูกำลัง : กรณีศึกษาโรงเรียนกาวีละวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่"

2.3) อาจารย์ศิริพร กิตติวรากุล ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในวิชาการเขียนสารคดี (นท416)"

2.4) อาจารย์กรนิการ์ วัชรธรรม ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "สำรวจองค์ประกอบเพื่อการสร้างสรรคงานโฆษณาในนิตยสารสำหรับผู้ชาย"

2.5) อาจารย์เอกกมล เอกลักษณ์ดิลก ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "การศึกษาความรู้และความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายเล็กในจังหวัดเชียงใหม่"

2.6) อาจารย์นงคราญ ไชยเมือง ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ลาพักเพื่อทำโครงการวิจัย "ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรมจากผักตบชวาของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา"

5.3 การบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ (Downstream Management)

การบริหารงานวิจัยที่แล้วเสร็จเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะต้องดำเนินงานและใช้เวลาที่ค่อนข้างมาก ในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยที่ได้รับการอนุมัติภายในแผนงานใหม่ยังไม่มีโครงการใดเสร็จเรียบร้อย ฉะนั้นเราจึงยังไม่เห็นการนำผลงานวิจัยไปใช้กับชุมชนหรือกลุ่มในชุมชน ขั้นตอนในการดำเนินงานระดับปลายน้ำจึงยังเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้เป็นหลัก โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.3.1 ประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

วิธีดำเนินการ

- 1) เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเพื่อประเมินผลงานวิจัย
- 2) ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน พร้อมจัดส่งรายงานการวิจัยฉบับร่าง และแบบประเมินผลงานวิจัย
- 3) รวบรวมประเด็นผลการประเมินจัดส่งให้นักวิจัยปรับแก้
- 4) นักวิจัยปรับแก้และเตรียมการนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีระดับมหาวิทยาลัย

ผลการดำเนินการ

ในปีการศึกษา 2548 มีนักวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว จำนวน 6 โครงการ ได้แก่

1) โครงการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้สมุนไพรบำบัดมีผลต่อความเจ็บปวดและจำนวนครั้งของการใช้ยาระงับปวดในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่ทางศัลยกรรมทั่วไป” โดย ผศ.สิริรัตน์ จันทระโน คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

2) โครงการวิจัยเรื่อง “สภาพการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่” โดยอาจารย์พลยุทธ ตันตจ่ารัฐ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

3) โครงการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดย อาจารย์อัญชลี รักอริยะธรรม ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

4) โครงการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้วิธีผู้สอนชั้นนำในศูนย์ศึกษาด้วยตนเองต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อการเรียนด้วยตนเอง: กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน II (AE102)” โดยอาจารย์สรพร ศิริพันธ์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์

5) โครงการวิจัยเรื่อง “การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการดำเนินงานของธุรกิจแพคเกจ ในจังหวัดเชียงใหม่” โดยอาจารย์ดำรัสศิริ ศิลปวัฒนานันท์ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

6) โครงการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความมีประสิทธิภาพของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยอาศัยข้อมูลคำแนะนำการลงทุนของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์มหาวิทยาลัยพายัพ" โดยอาจารย์พญัส หิรัญศรี ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

5.3.2 นำเสนอผลงานวิจัยในเวทีระดับมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการ

- 1) สถาบันวิจัยและพัฒนาเสนอรายชื่อผู้วิจารณ์งานวิจัยต่อนักวิจัย
- 2) สถาบันวิจัยฯ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้สนใจเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลงานวิจัย
- 3) นักวิจัยนำเสนอผลงานพร้อมรับฟังข้อเสนอนแนะจากผู้วิจารณ์
- 4) นักวิจัยปรับแก้รายงานการวิจัย และจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
- 5) นักวิจัยส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ที่สถาบันวิจัยฯ 20 เล่ม เพื่อการจัดส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน เพื่อการเผยแพร่

ผลการดำเนินการ

ในปีการศึกษา 2548 มีนักวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ผลงานวิจัย : ทศนคติของอาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพต่อการประเมินผลการสอน
แบบ 360 องศา
โดย อาจารย์มนฤดี ม่วงรุ่ง ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์
วันที่ : 20 มีนาคม 2549
ผู้วิจารณ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ
ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผลงานวิจัย : ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพต่อการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)
โดย อาจารย์สุวรรณา พลอยศรี ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
วันที่ : 21 เมษายน 2549
ผู้วิจารณ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ณอมพร เลานจรัสแสง
ผู้อำนวยการสถานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. ผลงานวิจัย : ผลการใช้วิธีสอนชี้นำในศูนย์ศึกษาตนเองต่อผลการเรียน

ภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อการเรียนด้วยตนเอง : กรณีศึกษา

นักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน II (AE102)

โดย อาจารย์สรรพพร ศิริพันธ์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์

วันที่ : 26 เมษายน 2549

ผู้วิจารณ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผจงกาญจน์ ภูวิภาดาบรรณ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5.3.3 จุลสารงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

วิธีดำเนินงาน

- 1) รวบรวมรายชื่อนักวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพที่แล้วเสร็จในปีการศึกษา 2547
- 2) ประกาศเชิญชวนนักวิจัยให้ร่วมเขียนบทความวิจัยลงตีพิมพ์ลงในจุลสารงานวิจัย
- 3) รับบทความวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและรูปแบบ
- 4) จัดทำและตีพิมพ์
- 5) เผยแพร่จุลสารงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเครือข่าย

ของมหาวิทยาลัย และชุมชน

ผลการดำเนินงาน

อยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยมีผลงานวิจัยที่ส่งผลงานลงตีพิมพ์ลงในจุลสารงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

- 1) บทความวิจัย เรื่อง "การศึกษาการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์กระดาษสา อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่" โดยอาจารย์เอนก ชิตเกษร ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
- 2) บทความวิจัย เรื่อง "การผลิตไวน์แดงจากลูกหว้า" โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ พลสงคราม ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร คณะวิทยาศาสตร์
- 3) บทความวิจัย เรื่อง "การศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาของพืชขึ้นในวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลชุมชน 2 (พบ. 487 ข)" โดยอาจารย์ประยดา แสงอาสภวิริยะ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
- 4) บทความวิจัยเรื่อง "ความต้องการของบัณฑิตในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาดนตรีที่มหาวิทยาลัยพายัพ" โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ วงศ์ดี ภาควิชาดุริยศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์

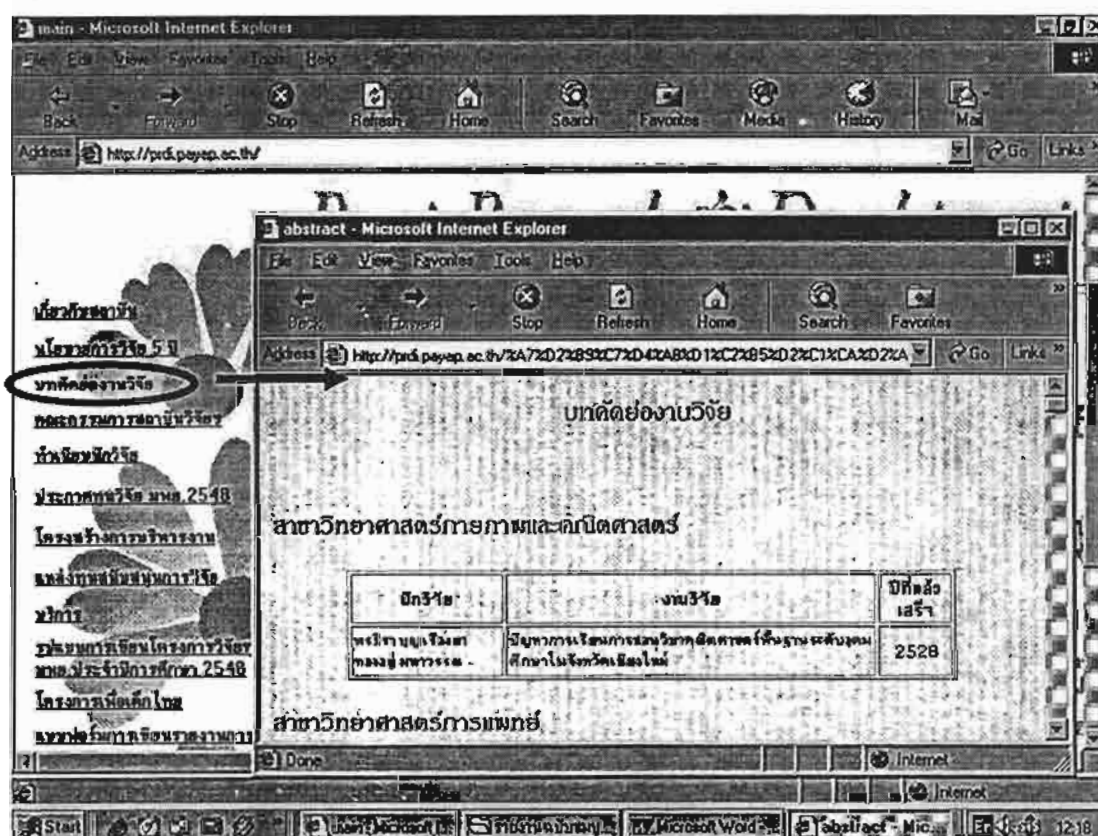
5) บทความวิจัยเรื่อง "การออกแบบโครงการต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติ
กรณีศึกษา : การฝึกปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน 2 (พบ.487 ช.)" โดยอาจารย์เกศินี จุฑามังค์
คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

5.3.4 ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต URL : www.prdi.payap.ac.th วิธีดำเนินงาน

- 1) รวบรวมบทความผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จในปีการศึกษา 2547 และ 2548
- 2) ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้อง
- 3) จัดทำ webpage บทความวิจัย
- 4) Upload บน URL : www.prdi.payap.ac.th

ผลการดำเนินงาน

ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 มีบทความผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จ จำนวน 12 เรื่อง
และคณะนักวิจัย ได้ทำการ Upload เพื่อเผยแพร่ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านทาง URL : www.prdi.payap.ac.th

6. การติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

ในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าเราจะจัดการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยทั้งระบบตามที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินงานมา แต่เนื่องจากระยะเวลาจำกัด ประกอบกับการประเมินผลได้ดำเนินการประเมินในแต่ละกิจกรรม แต่ละขั้นตอนที่ทำไป แล้วปรับแก้ตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะที่ได้รับทั้งโดยลายลักษณ์อักษร และโดยวาจา แล้วนำขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานที่ได้ผลมาบรรจุไว้ในระบบวิจัย รวมทั้งรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการตามที่ได้นำเสนอไปแล้ว

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล

โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ เป็นความพยายามที่จะแสวงหารูปแบบใหม่ในการบริหารจัดการเพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการวิจัยให้เข้มแข็ง โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การทดลองปฏิบัติ แล้วเลือกสรรวิธีการที่มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบท โครงสร้าง และวัฒนธรรมองค์กรในแบบของมหาวิทยาลัยพายัพ โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัยและนักวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวิจัยรุ่นใหม่ การดึงศักยภาพของนักวิจัยออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเน้นศักยภาพในด้านการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในทุกประเภทของการวิจัย ทั้งการวิจัยพื้นฐาน การวิจัยเพื่อการพัฒนาและชุดโครงการวิจัย รวมทั้งกระบวนการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์กับชุมชนและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

การศึกษาวิจัยดังกล่าวได้นำเราเข้าไปสู่การเรียนรู้ความเป็นจริงของการพัฒนาระบบวิจัยซึ่งมีลักษณะพลวัต (dynamics) คือเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง ไม่มีรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ไม่มีสูตรสำเร็จ ไม่มีวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้ตลอดไป และทั้งไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาหรือสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ ด้วยวิธีการเดิมเช่นที่เคยทำ หากแต่จะต้องมีการปรับรูปแบบและวิธีการให้เหมาะสมตามสถานการณ์เฉพาะเป็นกรณี ๆ ไป

จากการดำเนินงานศึกษาทดลองในระดับจุลภาค คณะผู้วิจัยได้พบสิ่งสำคัญหลายสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการบริหารจัดการงานวิจัยของเรา ซึ่งส่วนหนึ่งได้กล่าวไว้แล้ว (ในบทที่ 4) มีสิ่งที่พบอีกบางอย่างที่เป็นทั้งภาพรวมและข้อคิดของการบริหารจัดการงานวิจัย และเห็นสมควรนำมากล่าวไว้ในที่นี้ กล่าวคือ ในระหว่างกระบวนการระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหลาย ๆ ครั้งพบว่า ปัญหาเกือบทุกปัญหาเมื่อได้ร่วมกันคิดหาแนวทางแก้ไขแล้วมักจะพบทางออกที่ดี และเมื่อนำปรากฏการณ์เหล่านี้มาวิเคราะห์แล้วพบว่า การใช้ทักษะในการมอง มองให้ออก มองให้เห็นและมองให้เป็นแล้วจะไม่มีอะไรที่เรียกว่าเป็นข้อจำกัด หรืออุปสรรคของการดำเนินงานหรือการบริหารจัดการงานวิจัยอีกต่อไป และยังให้ทัศนคติใหม่ต่อการทำงานกับคณะผู้วิจัยด้วย เช่น มองให้ออกว่าสิ่งที่เรียกว่า จุดอ่อน – จุดแข็งนั้นขึ้นอยู่กับ conditions และ positions ของเราเอง หาก conditions เปลี่ยน positions ก็เปลี่ยน หรือหาก positions เคลื่อนไป conditions ก็เปลี่ยนไปด้วย สิ่งที่เคยเป็นจุดอ่อนอาจจะไม่เป็นจุดอ่อนอีกต่อไป หรือสามารถกลายเป็นจุดแข็งได้ และสิ่งที่เคยเป็นจุดแข็งก็สามารถกลายเป็นจุดอ่อนได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามเราไม่พบ positions ใดที่สมบูรณ์อย่างไม่มีที่ติจนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงหรือความ

ท้าทายได้ทุกประการ และเช่นเดียวกัน ไม่มี conditions ใดที่ไม่เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็น “จุดอ่อน” ที่แท้จริงคือความไม่รู้

การเข้าใจและมองเห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง positions และ conditions ทำให้เราสามารถคิดและสร้างสรรค์งานได้อย่างไม่มีขีดจำกัดเพราะทุกสิ่งทุกอย่างคือโอกาส การประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการงานวิจัยจึงขึ้นอยู่กับการ “มอง” ให้เห็นโอกาสเหล่านั้น และปรับ positions ของเราเพื่อการพัฒนางานหรือการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น บ่อยครั้งเราพบว่าผู้บริหารจัดการงานวิจัยมองไม่เห็นโอกาสที่อยู่ตรงหน้า โอกาสที่เด่นชัดจึงถูกมองข้ามไปอย่างง่าย ๆ

ในทางปฏิบัติเราไม่สามารถวางแผนงานที่ครอบคลุมทุกอย่างไว้ได้ แต่ขณะดำเนินงานวิจัย ประสพการณ์และทักษะ ในการมองสถานการณ์ ทำให้เราสามารถมองเห็นโอกาสเมื่อมันปรากฏขึ้น และในเวลาเดียวกันก็สามารถสร้างโอกาสนอกกรอบการทำงานปกติได้ด้วย คณะผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนา “ทักษะในการมอง” สามารถนำไปสู่วิธีการคิดนอกกรอบหรือนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยในลักษณะก้าวกระโดดได้

อีกส่วนหนึ่งที่คณะผู้วิจัยได้พบและขอตั้งข้อสังเกตไว้ ก็คือ ระบบวิจัยที่เข้มแข็งสร้างขึ้นจากวิธีการที่ละเอียดอ่อน กล่าวคือ การบริหารจัดการงานวิจัยเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเพราะเราทำงานกับคน ความคิดและ “ความรู้สึก” ของคนเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ความสำเร็จของงานอาศัยการให้บริการมากกว่าการบริหาร และการมีปฏิสัมพันธ์ของเรากับผู้คนที่เกี่ยวข้องโดยรอบ หรือหากจะยังคงเรียกว่าการบริหารก็เป็นการบริหารเพื่อให้การบริการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เราจะไม่สามารถใช้ทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นโอกาสได้ หากเราไม่สามารถพัฒนาทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีหรือความรู้สึกที่ดีต่อกัน สามารถเปลี่ยนวิธีการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ให้มีประสิทธิภาพได้ เปลี่ยนสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ให้เป็นไปได้ เปลี่ยนทัศนคติเชิงลบต่อการวิจัย เป็นทัศนคติเชิงบวก โดยสรุปแล้วความสัมพันธ์เชิงบวกในรูปแบบต่าง ๆ เป็น foundation ของการบริหารจัดการงานวิจัย

ในท้ายที่สุดแล้ว คุณูปการของการวิจัยระดับจุลภาค ก็คือ ทำให้คณะผู้วิจัยได้เข้าใจกระบวนการและกลไกที่อยู่เบื้องหลังการบริหารจัดการงานวิจัยผ่านการทดลองปฏิบัติ เราเชื่อว่าสิ่งสำคัญอันดับแรกสุดของการบริหารจัดการงานวิจัย คือ ความเข้าใจหรือการเข้าถึงธรรมชาติของการบริหารจัดการงานวิจัย แล้วเราจะสามารถใช้มันให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

จากการดำเนินงานศึกษาวิจัยพอสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ได้นโยบายและทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัย

จัดการให้มีการกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยพหุวิทยาเขตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นนโยบายระยะกลาง 5 ปี พ.ศ. 2548 – 2552 (ดูภาคผนวกที่ 4) แนวทางการกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยมีประเด็นที่นำมาพิจารณา ดังนี้

- 1.1 สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการวิจัยของชาติ
- 1.2 สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของรัฐ
- 1.3 สอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน
- 1.4 สภาพแวดล้อมของการอุดมศึกษา
- 1.5 กำหนดตามสาขาวิชา ศักยภาพ ความพร้อม โอกาส และข้อได้เปรียบของมหาวิทยาลัย

แม้ว่าโดยลักษณะและธรรมชาติของนโยบายและทิศทางการวิจัยจะเป็นการกำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ แต่กลับช่วยให้การบริหารจัดการงานวิจัยของเราทำได้ง่ายขึ้นมาก เพราะนโยบายและทิศทางที่ชัดเจนช่วยให้เราสามารถตัดสินใจได้รวดเร็ว สามารถกำหนดวิธีการที่จะบรรลุสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ถูกต้องและสอดคล้องกัน นอกจากนี้ ยังช่วยให้นักวิจัยและผู้บริหารงานวิจัย (คณะผู้วิจัย) เข้าใจทิศทางที่มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ก่อให้เกิดผลที่เห็นได้อย่างน้อย 2 ด้าน คือ ในด้านหนึ่งสามารถที่จะนำไปสู่การวิจัยในลักษณะสหวิทยาการและชุดโครงการวิจัย และในอีกด้านหนึ่งจะนำไปสู่การวิจัยเฉพาะทางที่ลึกลงไปในแต่ละศาสตร์ เป็นการวิจัยในลักษณะเกาะติด ผลทั้ง 2 ด้านนี้จะทำให้งานวิจัยไม่อยู่ในลักษณะการกระจัดกระจาย หากแต่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการที่จะนำเอาประสบการณ์และองค์ความรู้จากการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์กับชุมชนและสังคม

นอกจากนี้ ยังพบว่าการจัดการเชิงนโยบาย (การจัดการให้มีนโยบายและทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน) นำไปสู่การจัดการเชิงสถาบัน กล่าวคือ มีการนำแนวนโยบายและทิศทางการวิจัยมาเป็นตัวตั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงานวิจัย ที่สมาชิกสถาบันวิจัยทุกคนร่วมกันปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

2. ได้แผนปฏิบัติการรองรับนโยบายและทิศทางการวิจัย

จัดการให้มีการทำแผนปฏิบัติการระยะ 1 ปี เพื่อรองรับนโยบายและทิศทางการวิจัย แผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI) หน่วยงานที่รับผิดชอบงบประมาณ และเป้าหมายเชิงปริมาณ (ดูภาคผนวกที่ 5) แผนปฏิบัติการให้ความสำคัญกับประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารจัดการงานวิจัย ประกอบด้วยแผนงาน ดังนี้

2.1.1 การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ทั้งนักวิจัยรุ่นใหม่ (คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา)

2.1.2 พัฒนางานวิจัยในทุกประเภท : การวิจัยพื้นฐาน การวิจัยเพื่อการพัฒนา การวิจัยชุมชน การวิจัยสถาบัน การวิจัยชั้นเรียน และชุดโครงการวิจัย)

2.1.3 การพัฒนาโจทย์วิจัย

2.1.4 การวางระบบติดตามความก้าวหน้าและการจัดการคุณภาพงานวิจัย

2.1.5 การประเมินผลและการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล

2.1.6 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการเผยแพร่และการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

2.2 ระบบการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ประกอบด้วย

2.2.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศการวิจัย

2.2.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย

2.2.3 พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการวิจัย

2.2.4 สนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียน การเก็บข้อมูล และการทำวิจัยของนักศึกษา

2.3 การสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย ประกอบด้วยการกำหนดภาระงานด้านการวิจัย การสร้างบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการวิจัย

2.4 การสร้างเครือข่ายการวิจัย ประกอบด้วย เครือข่ายการวิจัยภายในและภายนอกสถาบัน ทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

2.5 งบประมาณการวิจัยประกอบด้วย การกำหนดประเภทของงานวิจัยและทุนสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งแนวทางในการจัดตั้งกองทุนวิจัยของมหาวิทยาลัย

แผนปฏิบัติการดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยถือเอานโยบายและทิศทางการวิจัยเป็นตัวตั้ง และจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้อง รองรับนโยบาย ซึ่งทำให้นโยบายการวิจัยมีความเป็นรูปธรรมถึงระดับปฏิบัติการ มีความชัดเจนในระดับเป้าหมายของกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติภายใน 1 ปี มีการทดลองใช้กว่า 80 % ของกิจกรรมและพบว่า แผนปฏิบัติการทำให้คณะผู้วิจัยทำงานง่ายขึ้นเพราะมันทำให้เรารู้ว่า วันนี้เราอยู่ที่จุดไหน และพรุ่งนี้เราจะต้องทำอะไรเพื่อการพัฒนาและการต่อยอดงาน รวมทั้งการเชื่อมโยงงานหรือการบูรณาการงานในแผนเข้าด้วยกันได้อย่างไร ข้อดีอีกประการหนึ่งของการมีแผนปฏิบัติการก็คือช่วยให้เราสามารถปรับเปลี่ยนแผนให้เหมาะสมทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยไม่เสียกระบวนการหรือไม่เสียระบบจนกลายเป็นความสับสน

นอกจากนี้ ยังช่วยให้คณะผู้วิจัยสามารถสื่อสารกับนักวิจัยให้เข้าใจเป้าหมายร่วมกัน ผลที่ตามมาก็คือ ผู้บริหารจัดการงานวิจัยและนักวิจัย คือทีมงานเดียวกัน เพียงแต่แบ่งกันทำหน้าที่ตามบทบาทของตน คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า แผนปฏิบัติการจริง ๆ แล้วก็คือการกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายนั่นเอง แต่ความสำเร็จของแผนอยู่ที่วิธีการปฏิบัติ การทำงานตามแผนบางครั้งทำให้เราล้มเหลว เพราะโอกาสไม่ได้เกิดตามแผนที่วางไว้เสมอไป ฉะนั้น แผนงานจะต้องมีความอ่อนตัวหรือสอดคล้องกับโอกาส นั่นหมายถึงแผนงานบริหารงานวิจัยจะต้องปรับได้แน่นอนคำว่า disorganise กับ flexible ไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายหลัก และมุ่งไปในทิศทางเดียวกันมีพลังในตัวมันเอง คือ เป็นพลังของระบบ หรือความเข้มแข็งของระบบวิจัย

เมื่อมีการทดลองใช้แผนปฏิบัติการในระยะหนึ่งแล้วก็ได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำเสนอเป็นแผนปฏิบัติการให้ปีต่อไป (พ.ศ. 2549) ซึ่งเป็นการต่อยอดและการพัฒนางานให้ต่อเนื่องในระยะต่อไป และได้รับอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ มหาวิทยาลัยพายัพ

3. ได้วิธีการบริหารจัดการงานวิจัยและลักษณะการดำเนินงานวิจัย

การนำเสนอลักษณะและวิธีการดำเนินงานแบบใหม่ของคณะผู้วิจัย รวมทั้งข้อคิดเห็นข้อสังเกตและสิ่งที่ “ค้นพบ” ซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 ลักษณะการดำเนินงาน
- 3.2 วิธีการบริหารจัดการงานวิจัย
- 3.3 การจัดการความสัมพันธ์กับกระบวนการมีส่วนร่วม
- 3.4 กฎระเบียบ และกติกา
- 3.5 การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัย

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า การบริหารจัดการงานวิจัยเป็นการทำงานกับคน กับความคิดและความรู้สึกของคนที่หลากหลาย วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานของคณะผู้วิจัยเกิดขึ้นจากการเผชิญกับสถานการณ์แต่ละสถานการณ์แล้วพัฒนาขึ้นเป็นวิธีการ นำวิธีการเหล่านั้นไปใช้ทดลองดำเนินงาน

วิธีการ เป็นเรื่องของกรกระทำ การกระทำกับความสำเร็จแตกต่างกัน และโดยหลักการแล้วหากไม่มีวิธีการที่ดี ก็ไม่สามารถทำให้งานสำเร็จได้ แต่วิธีการที่เราพัฒนาขึ้นมาเป็นวิธีการธรรมดาต่าง ๆ ดูแล้วยังมีจุดอ่อนอยู่มาก แต่เมื่อนำไปใช้ในเวลาและบริบทที่เหมาะสมกลับได้ผลดี กล่าวคือมันสร้างความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ภายใต้วงแวดล้อมเดิม แต่อย่างไรก็ตามการจะเลือกใช้วิธีการใด ก็ขึ้นอยู่กับจังหวะเวลา บุคคล หน่วยงาน บริบทแวดล้อมด้วย นอกจากนี้ เรายังพบว่า การใช้วิธีเดิม ๆ กับปัญหาเดิมกลับไม่ได้ผล และทั้งไม่สามารถสร้างโอกาสให้กับเราได้ ต้องใช้

วิธีการใหม่ ๆ หรือทางออกใหม่ ๆ โอกาสจึงจะเกิดขึ้น ฉะนั้น วิธีการควรมีความอ่อนตัวไปตามสถานการณ์ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม แน่ชองว่าวิธีการเป็นเพียงองค์ประกอบภายนอก ส่วนผู้ตัดสินใจใช้วิธีการเป็นองค์ประกอบภายในซึ่งทั้งสองส่วนเชื่อมโยงกัน

จากการทดลองใช้วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการงานวิจัย คณะผู้วิจัยพบว่า ความสำคัญของวิธีการมิได้อยู่ที่ว่ามันพิเศษหรือใช้งานได้ดีเพียงใด แต่อยู่ที่ว่ามันสร้างหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง จุดเด่นประการเดียวที่พอสังเกตได้จากวิธีการของเราคือ มันสร้างความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์มากกว่าเดิมและช่วยให้งานสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างเข้มแข็งมากขึ้น

4. ได้รูปแบบและการบริหารจัดการงานวิจัย

จัดการให้มีการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยอย่างครบวงจร ประกอบไปด้วย

4.1 การจัดการต้นน้ำ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มากมายแต่กิจกรรมที่ได้รับการเน้นย้ำมากที่สุด คือ การพัฒนาวิทยวิจัย และโครงการวิจัย

4.2 การจัดการกลางน้ำ เป็นการบริหารจัดการหลังจากโครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนและเริ่มดำเนินการ จากการใช้กลไกสนับสนุน ดังกล่าวทำให้ระบบการติดตามความก้าวหน้ามีความคล่องตัวมากขึ้น การให้บริการ การอำนวยความสะดวก และการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างคณะผู้วิจัยและนักวิจัย ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถติดตามความก้าวหน้าไปพร้อมกับการช่วยแก้ปัญหา ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงเทคนิคให้กับนักวิจัยได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ให้สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ในการทำวิจัยเพิ่มขึ้นได้อีกด้วย

4.3 การจัดการปลายน้ำ เป็นการจัดการเมื่องานวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้ว การบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักวิจัย กลไก ที่ใช้จัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จที่ได้ทดลองดำเนินการนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างแรงจูงใจให้กับนักวิจัย ได้สร้างสรรค์ผลงานวิจัยให้มากขึ้น ซึ่งหากมีการพัฒนาวิธีการ และส่งเสริมประสบการณ์ในการดำเนินการในด้านที่ให้มากพอแล้ว มีความเป็นไปได้สูงที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าที่เป็นอยู่

จากการดำเนินงานวิจัย คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการให้การสนับสนุนนักวิจัยตลอดกระบวนการวิจัย นั้นหมายถึงว่าจะต้องมีการบริหารจัดการงานวิจัยทั้งในระดับการจัดการต้นน้ำ การจัดการกลางน้ำ และการจัดการท้ายน้ำ ที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการในทั้งสามขั้นตอนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง และชัดเจนในตัว ของมันเอง ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการอยู่ที่ว่าสามารถตอบสนองต่อความต้องการของ นักวิจัยที่มีแตกต่างหลากหลายได้มากน้อยเพียงใด ในการแสวงหาแนวทางการให้ความสนับสนุน หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวนั้นเรา(คณะผู้วิจัย) จะต้องมียุทธศาสตร์ ร่วมกับพวกเขา(นักวิจัย) มีการทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้การสนับสนุนนักวิจัยในทุก วิถีทางเพื่อให้เขาไปสู่ความสำเร็จ

ความรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงและประโยชน์ที่นักวิจัยได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจ การ ยอมรับ และการให้ความร่วมมือ นั่นหมายถึงว่า ผู้บริหารจัดการงานวิจัยจะสามารถควบคุม สถานการณ์ และขับเคลื่อนงานวิจัยไปในทิศทางเดียวกันได้

5. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัย : การสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหาร จัดการงานวิจัย

5.1 การสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการระดับต้นน้ำ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม/ โครงการที่ทดลองดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 การประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย

5.1.2 การพัฒนาคุณภาพโจทย์วิจัย

5.1.3 แหล่งทุนและการจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัย

5.1.4 การสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยระดับต้นน้ำ

5.1.5 การสร้างเครือข่ายวิจัยภายในและการระดมความคิดเห็นเพื่อการสร้างโจทย์ วิจัยร่วมกันในลักษณะการวิจัยเชิงสหวิทยาการและชุดโครงการวิจัย

5.1.6 การสร้างเครือข่ายวิจัยภายนอก เช่น สถาบันการศึกษา ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และแหล่งทุน

5.2 การสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการระหว่างกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย กิจกรรม/โครงการที่ทดลองดำเนินการ 4 กิจกรรม คือ

5.2.1 แบบติดตามความก้าวหน้า

5.2.2 โครงการสถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ

5.2.3 การนำเสนอความก้าวหน้าของงานวิจัยด้วยวาจา (Oral Presentation)

5.2.4 จัดให้มีหลักเกณฑ์การขอลาพักเพื่อทำงานวิจัย ประจำภาคเรียนฤดูร้อน

5.3 การสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมที่ทดลองดำเนินการ 4 กิจกรรม คือ

5.3.1 การประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

5.3.2 การนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีระดับมหาวิทยาลัย และส่งผลงานวิจัยไปยังเครือข่ายห้องสมุดต่าง ๆ 15 แห่ง

5.3.3 จัดทำจุลสารวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

5.3.4 ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

จากประสบการณ์ในการจัดการให้มีการสร้างและทดลองใช้กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พบว่าหัวใจของความสำเร็จอยู่ที่วิธีการปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารซึ่งถือเป็น “วิธีการ” อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะการสื่อสารแนวราบ

เราพบว่า การสื่อสารที่ดี หมายถึง การให้ข้อมูลที่มีคุณค่า แม่นยำ ทันเวลา และที่สำคัญคือ เนื้อหาทางด้านอารมณ์ของข้อมูล การสื่อสารทุกครั้งต่างมีผลทางด้านอารมณ์ไม่น้อยกว่าด้านข้อมูล เช่น เมื่อคณะผู้วิจัยออกไปให้ข้อมูล ระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและการสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เราจะคิดถึงการเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องการสื่อสารกับเป้าหมายและวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งผลทางด้านอารมณ์ของข่าวสารของเรา ก่อนว่า เราต้องการให้เขารู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรม ต่อสถานการณ์ ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของตน ต่อการวิจัย ต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ หรือต้องการให้เขาเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของเรา สิ่งเหล่านี้คือประเด็นหลักในการพิจารณาเมื่อจะสื่อสารทั้งในระดับบุคคล ระดับภาควิชา คณะวิชา และชุมชน นอกจากนี้การสื่อสารที่ชัดเจนยังช่วยให้เรามองเห็นปัญหาได้เร็วขึ้นหรือมองเห็นแนวโน้มของความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้นี้ ทำให้เรามีเวลาพอที่จะหาทางแก้ไข

เมื่อการสื่อสารสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์ได้ด้วยแล้ว มันช่วยกระตุ้นหรือเป็นแรงส่งให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจในระดับสูง มองเห็นแนวทางและเป้าหมายของตนเอง นักวิจัยเกิดความมั่นใจในการสร้างผลงานวิจัย โดยเฉพาะนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเราไม่จำเป็นต้องกระตุ้นเป็นครั้งที่ 2 ผลจากการดำเนินงานเราพบว่าโครงการสถาบันวิจัย...สัญจร ซึ่งสัญจรไปในคณะวิชา คณาจารย์สามารถพัฒนาโจทย์วิจัยเพิ่มจากปี 2547 ซึ่งมีโจทย์วิจัย 18 เรื่อง เป็น 29 เรื่องในปีการศึกษา 2548 คิดเป็นร้อยละ 61.11 และหากพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่ามี 3 คณะที่พัฒนาโจทย์วิจัยได้ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งหากได้มีการสัญจรไปตามคณะต่าง ๆ อีก 7 คณะ เชื่อว่าจะสามารถพัฒนาโจทย์วิจัยและโครงร่างวิจัยเพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยเพิ่มขึ้นและครอบคลุมทุกคณะ

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าวิธีการสื่อสารดังกล่าวถือเป็นวิธีหนึ่งในความพยายามที่จะดึงเอาศักยภาพของนักวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อความก้าวหน้าทางวิชาการของศาสตร์ และการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อชุมชน

6. การติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

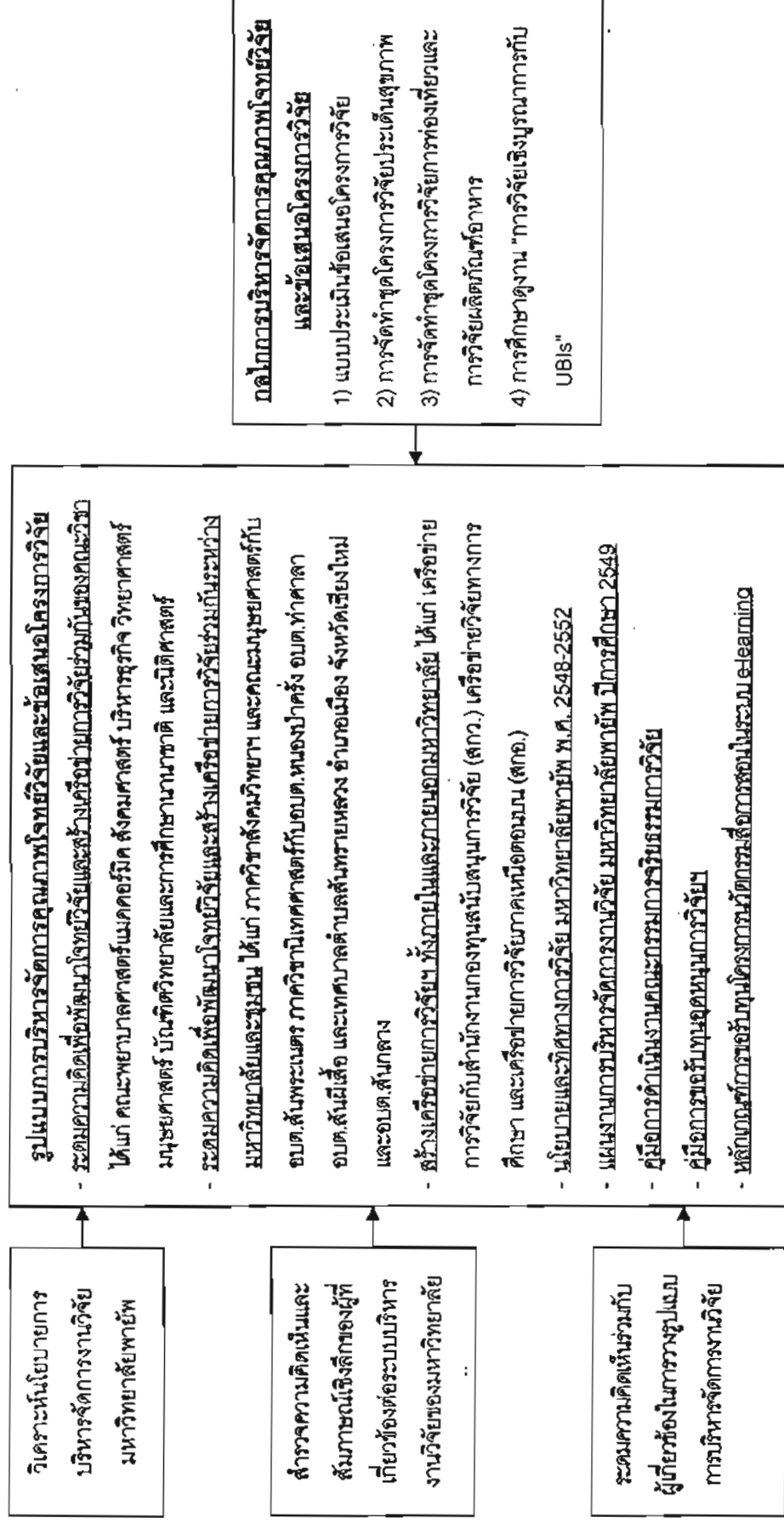
ตามที่ได้นำเสนอไปแล้วว่า คณะผู้วิจัยได้ประเมินผลการทดลองดำเนินงานโครงการวิจัยในแต่ละกิจกรรม และได้เลือกสรรวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลมาบรรจุไว้ในระบบวิจัย เหมือนกับการต่อภาพจิ๊กซอร์ แต่ยังไม่มีการประเมินผลทั้งระบบ เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานมีจำกัด

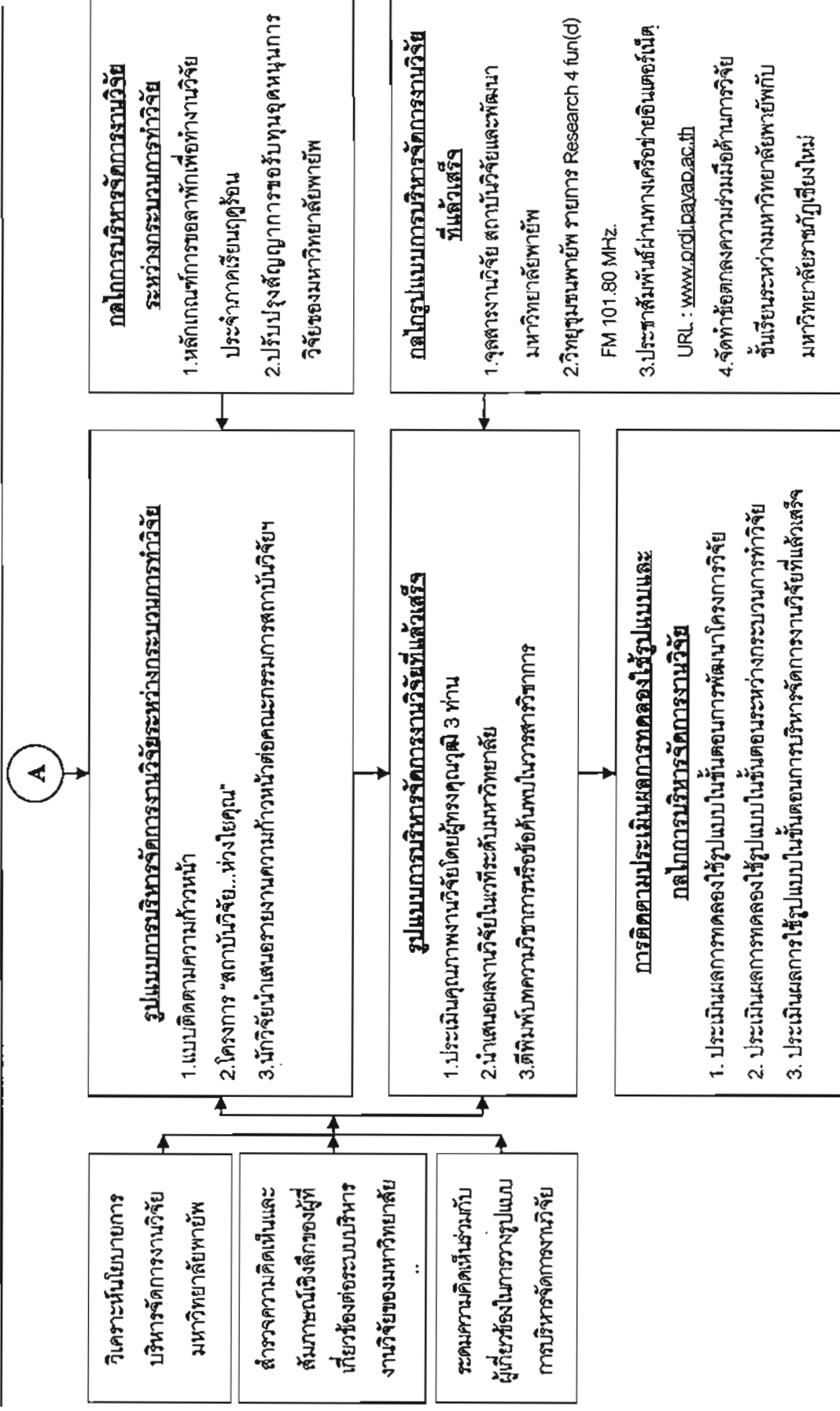
แต่อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่า เมื่อเวลาผ่านไป สถานการณ์แวดล้อมย่อมเปลี่ยนไป นักวิจัยเองก็ได้เรียนรู้และพัฒนางานวิจัยของตนขึ้นไปในอีกระดับหนึ่งแล้ว การบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยได้ผลดี (ในปี 2548) อาจจะใช้ไม่ได้อีกต่อไป เราต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป การติดอยู่กับความสำเร็จในอดีตมักจะทำให้เราลังเลที่จะคิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาทดลองใช้เพื่อปรับวิธีการให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ทันเวลา คณะผู้วิจัยพบว่าวิธีการบริหารจัดการงานวิจัยที่ดีจะต้องไม่หยุดนิ่ง แต่จะต้องพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ หาทางออกใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะก้าวหน้าไปไกลเพียงใด เรายังคงต้องพบกับความท้าทายใหม่ ๆ ต่อไปบนเส้นทางไปสู่ การเป็นสังคมฐานความรู้

วิธีการศึกษา

กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย

กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยที่ผ่านมาได้ข้อคิด ข้อสังเกต และข้อค้นพบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานวิจัยมากมาย ซึ่งทำให้เห็นว่ายังมีอีกหลากหลายประเด็นที่น่าจะมีการศึกษาต่อยอดจากการวิจัยฉบับนี้ เช่น

1. ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ
2. การวิจัยในลักษณะชุดโครงการการวิจัยสามารถบูรณาการกับชุมชนได้จริงหรือไม่
3. รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการงานวิจัยที่คณะผู้วิจัยได้ค้นพบสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา UBI ได้หรือไม่

ข้อเสนอแนะต่อผู้นำไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในลักษณะกรณีศึกษาและเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดเบื้องต้นสำหรับสถาบัน องค์กรหรือบุคลากรด้านการวิจัยที่ประสงค์จะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์โดยตรง

แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่คณะผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วนั้น ล้วนชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการงานวิจัยมีหลายมิติที่ทับซ้อนกันอยู่ กล่าวคือมิติเชิงรูปธรรม มิติเชิงแนวคิด หรือปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังรูปธรรมเหล่านั้น มิติเชิงเวลาและสถานที่ (time and place) รวมทั้งข้อสังเกตที่เกี่ยวกับทักษะในการมอง วิธีการบริหารรูปแบบความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ แนวคิดที่เกี่ยวกับการเปลี่ยน positions และ conditions เป็นต้น และตามที่ได้นำเสนอไปแล้วว่า ภายใต้สภาพแวดล้อมของท่าน(สถาบัน/องค์กรของท่าน) มันให้ความเป็นไปได้กับเราอย่างไม่จำกัด ขอเพียงให้เราทำสิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์มากขึ้น หรือค้นให้พบความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมเดิม นวัตกรรมเกี่ยวข้องกับการลองผิด ลองถูกเสมอ ขอเพียงให้เรากล้าที่จะทดลองเปลี่ยนสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราให้เกิดประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น

คณะผู้วิจัยเชื่อว่า ข้อคิดและข้อสังเกตเหล่านี้จะช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าใจมิติต่าง ๆ ของธรรมชาติของการบริหารจัดการงานวิจัยได้มากขึ้น สามารถค้นหา “ตัวแปรประเภทต่าง ๆ” ที่ซ่อนความซับซ้อน และปัญหาของมันไว้ในระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและในที่สุดแล้วจะช่วยให้มองเห็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางท่ามกลางข้อจำกัดและความแตกต่างในทุก ๆ ด้านขององค์กร

ภาคผนวก

- ภาคผนวก 1 ความสอดคล้องแผนการวิจัยแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และแผนการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบบริหารงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 3 ร่างนโยบายและแนวทางปฏิบัติการบริหารจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 4 นโยบายและทิศทางการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2548-2552
- ภาคผนวก 5 แผนงานการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2549
- ภาคผนวก 6 การขอรับทุนโครงการนวัตกรรมสื่อการสอนในระบบ e-learning ประจำปีการศึกษา 2549
- ภาคผนวก 7 ผลการติดตามความก้าวหน้าด้วยแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยที่ได้รับ ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 8 ผลการติดตามความก้าวหน้า นักวิจัยที่อยู่ระหว่างการทำวิจัยเข้าร่วมโครงการ "สถาบันวิจัย...ห่วงใยคุณ"
- ภาคผนวก 9 ผลการทดลองใช้วิธีการติดตามความก้าวหน้างานวิจัยด้วยการนำเสนอต่อ คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนา (Oral Presentation)
- ภาคผนวก 10 ผลการประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยด้วยแบบประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย
- ภาคผนวก 11 ชุดโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน
- ภาคผนวก 12 ผลการศึกษาดูงาน "การวิจัยเชิงบูรณาการกับ UBIS"
- ภาคผนวก 13 ข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพกับมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่
- ภาคผนวก 14 ผลการสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพต่อการบริหารจัดการคุณภาพวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย
- ภาคผนวก 15 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจของนักวิจัยต่อการติดตามความก้าวหน้า
- ภาคผนวก 16 คู่มือขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 17 คู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ
- ภาคผนวก 18 นโยบายด้านการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2548-2552)

ภาคผนวก 1

ตารางผนวกที่ 1 ความสอดคล้องแผนการวิจัยแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปางจังหวัดเชียงใหม่ และแผนการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ

แผนการวิจัยแห่งชาติ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปางจังหวัด	แผนพัฒนามหาวิทยาลัย
1. ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ		1. เน้นคุณภาพและการใช้ประโยชน์ จากงานวิจัยส่งเสริมงานวิจัยที่มี คุณภาพและเน้นการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในด้าน การพัฒนา วิชาการ การเรียนการสอน การ พัฒนามหาวิทยาลัย สร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชนและสังคม 2. เน้นการบูรณาการงานวิจัย สนับสนุนการวิจัยในลักษณะชุด โครงการเพื่อให้เกิดบูรณาการ งานวิจัย และการนำไปใช้ ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม 3. เน้นความเป็นเลิศด้านการวิจัย เฉพาะทางโดยให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ภาค และยุทธศาสตร์ชาติ
1.1 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร		
1.1.2 ชุดโครงการวิจัย แห่งชาติเกี่ยวกับ ยางพารา เป้าหมายเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีการแปรรูป น้ำยางพาราและไม้ ยางพาราให้เป็นสินค้า ที่มีมูลค่าเพิ่มและมี ตลาดรองรับ	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่าสูงเพื่อส่งออกและทดแทนการ นำเข้า : ยางพารา	
1.1.5 ชุดโครงการวิจัย แห่งชาติเกี่ยวกับ ไม้ดอกไม้ประดับ เป้าหมายเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีสำหรับสร้าง มูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า ไม้ดอกไม้ประดับ	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่าสูงเพื่อส่งออกและทดแทนการ นำเข้า : ไม้ดอกไม้ประดับ	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

แผนการวิจัยแห่งชาติ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	แผนพัฒนามหาวิทยาลัย
1.1.6 ชุดโครงการวิจัย แห่งชาติเกี่ยวกับ ระบบเกษตร เป้าหมายเพื่อพัฒนา กรรมวิธีส่งเสริมระบบ เกษตรที่มีความยั่งยืน สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมและ สมดุลของเทคโนโลยี ในระดับไร่นา และ ขนาดของพื้นที่ เกษตรกร และสร้าง มูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจ โดยที่สังคม มีความอยู่ดีกินดี	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบ ชลประทานเพื่อการเกษตร	
1.1.7 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ เกี่ยวกับโค สุกร และ สัตว์ปีก เป้าหมายเพื่อ พัฒนาเทคโนโลยีช่วย ลดปริมาณการระบาดของ โรคปากและเท้า เปื่อยในโคเนื้อและสุกร เพิ่มผลผลิตและพัฒนา คุณภาพของเนื้อสุกร เนื้อไก่ และผลิตภัณฑ์ ทำให้เพิ่มโอกาสในการ ขยายตลาดส่งออก เนื้อสัตว์ ทั้งในรูปเนื้อสด และผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้มากขึ้น และเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต น้ำนมดิบ ที่มีคุณภาพ สำหรับบริโภค ภายในประเทศเพื่อลด การนำเข้า	โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์แบบ ครบวงจร	4. สร้างเครือข่ายและความร่วมมือ ด้านการวิจัย ระหว่าง สถาบันการศึกษาชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน 5. สร้างความเข้มแข็งในระบบวิจัย และการบริหารงานวิจัยของ มหาวิทยาลัย ทั้งในระดับนโยบาย และการปฏิบัติ มุ่งเพิ่มบุคลากร ด้านการวิจัยและงานวิจัยทั้งใน เชิงปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้ใช้งานวิจัย

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

แผนการวิจัยแห่งชาติ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	แผนพัฒนามหาวิทยาลัย
1.1.8 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ เกี่ยวกับการพัฒนา ผล เป้าหมายเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีส่งเสริมให้ได้ ไม้ผลที่มีปริมาณและ คุณภาพสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด ทั้งภายในและ ต่างประเทศ ลดการ สูญเสียภายหลังการเก็บ เกี่ยวพัฒนาผลิตภัณฑ์ แปรรูปและขยายตลาด ส่งออกไม้ผลไปสู่ ต่างประเทศในภูมิภาค ต่างๆ	โครงการพัฒนาขีดความสามารถ ในธุรกิจลำไยไทย	
1.2 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม		
1.2.5 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติ เกี่ยวกับการพัฒนา คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ เป้าหมาย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยี สนับสนุนการพัฒนา ซอฟต์แวร์และผลิต ชิ้นส่วนประกอบอะไหล่ ของฮาร์ดแวร์ได้ เพื่อ การพึ่งตนเอง และลด การนำเข้าและสร้าง ฐานความรู้เพื่อการ พึ่งตนเองด้าน ซอฟต์แวร์ในระยะยาว	-โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ภาคเหนือ -โครงการเชียงใหม่ IT City	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

แผนการวิจัยแห่งชาติ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	แผนพัฒนามหาวิทยาลัย
1.3 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติด้านสุขภาพ		
1.3.4 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับสมุนไพร เป้าหมายเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสนับสนุนความปลอดภัยในการใช้สมุนไพรอย่างมีคุณภาพและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ	- โครงการพัฒนาศูนย์กลางการเพื่อมาตรฐานการบริการสปาเพื่อสุขภาพ - โครงการจัดตั้งสถานปฏิบัติการควบคุมคุณภาพสมุนไพรและผลิตภัณฑ์เพื่อธุรกิจสปา	
1.4 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติด้านสังคมและวัฒนธรรม		
1.4.1 ชุดโครงการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับสำนึกไทยและวินัยในวิถีชีวิตไทย เป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่จะช่วยสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี เพื่อช่วยจรรโลงและพัฒนาให้ประเทศมีสังคมที่น่าอยู่บนพื้นฐานวิถีไทยและให้ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง	- โครงการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นประจำจังหวัด - โครงการสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา - โครงการศึกษาศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา - โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน	ภาควิชาภาษาไทยจะส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ของภาควิชาทำการวิจัยทั้งทางด้านภาษาและวรรณกรรมไทยทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและการพัฒนาสังคมต่อไป

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

แผนการวิจัยแห่งชาติ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด	แผนพัฒนามหาวิทยาลัย
1.4.2 จัดโครงการวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยได้วิสัยทัศน์ของการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมเป้าหมายเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการให้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียวอย่างยั่งยืน ที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และแนวคิดของกระแสโลกที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ รวมทั้งที่ดิน ป่าไม้ น้ำ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ โดยให้คำนึงถึงความสามารถของฐานทรัพยากรธรรมชาติที่จะสามารถสนับสนุนและตอบสนองความต้องการต่างๆ ของมนุษย์ว่ามีขีดจำกัด และการรักษาเขตเขย ทดแทนไม่ให้เกิดสูญเสียนานเกี่ยวกับวิถีแก่ประชากรโลก	- โครงการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ต้นน้ำและส่งเสริมการบริหารจัดการป่าชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน	